

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

קורסי בחירה תשפ"ג

2022/2023

טבלת קורסי בחירה במדרשה בתשפ"ג

דרום	ירושלים	לוינסקי תל אביב	לוינסקי מרכז	חיפה	קורסים ארציים	
					מפגשי למידה ארציים פעם בחודש בימי א' וב' מרצים שונים בזום	שונות
				<u>התקשרות</u> ד"ר צביה אהרון	<u>מתחילים</u> <u>מהתחלה –</u> <u>ביסוס הידע</u> <u>ההתפתחותי</u> <u>של הפסיכולוג</u> <u>החינוכי</u> כפיר נוי ברישום נפרד- קורס היברידי	הגיל הרך
				<u>יסודות</u> <u>ההתערבות</u> <u>הטיפולית בגיל</u> <u>הרך</u> דליה יצחקי פלך קורס קיץ		
	<u>תהליכים</u> <u>קבוצתיים</u> <u>במערכת</u> <u>החינוכית</u> חלי ברק שטיין קורס היברידי		<u>הנחיית קבוצות</u> <u>במערכת החינוך</u> חייאת צפניה	<u>תהליכים</u> <u>קבוצתיים</u> <u>במערכת</u> <u>החינוכית</u> חלי ברק שטיין קורס היברידי	<u>התקשרות</u> <u>לגילאי גן ובית</u> <u>ספר יסודי</u> טלי טרגר קורס היברידי	מערכתי

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

דרום	ירושלים	לוינסקי תל אביב	לוינסקי מרכז	חיפה	ארצי	
	גישור בעבודת הפסיכולוג החינוכי ד"ר אלומה רייס בזום			תכנית מעטפ"ת הדרכת מורים וגננות אלעזר יריב		מערכתי המשך
				פסיכולוגיה חינוכית מערכתית משפיעה אלון נוימן		
				דחיה חברתית יעל אברהם קורס קיץ בזום		
	טיפול בילדים ומתבגרים בשיטת ACT גלי מרקו מויאל קורס היברידי	הזדהות השלכתית בטיפול	טיפול בילדים ומתבגרים בשיטת ACT גלי מרקו מויאל קורס קיץ קורס היברידי	טיפול משפחתי הילה רייטר וידנפלד	CBT למתקדמים עופר כהן בזום	טיפול
	עבודה טיפולית עם מתבגרים עדנה רשף קורס היברידי			עבודה טיפולית עם מתבגרים עדנה רשף קורס היברידי		
	לוגו תרפיה טיפול באמצעות מציאת משמעות נעמי (יפה) עיני קורס היברידי			CBT "בתוך מעבדת המחשבות הסודיות" עופר כהן		
	סוגיות בטיפול בקהילה הגאה רוני גורסקי (רכזת) קורס קיץ קורס היברידי					

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

דרום	ירושלים	לוינסקי תל אביב	לוינסקי מרכז	חיפה	ארצי	
	טיפול דינאמי קצר מועד ד"ר יעקב יבלון		טיפול בהורות ירדנה גנץ	עבודה טיפולית עם הורים AEDP מיכל הלפרין קורס קיץ		הורות
	עבודה טיפולית עם הורים AEDP מיכל הלפרין קורס היברידי			מטפלים לומדים הורות רותם פוקס		
	פסיכולוגיה דחופה טליה הנמן שיפרה קלמנוביץ' מרים באר מילכה הדר	גשר על פני המים מניעת אלימות לירון און ד"ר אייל אליאש		התערבות במצבי חירום ד"ר שלומית ניב ד"ר יהודה שחם קורס קיץ	טיפול בהתמכרויות סילבה קוברדינסקי ד"ר ירון סלע ד"ר שירה סובול קורס היברידי	סיכון
					טיפול בנפגעי פגיעה מינית ד"ר אפרת נווה קורס היברידי	
					הפרעות אכילה ד"ר עינת צוברי בזום	
	מדיטציה מינדפולנס ומודעות ד"ר יוסי ארנרין - ארן אדר לביא	כוח הטבע תוכנית לבניית חוסן רביד בוגר ד"ר אורי הראל				מיינדפולנס/ חוסן
קורס מתקדם באבחון רגשי יעל גלין לונציץ	קשב בבקשה שימי גלעד קורס קיץ		היבטים רגשיים ונוירופסיכולוגים באבחון אבי שרוף ודוד יפין בזום	היבטים רגשיים בפסיכו דיאגנוסטיקה מאיה שוהם		דיאגנוסטיקה

- להרשמה לכל שלוחות המדרשה - [לחצו כאן](#).

קורסים ארציים

שם הקורס: מתחילים מהתחלה -

ביסוס הידע ההתפתחותי של הפסיכולוג החינוכי

המרצה: כפיר נוי, פסיכולוג חינוכי והתפתחותי מומחה - מדריך, מנהל היחידה ההתפתחותית בשפ"ח רמת גן, ראש צוות פסיכולוגיה במכון להתפתחות הילד, שיבא- תל השומר, קליניקה פרטית.

תיאור כללי של הקורס:

בינואר 2022 עבר פיקוח על מעונות היום למשרד החינוך. מתוך התבוננות על הרצף ההתפתחותי בגיל הרך מלידה ועד גיל 6, חשוב לבסס את הידע ההתפתחותי של הפסיכולוג החינוכי. הקורס הנוכחי יתמקד במוקדי התפתחות בגיל הרך, בדגש על גילאי לידה עד 3, בתהליכים נורמטיביים ואב נורמטיביים: קשר הורה- ילד, משחק, דפוסי שינה, אכילה / האכלה, חינוך לניקיון ועצמאות בעשיית צרכים וכו'.

מטרות הקורס:

לאפשר לפסיכולוג החינוכי להרחיב את "ארגז הכלים" שלו ולקדם יכולת של התבוננות התפתחותית על ילדים בגיל לידה עד 3 שנים, בחירת מוקדי התערבות וסיוע להורים וצוותים. במהלך הקורס נחשף למוקדי התפתחות חשובים כגון: דפוסי אכילה/ האכלה, שינה, חינוך לניקיון ועצמאות בעשיית צרכים, נלמד על אפיונים של קשיים התפתחותיים שונים כגון: קשיי שפה, קושי לשחק, חשד ל- ASD, קשיי קשב וריכוז בגל הרך, הפרעות חרדה וכדומה. במהלך הקורס נתבונן גם על ההתפתחות הנורמטיבית וגם על האבנורמלית, נתחיל מהימים הראשונים, קשר הורה- ילד, טמפרמנט, התפתחות שפה, משחק ומוטוריקה. נעסוק בנושאים המאפיינים את התינוק והפעוט ברצף ההתפתחות בהיבטים פיזיולוגיים, קוגניטיביים, רגשיים, תקשורתיים ועוד וכן היבטים המאפיינים את ההתפתחות האבנורמליים. נעסוק במוקדים להתערבות של הפסיכולוג החינוכי בעבודה עם צוותים ועם הורים בהתמודדות עם שאלות וקשיים התפתחותיים בגיל זה.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים בשנה השלישית / רביעית להתמחות, מומחים, מדריכים ובהסמכה להדרכה.

אופן הלמידה:

הלמידה תכלול העשרה בידע תאורטי, קריאה עצמית, תרגול, הצגות מקרים ודוגמאות מהשטח.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, קריאת חומר, הצגת מקרה/הגשת עבודה מסכמת בכתב.

היקף הקורס: 40 שעות

מועדי הקורס: הקורס יתקיים באופן היברידי:

9/11-פרונטלי, 22/11, 18/12, 23/1, 19/2, 22/3-פרונטלי, בין 9:00-15:00.

המפגשים הפרונטליים יתקיימו פיזית (באיזור המרכז- מכללת לוינסקי), שאר המפגשים יתקיימו באופן מקוון.

עלות הקורס: הקורס ניתן ללא עלות, על מנת לבסס את הידע בקרב פסיכולוגים חינוכיים במסגרת המעבר של המעונות לפיקוח משרד החינוך. אך קיימת חובת נוכחות בכל המפגשים, השתתפות והצגת מקרה או הגשת עבודה כנדרש.

לרישום נא לחץ כאן – לינק לרישום

מבנה הקורס ותכנים:

מספר יחידות לימוד לכל נושא*	הנושא הנלמד	
1	פתיחה – מיכל אנגלרט- סגנית מנהלת אגף פסיכולוגיה. עבודת הפסיכולוג החינוכי בגיל הרך, מוקדי התערבות ופעולה כפיר נוי- היכרות, הצגת תכני הקורס, תהליכי הלמידה ועבודת הסיום.	מפגש מס 1
1	התבוננות על התפתחות תקינה בתינוקות, פעוטות וילדים, מודלים בפסיכולוגיה התפתחותית נורמלית ואבנורמלית, מדדי טמפרמנט והשפעותיהם על דפוסי אינטראקציה עם הסביבה (המודל של ברונפנברגר בישום חיי היום יום). טראומה בגיל הרך חסך אמהי, גירושין קשים, ארועי משבר והשפעותיהן על מערכות היחסים תוך התבוננות על תיאוריות התקשרות (בולבי,	

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	אינסוורת), קשר הורה – ילד ומודל התערבות טיפולית – CPP	
2	פגות וההשפעות הרגשיות על הילד, המשפחה וסביבתו. דניאל שטרן והקונסטלציה האימהית. מארגרט מאהלר ספרציה ואינדיבידואציה והשפעת על הקשר הרגשי של הפעוט עם הסביבה. והתייחסות לתיאוריה של קוהוט בראיה התפתחותית – "מירורניג וגרנדיזיות" במעון הילדים"	
2.5	הפרעות בהתפתחות השפה- SLI, TOM, אפקסיה/ דספרקסיה, גמגום וכן, הפרעות בהתפתחות מוטוריות, CP, DCD, ו, שימוש בתקשורת תומכת חלופית. ייעוץ לצוותים חינוכיים בחינוך הרגיל ובחינוך מיוחד והורים	
3.5 ש	על קשיי האכלה ואכילה בגיל הרך: בררנות, הימנעות והרגלי אכילה. בין נורמטיבי לאבנורמלי דרכי התערבות וייעוץ להורים ולצוות החינוכי (שאלוני אכילה, תצפיות אכילה)	מפגש מס 2

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

3 ש	תהליכי שינה נורמטיביים ולא נורמטיביים אצל פעוטות וילדים, השפעות על קשיי התפתחות, למידה והיכרות עם הפרעות שינה שכיחות בגיל צעיר, הכוונה ויעוץ להורים ולגננות ודרכי התערבות טיפוליים	
4.5	תהליך חינוך לניקיון ועצמאות בעשיית צרכים, סיבוכים נלווים בתהליך זה- בשלות לעשיית צרכים, אנקופרזיס, חרדת אסלה, גמילת לילה - הכוונה למטפלים, הורים ואנשי חינוך. תהליך גמילה ממוצץ מתי כדאי וכיצד? יעוץ למסגרת הגן.	מפגש מס 3
2	תאורי מקרה מהלומדים בנושא אכילה/שינה/קשיי שפה	
3.5	איתור קשיי קשב וריכוז בגיל הרך, מתי ניתן לאתר לראשונה? אבחנה מبدלת בין ילדים עם טמפרמנט סוער לילדים עם קשיי קשב ומוסחות, דרכי התערבות והתמודדות – ארגז כלים להורים ולגננת סימנים מוקדמים לקשיי קשב ADHD-PI, שימוש	מפגש מס 4

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

	בשאלונים מובנים ותצפיות של הפסיכולוג החינוכי לאיתור קשיי קשב	
1.5	הפרעות במישור התנהגותי-רגשי בגיל הצעיר- על הציר ההתפתחותי- ויסות רגשי וחושי, חרדה, סלקטיב מיוטיזם, התחלה של סימפטומים של ODD	
1.5	תאורי מקרה מהלומדים בנושא חינוך לניקיון	
4	אוטיזם בגיל הצעיר, כיצד נזהה מגיל צעיר?, דרכי איתור ותצפית. האם האבחנה "עמידה" לאורך שנים? אבחנה מבדלת של קשיי תקשורת/שפה/ קשיים רגשיים וקשיי קשב וריכוז. אפיוני אוטיזם בבנות הפסיכולוג החינוכי בשדה האוטיזם: שימוש גם בשאלונים מובנים לאיתור, בתצפיות, ראיונות עם הורים	מפגש מס 5

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	וגננות ובהערכה לא פורמאלית.	
1.5	על התפתחות שלבי המשחק, התאמה של משחקים, ילדים שלא משחקים, תפקיד ההורים במשחק ואיתור קשיי התפתחות וקשיים רגשיים סביב משחק. התיאוריות של ווינקוט והתאוריה מלאני קליין אודות התפ' משחק בילדים. שימוש בהערכה על משחק כחלק מהתבוננות הפסיכולוג החינוכי בתהליך האבחון.	
1	תאורי מקרה מהלומדים בנושא קשיי קשב והפרעות התנהגות בגיל הרך	
1.5	התערבויות טיפוליות ממוקדות עם הורים בגיל הרך	מפגש מס 6
1.5	הטיפול הדיאדי הורה-ילד כמקדם התפתחות, פיתוח חשיבה רפלקטיבית אצל ההורה, גישת DIR בטיפול בילדים	
1.5	האבחון ההתפתחותי- הבנת התהליך של האבחון ההתפתחותי, חשיפה לכלי אבחון שונים, במה נשתמש	

	לצורך איתור בגיל הצעיר? ויישום ההמלצות במערכות החינוך.	
1	תאורי מקרה מהלומדים בנושא ASD	
1	סיכום הקורס	

*יחידת לימוד = שעה אקדמית

רשימה ביבליוגרפית:

1. הערכה דיאדית רב מימדית. הראל, י. הטיפול הדיאדי מחשבות מחדר הטיפול (2019). הוצאת פרדס הוצאה לאור, חיפה
2. ויניקוט, ד (1958). היכולת להיות לבד. ברמן ע (עורך). עצמי אמיתי עצמי כוזב (עמ 167-170). תל אביב : הוצאת עם עובד, 2009
- הכרות עם מודל הטיפול הדיאדי ועבודה טיפולית עם הורים בגיל הרך. אלורז. 2005. נוכחות חיה. התיאוריה התייחסותית – קשר הורה ילד עמודים 92-118. הוצאת תולעת ספרים.
3. בן-אהרון, מ. אבימאיר-פת, ר. הראל, י. קפלן, ח. גלט, ד. וינר, מ. וסרמן, א. רז, ע. (1997). מדריך טיפול דיאדי: אם-ילד ואב-ילד, גישה דינמית לטיפול בהפרעות יחסים בילדות, הוצאת אוניברסיטת חיפה, החוג לפסיכולוגיה, עמודים 5-21.
4. גרינספן, ס; וידר, ס. (2008). טיפול באוטיזם. אמציה הוצאת ספרים (חיפה).
5. הראל, י., קפלן, ח., ואבימאיר-פת, ר. (2010), טיפול אם-ילד ואב-ילד: גישה דינמית-התייחסותית לטיפול בהפרעות יחסים: מבט עכשווי. בתוך: הטיפול הדיאדי- מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה, הוצאת אוניברסיטת חיפה, החוג לפסיכולוגיה, עמודים 15-55.

מונחים בסיסיים ויישומם בטיפול הדיאדי-

1. Stern, D. (1995). An overview of the clinical situation, pp' 11-17. In: The Motherhood Constellation, Basic Books, New-York.

2. Stern, D. (1995). Therapeutic approaches of early relational problems, pp' 29-42. In: The Motherhood Constellation, Basic Books, New-York.
3. Kohut.H. The analysis of the self. New-York, Int.Univ, Press, 1971.
4. ויניקוט, ד.ו. "משחק-אמירה תיאורתית" פרק 3 (ע"מ 66-78) **בספר משחק ומציאות** (1971).
5. סטטין (1995) . **מצבים אוטיסטיים אצל ילדים** . מודן הוצאה לאור .
6. מנזנו, ג., אספסה, פ., זילקה, נ. (1999) **תסריטים נרקסיסטיים של הורות**-"הקליניקה של ההתיעצות ההורית (דגש על פרקים 1-8), הוצאת "תולעת ספרים", תל אבי (2005).
7. סטרן, ד., ברושווילר-סטרן, נ. (1998). הולדתה של אם. הוצאת "מודן", תל אביב (2000).

הפרעה ביחסים הורה-ילד

8. Fraiberg, S., Adelson, E. & Shapiro, V., 1975, Ghosts in the Nursery: Psychoanalytic Approach to the Problems of Impaired Infant-Mother Relationship, Journal of the American Academy of Child Psychiatry, 14, 387-421.
9. Lieberman, A.F., Padron, E., Van Horn, P. & Harris W.W., 2006, Angels in the Nursery: The Intergenerational Transmission of Benevolent Parental Influences, Infant Mental Health Journal , vol. 26(6), 504-520.
10. Stern, D., (1995). The Motherhood Constellation, pp. 171-190. In: The Motherhood Constellation, Basic Books, New-York.
11. Furman, E. (1982). Mothers have to be there to be left. Psychoanalytic Study of the Child, 1982, 37, 15-28.
12. Barrows, P. (1999), Fathers in Parent-Infant Psychotherapy, Infant Mental Health Journal, 20, 333-345
13. קפלן, ח. (2010), האב בטיפול הדיאדי: על חשיבות המפגש עם האב הממשי בתוך: הטיפול הדיאדי- מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה, הוצאת אוניברסיטת חיפה, החוג לפסיכולוגיה, עמודים 199-229.
14. הראל, י., קפלן, ח., ואבימאיר-פת, ר. (2010), הפונקציה הרפלקטיבית כגורם מחולל שינוי בטיפול אם-ילד, אב-ילד. בתוך: הטיפול הדיאדי- מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה, הוצאת אוניברסיטת חיפה, החוג לפסיכולוגיה, עמודים 119-162.

מודלים שונים לטיפול בגיל הצעיר ולעבודה טיפולית עם הורים

א.פרויד. קווי התפתחות. עמודים 65-46, תקינות ופתולוגיה בילדות. הוצאת עם עובד 1979.
מישורי, עדנה – אוטיזם וליקויי תקשורת, 92, הוצאת אל"ט.

15. Muir, E., 1992, Watching, Waiting and Wondering: Applying Psychoanalytic Principles to Mother-Infant Intervention, Infant Mental Health Journal, 13(4), 319-328.
16. Watillon, A., 1993, The Dynamics of Psychoanalytic Therapies of the Early Parent-Child Relationship, International Journal of Psychoanalysis, 74, 1037-1048.
17. Slade, A. (2009). Mentalizing the Unmentalizable: parenting children on the spectrum. Journal of Child & Adolescent Psychotherapy, 8:7-21.
18. עופר-זיו, נ., כהן, א. (2007), הורים במפגש עם המוח המיוחד של ילדם. בתוך: חוויית ההורות: יחסים, התמודדויות והתפתחות, הוצאת "אח" בע"מ, האוניברסיטה העברית ירושלים, בית הספר לחינוך, עמודים 215-251.

ראשית החיים-

19. שטרן ד. "הולדתה של אם" תרגום ימימה עברון הוצאת מודן (2000)
20. ויניקוט ד. ו. "מושקעות אימהית ראשונית" בספר "עצמי אמיתי עצמי כוזב" תיאוריית ההתקשרות של גון בולבי-
- אפלמן, ח. נוף, א. "זרקור על תאוריית ההתקשרות של בולבי ומאהלר" שלהים ראשונים של התפתחות- האוניברסיטה הפתוחה
21. מיטשל, ס.א. "התייחסויות- מהקשרות לאינטרו-סובייקטיביות" פרק 4
22. עקרונות התיאוריה ההתפתחותית על פי דניאל שטרן-
23. שטרן, ד. הקדמה מתוך הספר "עולמם הבינאישי של תינוקות" (1985)
24. פרק 7: תחושת העצמי הסובייקטיבי, כוונן האפקט (עד עמוד 184)
25. הראל, י., קפלן, ח. אבימאיר, ר. "הפונקציה הרפלקטיבית כגורם מחולל שינוי בטיפול אם-ילד" פרק 4 בספר הטיפול הדיאדי- מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה (2011)
26. דיאמנט א. "אמא חושבת משמע אני קיים", "על קצה המזלג-גישת העיסוק בעיבוד מנטלי"

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

התפתחות המשחק-

27. ויניקוט, ד.ו. "משחק-אמירה תיאורתית" פרק 3 בספר משחק ומציאות
28. לוריא ליאורה "המשחק והמתח הכרוך בו" בספר "המשחק- מבט מהפסיכואנליזה
וממקום אחר" אמיליה פרוני ידיעות אחרונות (2002)
29. מטרי יעקב "היכן מקומה של הנפש" בספר "המשחק-מבט מהפסיכואנליזה וממקום
אחר" אמיליה פרוני ידיעות אחרונות (2002)

הפרעות התנהגות-

30. גרין, ר. "ילד פיצוץ" עם עובד (2002)
31. ויניקוט ד.ו. "הנטייה האנטי חברתית" בספר "עצמי אמיתי עצמי כוזב"

קורסים ארציים הרשמה דרך מכללת ספיר

שם הקורס: הפרעות אכילה: איתור מוקדם, אבחון והתערבות ראשונית במערכת החינוך

שם המרצה: ד"ר עינת צוברי, עו"ס קלינית. מנהלת המרכז לטיפול בהפרעות אכילה, הדרים, כפר סבא, מרכז לבריאות הנפש, שלוותה. שירותי בריאות כללית. מרכזת אקדמית של תוכנית הכשרת מטפלים רב מקצועיים לאבחון וטיפול בהפרעות אכילה, מכון מגיד, תל אביב.

רכזת הקורס: נתלי בן שלמה - רכזת ארצית מיניות ומניעת פגיעות מיניות - אגף פסיכולוגיה – שפ"י, מנהלת שפ"ח מ.א. יואב.

תיאור הקורס ומטרותיו: מגיפת הקורונה הביאה לעליה דרמטית בשיעור היארות מקרי הפרעות אכילה בדרגות חומרה שונות והובילה לתורי המתנה ממושכים למסגרות מרפאתיות ואשפוזיות לטיפול בהפרעות אכילה בישראל. כמו כן מדובר לא אחת במקרים המשלבים הפרעות נוספות בוויסות כגון פגיעה עצמית, דכאון, אובדנות ופגיעה מינית בכלל וברשת בפרט. כפועל יוצא מכך, מקרים רבים מטופלים בקהילה בתפר שבין צוותי בתי הספר ומרפאות ראשוניות ומחמירים בשל היעדר טיפול מותאם. מציאות זו מובילה לעומס נפשי כבד על צוותי בתי הספר והשירות הפסיכולוגי החינוכי הנאלצים להתמודד עם מצבי משבר ממושכים ללא כלים ותמיכה מקצועית מספקת. מטרת ההשתלמות להכשיר פסיכולוגים חינוכיים באיתור מוקדם, אבחון, התערבות ראשונית במקרים של הפרעת אכילה במערכת החינוך. כמו גם התמקמות מדויקת בקשר עם גורמי הטיפול, בליווי המטופל החולה ובני משפחתו, בליווי צוות בית הספר ובליווי תלמידי הכיתה.

אופן הלמידה: הקורס יושלם מידי שבוע שעתיים של הרצאה תיאורטית ושעתיים של הצגת מקרה שתובא ע"י הפסיכולוגים החינוכיים ותדגים את האתגרים המתוארים.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים חינוכיים

דרישות הקורס: הכנת הצגת מקרה, קריאת מאמרים

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: זום

מועדי הקורס: 10 מפגשים בימי שני, בין השעות 19:30-16:15. תאריכים:

24/10/22, 31/10/22, 7/11/22, 14/11/22, 21/11/22, 28/11/22, 12/12/22, 2/1/23, 9/1/23, 16/1/23, ותאריך רזרבי 23/1/23.

שכר לימוד: 765 ש"ח

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מרצה	מס' מפגש
4	קריטריונים אבחנתיים של הפרעות אכילה היסטוריה, גורמי סיכון, אטיולוגיה ותחלואה נלווית.	ד"ר עינת צוברי	1
4	מה קורה כשמתגלה הפרעת אכילה בבית ספר? תרשים זרימה? קשר לצוותי רפואה ראשונית תיאור סוגי מרכזי טיפול	ד"ר עינת צוברי	2
4	טיפול מבוסס משפחה וייצוב ראשוני במסגרת רפואה ראשונית בקהילה – פעילות פסיכו-חינוכית להורים. מי עושה מה?	ד"ר עינת צוברי	3
4	ייצוב ראשוני גופני במסגרת רפואה ראשונית בקהילה – אבחנה מבדלת גופנית	ד"ר דניאל הרדוף, רופא ילדים, הדרים	4
4	אבחנה מבדלת פסיכיאטרית, הערכה פסיכיאטרית	ד"ר נגה מדברי, רופאת ילדים ופסיכיאטרית ילדים, הדרים	5
4	פרוטוקול טיפול תזונתי בהפרעות אכילה במסגרת הקהילה	ד"ר רינת גרונדמן, שם טוב, דיאטנית, הדרים	6
4	מה בין השמנת יתר, תסמונת אכילת יתר התקפית (BED) ואנורקסיה לא טיפוסית. מודל לטיפול בילדים ונוער עם עודף משקל בקהילה	ד"ר עינת צוברי	7
4	הקשר בין הפרעות אכילה ופגיעה מינית ממושכת בילדות-אתגרים בניהול הטיפול, מתי לערב עו"ס לחוק נוער? תרשים זרימה של התמודדות צוות בית הספר	ד"ר עינת צוברי	8

4	סקירת תוכניות מניעה ואיתור מוקדם במערכת החינוך בארץ ובעולם	ד"ר עינת צוברי	9
4	סיכום- תפקיד היועץ ופסיכולוג בית הספר כאשר מתגלה הפרעת אכילה – גיבוש נוהלי עבודה כבסיס לנייר עמדה	ד"ר עינת צוברי	10
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה לפי שיעורים:

שיעור 1:

- בכר, א. (2002). הפחד לתפוס מקום: אנורקסיה ובולימיה: טיפול לפי גישת הפסיכולוגיה של העצמי. ירושלים: הוצאת ספרים ע"ש מגנס. האוניברסיטה העברית.
- פלג-גבאי, מ. (2022). מערך הטיפול בהפרעות אכילה בישראל. מרכז המחקר והמידע של הכנסת. ירושלים.
- Williams, G.(1997) "Internal Landscapes and Foreign Bodies: Eating Disorders and Other Pathologies" (pp.89-123) Routledge
- American Psychiatric Association, "Feeding and Eating Disorders", Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition, accessed: September 15th, 2016

*ייתן תרגום בעברית

קריאת רשות:

- Lewis YD, Elran-Barak R, Grundman-Shem Tov R, Zubery E. "The abrupt transition from face-to-face to online treatment for eating disorders: a pilot examination of patients' perspectives during the COVID-19 lockdown". Journal of Eating Disorders 9.1 (2021): 1-11
- Gilsbach S, et al. " Increase in admission rates and symptom severity of childhood and adolescent anorexia Nervosa in Europe during the Covid-19 Pandemic : Data from specialized eating disorders units in different European countries". Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health (2022) online

שיעור 2:

- סרוסי א, ארז ת, בינשטוק א, אוריאלי ש. (2000) הפרעות אכילה: המדריך ליועץ ופסיכולוג בית הספר. הוצאת משרד החינוך. המנהל הפדגוגי, השירות הפסיכולוגי-ייעוצי
- צוברי ע. (2003) סוגיות ייחודיות בעולמן הריגשי של תלמידות מחול, בעיות אכילה אצל רקדנים. פרי מחול, כתב עת למחול בבתי הספר. משרד החינוך, התרבות והספורט (14-19)
- צוברי ע. (2012) חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה": "הקשר בין מידת הלחץ לבין רמת הפתולוגיה הקשורה באכילה בקרב תלמידות מחול בבתי הספר בישראל: מחקר מבוקר", אוניברסיטת חיפה, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, ביה"ס לעבודה סוציאלית
- Nicula, M., Pellegrini, D., Grennan, L., Bhatnagar, N., McVey, G., & Couturier, J. (2022). "Help-seeking attitudes and behaviours among youth with eating disorders: a scoping review". Journal of eating disorders, 10(1), 1-18

שיעור 3:

- Katzman, D. K., Peebles, R., Sawyer, S. M., Lock, J., & Le Grange, D. (2013). "The role of the pediatrician in family-based treatment for adolescent eating disorders: opportunities and challenges". Journal of Adolescent Health, 53(4), 433-440
- Zubery, E., Binsted, N., Zifman, N., Jeczmierny, P. (2005) "Family Therapy Model. "Adolescents Resisting Treatment: Exploring the resistance in Eating Disorder Patients to treatment within The Family System". The Israeli Journal of Psychiatry, 42, 146-153.
- Zubery E, et al. (2011) "Family-Based Program Focused on Parents in Outpatient Care" : In S. Sassaroly & G.M. Ruggiero (Eds.), **Cognitive** Therapy of Eating Disorders on Control and Worry (pp. 137-153). New York Nova Publishers.

שיעור 4:

- Hornberger, L.L, et al. (2021). "Identification and management of eating disorders in children and adolescents". Pediatrics, 147.(1)

שיעור 5:

- Momen, N. C., et al. (2022). "Comorbidity between eating disorders and psychiatric disorders". International Journal of Eating Disorders, 55(4), 505-517 .
- Finzi- Dotan R., Zubery E., "The Role of Depression and Anxiety in Impulsive and Obsessive- Compulsive Behavior among Anorexic and Bulimic Patients". Eating Disorders: The Journal of Treatment & Prevention.(2009). Vol 17 Issue 2. pp 162-182

שיעור 6:

- Eckert, E. D et al, (2018). A 57-year follow-up investigation and review of the Minnesota study on human starvation and its relevance to eating disorders. Archives of Psychology, 2.(3)

שיעור 7:

- לצר, י. , צישינסקי, א. (2003). הפרעת אכילה בולמוסית- (BED) תת-קבוצה של השמנת-יתר או של בולימיה נרבוזה?. הרפואה, 142, 544-549.

קריאת רשות:

- אשה שמנה: מתוך "תליין האהבה" ארוין יהלום

שיעור 8:

- גור, ע. (2015). גוף זר: הפרעות אכילה, פגיעות מיניות בילדות וטיפול מותאם. תל אביב: הקיבוץ המאוחד.
- לואיס הרמן ג. (1992). טראומה והחלמה: פרק 5, התעללות בילדים (עמ' 121-143). תל אביב: עם עובד
- Zubery E, Latzer Y., & Stein D (2016). Eating Disorder Among Women with Histories of Sexual Abuse: an Intergrative Treatment Approach. In Y. Latzer & D. Stein (eds.) Bio-Psycho-Social contributions to understanding Eating Disorders

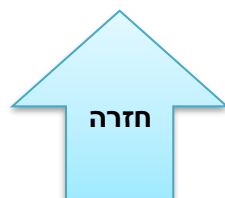
קריאת רשות:

- הריסון, ק. (1997). הנשיקה . תל אביב: עם עובד
- בוס, ד. (2003). פרא אציל. תל אביב: כתר

שיעור 9:

- Stice, E., Onipede, Z. A., & Marti, C. N. (2021). A meta-analytic review of trials that tested whether eating disorder prevention programs prevent eating disorder onset. *Clinical Psychology Review*, 87, 102046.
- גרונדמן שם טוב ר, צוברי ע, לוי-הכט נ, לצר י: (2021) " תחושת בטן": הפרעות אכילה בקרב צעירות יוצאות אתיופיה בישראל והתסמין בראי התרבות". ביטחון סוציאלי. ינואר 133-151

שם הקורס: סיבטי (CBT) למתקדמים

המרצה: עופר כהן, פסיכולוג חינוכי מומחה ומטפל קוגניטיבי-התנהגותי. בעל רקע של עשור בשירותים הפסיכולוגיים-חינוכיים בחיפה ובטירת כרמל, כיום עובד בקליניקה פרטית, מחבר הספר "ציידת המחשבות" – ספר הרפתקאות טיפולי לילדים ובני נוער (thoughthunters.com).

תיאור הקורס: העבודה עם ילדים במתכונת התנהגותית-קוגניטיבית דורשת התאמות ייחודיות לאוכלוסייה הצעירה בשלבים השונים של הטיפול – בניית קשר ומוטיבציה, הגדרת מטרות, הסברים פסיכו-חינוכיים וכמובן התערבויות מותאמות. לכל אלו יש להוסיף את המאפיינים הייחודיים של עבודת הפסיכולוג החינוכי, כגון בניית הסטינג של טיפול בתוך כותלי ב"ס וחשיבה מערכתית מורכבת על הצלבת מטרות בין המשפחה לגורמים החינוכיים.

פסיכולוגים חינוכיים הבוחרים לעבוד במתכונת התנהגותית-קוגניטיבית נדרשים גם להיכרות מעמיקה עם תכניות טיפוליות מותאמות-הפרעה. קורס זה נועד להציג בפני המשתתפים מודלים מתקדמים לטיפול במגוון הפרעות נפוצות אצל ילדים, בדגש על הפרעות החרדה. במהלך הקורס, המשתתפים יכירו וילמדו לטפל בהפרעות פאניקה, OCD, הפרעת חרדה מוכללת (GAD), חרדת בחינות וחרדה חברתית. המשתתפים יכירו את המאפיינים השונים של ההפרעה, את הטיפול המותאם ואת ההתאמות הנדרשות לילדים - כגון הסבר חינוכי מותאם, בניית התערבות בשימוש הורים וגורמים חינוכיים וניהול קונפליקטים. על מנת לפתח גמישות חשיבתית ואינטגרציה הלומדים ייחשפו הן לתוכניות התנהגותיות והן לתוכניות קוגניטיביות. בנוסף, נכיר תוכניות טיפוליות השואבות השראה מהגישה המטא-קוגניטיבית (MCT) של אדריאן וולס, גישה עדכנית שנמצאה יעילה במיוחד לטיפול קצר מועד במגוון הפרעות חרדה.

מטרות הקורס:

1. היכרות עם הגישה המטא-קוגניטיבית (MCT) של אדריאן וולס והתאמתה לאוכלוסייה צעירה
2. היכרות עם תכניות טיפוליות ספציפיות עם מגוון הפרעות החרדה ותרגולן באמצעות סימולציות.

אופן הלמידה: זהו קורס מקוון ומגוון. ההשתתפות בו משלבת מפגשים קבוצתיים סינכרוניים (בזום) ומשימות המחשה והעמקה א-סינכרוניות (שמתבצעות בצורה עצמאית, אך יש להגישן במהלך אותו יום). הקורס כולל: ידע תיאורטי מעולם הטיפול המטא-קוגניטיבי והטיפול הקוגניטיבי-התנהגותי, תרגול חוויתי, סרטונים, סימולציות ושילוב דוגמאות.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים חינוכיים בעלי היכרות מוקדמת עם הטיפול ההתנהגותי-קוגניטיבי: התיאוריה ההתנהגותית (התרגלות, דה-סנסיטיזציה) והקוגניטיבית (מודל אפר"ת, עיוותי חשיבה...), יכולת לבנות מדרג חשיפות ומפה קוגניטיבית, להעביר הסברים פסיכו-חינוכיים ולבצע תשאולים סוקראטיים.

דרישות הקורס:

1. נוכחות מלאה ופעילה במפגשים המקוונים - מצלמה פתוחה לאורך כל המפגש.
2. הגשת המשימה הא-סינכרונית בזמן שהוקצב לה.
3. כחלק מההשתתפות הפעילה בקורס, המשתתפים יתבקשו להכין ולהציג בקבוצה מקרה טיפולי שלהם כדי לאפשר דיון ושימוש בהמשגות שיילמדו.
4. הגשת עבודת גמר באורך של בין שלושה לחמישה עמודים עד 6 שבועות מתום הקורס.

היקף הקורס: 56 שעות

מקום: שיעורים מקוונים (זום)

מועדי הקורס: 11 מפגשים בימי ראשון, בין השעות 9:00-13:15. מפגש אחרון 9:00-14:00.

תאריכים: 23/10/22, 30/10/22, 6/11/22, 13/11/22, 20/11/22, 27/11/22, 11/12/22, 18/12/22, 1/1/23, 8/1/23, 15/1/23, ותאריך רזרבי: 22/1/23

שכר לימוד: 980 ש"ח

מבנה הקורס:

מספר יחידות	אופי המפגש	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
5	סינכרוני	פתיחה – טיפול מטא-קוגניטיבי הפן התיאורטי - עקרונות הגישה ורציונל טיפולי, מודל ה-CAS.	1
5	סינכרוני	פתיחה – טיפול מטא-קוגניטיבי הפן התיאורטי - אובססיות, רומינציות ודאגות, אבחנה על פי המודל.	2
5	סינכרוני + משימה להגשה	טיפול מטא-קוגניטיבי + תרגילים חווייתיים - התערבות על פי המודל – תרגיל היד, הפיל הוורוד,	3

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

		<p>טכניקת הדובל, תרגיל הנמר, תרגילי DM. יישום באמצעות תרגיל טיפולי אינטראקטיביים.</p> <p>תרגיל הגשה</p>	
5	סינכרוני + משימה להגשה	<p>חרדה חברתית - המודל הקוגניטיבי לחרדה חברתית של קלארק - מאפיינים עיקריים, חשיפה והבנייה מחודש באמצעות המודל.</p> <p>סימולציות - תרגיל הגשה</p>	4
5	סינכרוני + משימה להגשה	<p>חרדה חברתית - התערבויות (ניסוי התנהגויות מגונות, שכתוב זכרונות).</p> <p>סימולציות - תרגיל הגשה</p>	5
5	סינכרוני + משימה להגשה	<p>OCD - טיפול התנהגותי - מודל פואה (ERP) ומודל אנדופנוטייפ.</p> <p>סימולציות - תרגיל הגשה</p>	6
5	סינכרוני + משימה להגשה	<p>OCD - טיפול מטא-קוגניטיבי - מודל וולס. השוואות בין המודלים באמצעות סימולציות.</p> <p>סימולציות - תרגיל הגשה</p>	7
5	סינכרוני + משימה להגשה	<p>הפרעת חרדה מוכללת (GAD) - מאפיינים של חשיבה דאגנית, המודל של בארלו להפרעת חרדה מוכללת, המחשה באמצעות תיאור מקרה וסימולציות.</p> <p>סימולציות - תרגיל הגשה</p>	8
5	סינכרוני + משימה להגשה	<p>הפרעת חרדה מוכללת (GAD) –</p> <p>המודל המטא-קוגניטיבי להפרעת חרדה מוכללת, המחשה באמצעות תיאור מקרה וסימולציות.</p> <p>סימולציות - תרגיל הגשה</p>	9

10	דיכאון - מאפייני דיכאון אצל מבוגרים וילדים, המודל המטא-קוגניטיבי לטיפול בדיכאון, התערבויות – ATT ו-SAR. סימולציות - תרגיל הגשה	סינכרוני + משימה להגשה	5
11	הפרעות פאניקה - מאפייני הפרעות פאניקה, הקהיה שיטתית וטכניקות הרפיה, צפייה בסרט, טיפול התנהגותי באמצעות המודל של וילסון. סימולציות - תרגיל הגשה	סינכרוני	5
סה"כ שעות אקדמיות			56

רשימת קריאה:

קריאת חובה:

- הפרעות בעת וחרדה, בק ואמרי (2009), הוצאת מכון פסגות.
- טיפול קוגניטיבי בבעיות מורכבות – רעיונות ודרכי טיפול, ג'ודית ס' בק (1995), הוצאת "אח".
- שיטות בטיפול קוגניטיבי – מדריך לאנשי מקצוע, רוברט ליהי (2013), הוצאת "אח".
- טכניקות טיפול קוגניטיבי בילדים ובמתבגרים – כלי טיפול מתקדמים, פרידברג, מקלור, גרסיה (2014), הוצאת "אח".
- ציידת המחשבות, עופר כהן (2017), הוצאת "גוונים".
- *Attention and Emotion: A Clinical Perspective*, Wells & Matthews, 1998
- *Metacognitive Therapy for Anxiety and Depression*, Wells, 2011

קריאת רשות:

- בוחרים להרגיש טוב, ד. ברנס (2001), הוצאת מכון פסגות.
- לדבר CBT עם הורים וילדים, נעמי אפל (2014), הוצאת "אח"

- טיפול קוגניטיבי-התנהגותי בכעס ותוקפנות אצל ילדים, ד. סוכודולסקי, ל. סקיהיל (2017), הוצאת "אח".
- Cognitive Therapy: Basics and Beyond 2nd Edition, J.S. Beck (2011), Guilford Press

קורסים ארציים הרשמה דרך מכללת לוינסקי

שם הקורס: טיפול בילדים ובני נוער נפגעי תקיפה מינית

המרצה: ד"ר אפרת נוה. עובדת סוציאלית ופסיכותרפיסטית, מקימה ומנהלת "מאור, מרכז טיפולי לילדים ובני נוער נפגעי תקיפה מינית", מרצה במכללה האקדמית אשקלון, במכללה האקדמית אחווה ובמכון חרוב ובעלת קליניקה פרטית. Efrat@B-Hatikva.com -054-7300350.

רכזת הקורס: נתלי בן שלמה - רכזת ארצית מיניות ומניעת פגיעות מיניות - אגף פסיכולוגיה – שפ"י, מנהלת שפ"ח מ.א. יואב.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס יספק למשתתפים.ות בו ידע תאורטי רחב ומעמיק, מחקרי וקליני, אודות טראומה מינית על היבטיה השונים ועל שיטות הטיפול בה. בהמשך יוצגו ההיבטים המורכבים של טראומה מינית, הופעתם בחדר הטיפול ודרכי הטיפול וההתמודדות עימם. הקורס מותאם לטיפול בילדים ובני נוער נפגעי תקיפה מינית מחוץ למשפחה, יספק כלים לאבחנה בין התנהגות מינית נורמטיבית להתנהגות מינית פוגענית ויספק ידע אודות התערבויות מותאמות לפגיעות אלו.

אופן הלמידה: יתקיימו הרצאות פרונטליות, יוצגו תיאורי מקרה מתוך ניסיונה הקליני של המרצה, ישולבו סרטים העוסקים בנושא ובחלק מהנושאים יתקיימו סדנאות חווייתיות.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים ומומחים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה וקריאת חומרים וכן הגשת עבודת סיכום המציגה התערבות בשטח על פי הנלמד.

היקף הקורס: 56 שעות.

מקום: היברידי. מחצית המפגשים יתקיימו בזום ומחצית בקמפוס מכללת לוינסקי לחינוך.

מועדי הקורס: 8 מפגשים מרוכזים בתאריכים:

5/9/22 פרונטלי 9:00-16:00

7/9/22 זום 9:00-14:00

12/9/22 פרונטלי 9:00-16:00

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

9:00-14:00 זום 14/9/22

9:00-16:00 פרונטלי 3/10/22

9:00-14:00 זום 26/10/22

9:00-14:00 זום 3/11/22

9:00-16:00 פרונטלי 7/11/22

שכר לימוד: 1,000 ש"ח

מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
8	פגיעה מינית כבעיה חברתית, כולל התייחסות להתנהגות סקרנות מינית נורמטיבית ועבודה מערכתית. תגובות לאירוע טראומטי על רצף הזמן.	1
6	המשך תגובות לאירוע טראומטי על רצף הזמן: PTSD, ASD, ASR, CPTSD. טראומה מינית והמח	2
8	דיסוציאציה וזיכרון דינמיקת הסוד בפגיעה מינית	3
6	השפעות הטראומה המינית הורות בצל טראומה מינית וטיפול הורי	4
8	פגיעה מינית בתוך המשפחה מופעי הטראומה המינית בחדרי הטיפול	5
6	המשך מופעי הטראומה המינית בחדר הטיפול טיפול רגיש טראומה	6
6	עקרונות וטכניקות טיפול בטראומה מינית	7
8	המשך עקרונות וטכניקות טיפול בטראומה מינית	8

	טראומה משנית בקרב מטפלים.ות בטרומה מינית ושמירה עצמית.	
56		סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

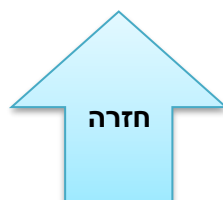
- אהרוני, ח. (2005). סוד כמוס: בין אוזן קשבת לנפש מכילה. **שיחות, יט (2)**.
- אורן, א. סגל, ד. (2020). EMDR הפסיכותרפיה של המאה ה-21. בן שמן: למודן. (עמ' 7-25).
- גולדשטיין, ע. כץ-שטרני, ג'. (2004). טיפול במשפחות שעברו גילוי עריות. בתוך: צ. זליגמן וז. סולומון (עורכות), **הסוד ושיברו: סוגיות בגילוי עריות** (עמ' 301-278). תל – אביב: הקיבוץ המאוחד.
- ג'ונסון, ט.ק. (2000). "הבנת ההתנהגות המינית בגיל הילדות - מה טבעי ובריא?". הוצאת ספרים אח.
- גור, ע. (2004). "הסרסור שלי לא היה צריך ללמד אותי כלום. אבא לימד אותי הכל בבית": גילוי עריות כגורם מרכזי בהידרדרות של נשים ונערות לזנות, סמים ופשע. בתוך: צ. זליגמן וז. סולומון (עורכות), **הסוד ושיברו: סוגיות בגילוי עריות** (עמ' 457-482). תל – אביב: הקיבוץ המאוחד.
- גור, ע. (2008). **מופקרות: נשים בזנות**. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד.
- גור, ע. (2015). **גוף זר**. תל-אביב: חדקל.
- דורון, מ. (2016). **טראומה והטיפול בה**. ישראל (34-29, 79-60).
- הרמן, ג'. (1992). **טראומה והחלמה**. תל-אביב: עם עובד (פרק שעוסק באבחנה חדשה – עמ' 144, עמ' 180-171).
- ואן דר קולק, ב. (2021). **נרשם בגוף**. חיפה: פרדס.
- זומר, א. (2004). להיות או לא להיות: טראומות ילדות והפרעות ניתוק. בתוך: צ. זליגמן וז. סולומון (עורכות), **הסוד ושיברו: סוגיות בגילוי עריות** (עמ' 192-164). תל – אביב: הקיבוץ המאוחד.
- זיו, א. (2012). טראומה עיקשת. **מפתח, 5**, 55-74.
- זיו, ק. לב-ויזל, ר. (2012). **כשהזמן עמד מלכת: גילוי עריות – מפגיעה לצמיחה**. קרית ביאליק: אח. (עמ' 145-131).

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- זליגמן, צ. נוה, א. (2016). הנשכחות שאי אפשר לשכוח תהליכי זיכרון אצל נפגעי גילוי עריות. **שיחות, ל" (2), 133-141.**
- להב, י. קלארמן, מ. פרידמן, נ. (2019). חוויה סומטית – שימוש בתחושות הגוף בטיפול בטראומה. בתוך: י. להב ו ז. סולומון (עורכות), **משחזור לזכרון – טיפול בטראומה נפשית** (עמ' 345-364). תל-אביב: רסלינג.
- להב, מ. (2017). לפעמים אני, לפעמים אתה, כה זקוקים לנחמה: על תשישות קרבה בטיפול בחולה הסופני ובנפגעי טראומה נפשית. **פסיכואקטואליה, אפריל, 40-51.**
- פרנצי, ש. (2003). **בלבול השפות בין המבוגרים לילד: שפת הרוך ושפת התשוקה.** תל אביב: עם עובד (פרק שעוסק בבלבול השפות)
- Davies, J & Frawley, M (1994). **Treating the adult survivor of childhood sexual abuse: A psychoanalytic perspective.** New York: Basic Books. (Chapter 9).

* הרשימה אינה סופית

שם הקורס: קורס טיפול בהתמכרויות עבור פסיכולוגים חינוכיים

רכזת הקורס:

שירה בר טור, פסיכולוגית חינוכית מומחית בהסמכה להדרכה. רכזת תחום התמכרויות, אגף פסיכולוגיה, שפ"י.

המרצים:

סלבה קוברדינסקי, עובד סוציאלי קליני, מומחה לנושא התמכרויות.

ד"ר ירון סלע, פסיכולוג קליני מומחה, מטפל בילדים, בני נוער ומומחה בהדרכת הורים לפי גישת הסמכות החדשה. חוקר במרכז הבינתחומי בהרצליה.

ד"ר שירה סובול, עובדת סוציאלית קלינית, מומחית בתחום התמכרויות, מרצה באוניברסיטת בר אילן.

תיאור הקורס ומטרותיו: מטרת הקורס היא להכשיר פסיכולוגים חינוכיים לטפל בילדים ונוער המעורבים בהתנהגויות על רצף ההתמכרות – שימוש בחומרים, סמים, אלכוהול ומסכים. במהלך הקורס נלמד על רצף ההתמכרויות, מאפייני גיל ההתבגרות המביאים בני נוער לשימוש בחומרים. בנוסף, נלמד על שימוש יתר במסכים וההתמודדות עימו במסגרת משפחתית. לבסוף נתמקד בשיטת הטיפול המוטיבציוני, גישה מבוססת ראיות שמטרתה הנעת מטופלים לשינוי התנהגותי ושיתוף פעולה עם תוכניות טיפול ועם טיפול תרופתי. גישת הטיפול המוטיבציוני הינה הגישה המאומצת כיום ע"י ארגוני בריאות וחוק ברחבי העולם ונלמדת במסגרות טיפוליות ואקדמיות שונות. הגישה המוטיבציונית גורסת כי עמדה מתעמתת מצד גורמים טיפוליים מגבירה את ההתנגדות מצד מטופלים. מוטיבציה לשינוי מובנת כתהליך דינמי המושפע מהאינטראקציה עם הסביבה, ובייחוד עם הגורם המטפל. על כן, הגישה המוטיבציונית כוללת אסטרטגיות עבודה המכוונות להגברת מוטיבציה לשינוי התנהגותי, תוך הימנעות מכוונת מעימות. במהלך הקורס ילמדו כלים של תקשורת ממוקדת מטופל. מטרת ההכשרה היא להעניק כלים טיפוליים בגישה המוטיבציונית לצורך גיוס המטופל, הגברת היענות והתמודדות עם התנגדות.

אופן הלמידה: למידה היברידית- 2 מפגשים יהיו פרונטליים והשאר בזום.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים בשנת ההתמחות האחרונה, למומחים ולמדריכים עם ניסיון טיפולי, המעוניינים לקבל הכשרה ולטפל בתחומי ההתמכרות.

דרישות הקורס: נוכחות פעילה.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: המפגש הראשון והאחרון יתקיימו בקמפוס מכללת לוינסקי לחינוך. שאר המפגשים בזום.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

תאריכים: 6 מפגשים מרוכזים במהלך ספטמבר-דצמבר 2022, בשעות 9:00-15:00.
תאריכים: **7/9/22 פרונטלי**, 15/9/22 בזום, 22/9/22 בזום, 26/10/22 בזום, 22/11/22 בזום, **11/12/22 פרונטלי**.

שכר לימוד: 765 ש"ח

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
6.6	מה זו התמכרות מהן התנהגויות ממכרות תפיסות ועמדות של הפסיכולוג לגבי התנהגויות כיצד התנהגות הופכת מהתנסות חד פעמית להתנהגות של אדם מכור. רצף ההתמכרויות, גורמי סיכון וחוסן לאחר היחשפות להתנהגות ממכרת. סקירה על חומרים - טבק, אלכוהול, סמים. התמקדות במריחואנה ובהשפעותיה הקשות על בני נוער. סמים קשים – MDMA, סמי פיצוציות, קוקאין. גיל ההתבגרות ונטייה להתמכרויות.	מבוא- מהי התמכרות, חומרים ממכרים, רצף השימוש- קרן רוט איטח, שירה בר טור וסלבה קוברדינסקי.	1
6.6	<u>מפגש ראשון</u> – הצגת הגישה המוטיבציונית + כלים לעבודה ממוקדת מטופל (OARS) סקירת מבוא של הגישה המוטיבציונית- רקע תיאורטי ובסיס מחקרי כלי עבודה ממוקדי מטופל- OARS – שאלות, שיקופים, חיזוקים וסיכומים תרגולים	הטיפול המוטיבציוני- סלבה קוברדינסקי	2
6.6	<u>מפגש שני</u> – עבודה מול התנגדויות עבודה מול התנגדויות- רקע תיאורטי, תרגולים	הטיפול המוטיבציוני- סלבה קוברדינסקי	3

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	מסירת מידע על פי הגישה המוטיבציונית (EPE) תרגולים משולבים		
6.6	<p><u>מפגש שלישי</u> – תנועה לעבר שינוי- שפת שינוי</p> <p>שפת שינוי : זיהוי, תגובה והפקה</p> <p>הגברת מוטיבציה וחיזוק מסוגלות</p> <p>תרגולים משולבים מסכמים</p>	4	הטיפול המוטיבציוני- סלבה קוברדינסקי
6.6	<p>מאפיינים, גילאים, העצמה בתקופת הקורונה. התמודדות לאחר שנה מול מסך. עבודה טיפולית משפחתית</p> <p>סיכום הקורס.</p>	5	התמכרות למסכים- ד"ר ירון סלע
6.6	<p>חשיבות העבודה המשפחתית, שיטות טיפול בהדרכת הורים. מחקרים על חשיבות העבודה המשפחתית על טיפול בתהמכרויות בגיל ההתבגרות.</p> <p>סיכום הקורס</p>	6	עבודה עם הורים- ד"ר שירה סובול
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

- "איתור מוקדם של מתבגרים במצבי סיכון לשימוש בסמים ואלכוהול" שובל, ג. (2009), הרשות למלחמה בסמים. איתו"ת
- "דור ה-Y כאילו אין מחר", תמר אלמוג, עוז אלמוג, 2016
- "הגישה המוטיבציונית" הגברת מוטיבציה לשינוי- פרופ' וויליאם ר' מילר, פרופ' סטיבן רולניק. 2009.
- "יחסי ילדים-הורים בעידן הפוסט מודרני"- עידן, א. (2009) מאמר מתוך כתב העת של אשלים- עט השדה, גליון מספר 2
- "אלכוהול עוד צדדים לסיפור-נפגשים לשיח רלוונטי"- היחידה למניעת שימוש בסמים אלכוהול וטבק-, משרד החינוך, שפ"י 2016

- "תקשורת טיפולית עם מתבגרים. לקט מאמרי יסוד" פליישמן, א., אבנט, ח. (2005).
- Omer, H., Satran, S., & Driter, O. (2016). Vigilant care: An integrative reformulation regarding parental monitoring. *Psychological review*, 123, 291-304.
- Anderson, E. L., Steen, E., & Stavropoulos, V. (2017). Internet use and Problematic Internet Use: A systematic review of longitudinal research trends in adolescence and emergent adulthood. *International Journal of Adolescence and Youth*, 22(4), 430-454.
- McDaniel, B. T., & Radesky, J. S. (2018). Technoference: Parent distraction with technology and associations with child behavior problems. *Child development*, 89(1), 100-109.
- Rubak S, Sandbaek A, Lauritzen T & al, Motivational Interviewing: A systematic review and meta analysis. *Br J Gen Pract*, 2005; 55: 305-312.
- Rollnick S, Behaviour change in practice: targeting individuals. *Int J Obes Relat Metab Disord* 1996; 20: 22–26.
- Miller WR, Motivational interviewing. III. On the ethics of motivational interviewing. *Behav Cogn Psychol* 1994;22:111–23.
- Miller WR, Rollnick SR, Motivational interviewing: preparing people to change behaviour. New York: Guilford Press; 1991.

קורס ארצי – הרשמה דרך האוניברסיטה העברית בירושלים

שם הקורס: תוכנית "התקשרות" (הורות תומכת קשר ותקווה) בגן ובבית

הספר – יסודות גידול סחלבים

המרצה: טלי טרגר, פסיכולוגית חינוכית, מדריכה – מנחה בתוכנית התקשרות"ות הורים, גננות וביה"ס. מנחה בתוכנית "לגדול בתוך קשר" – מטעם שפ"י והג'וינט, מנהלת שפ"ח מעלה-אדומים, מדריכה ארצית בתחום מניעת האובדנות, ניהלה בעבר את היחידה למיניות ומשפחה בשפ"י משה"ח, מנחת קבוצות, קליניקה פרטית.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס יאפשר היכרות תיאורטית ומומשגת עם עולם התוכן של "גידול סחלבים" בגן ובשנים הראשונות של ביה"ס – כיתות א'-ג – זאת תוך למידה אינטראקטיבית וחוויתית. הקורס יתמקד בתיאוריה ובכלים לעבודה עם ילדים בעלי קשיי וויסות עצמי. כמו כן, הקורס יאפשר היכרות והתנסות בכלים מתוך תוכנית התקשרות"ת הורים והתקשרות"ת ביה"ס. מגוון הכלים מותאם לעבודה עם אנשי חינוך, מכוון למתן כלים של וויסות וניהול עצמי להורים ולצוותים חינוכיים כמו גם כלים להעצמת החוסן של הילדים עצמם.

מטרות הקורס:

1. רכישת כלים להערכת ילדי סחלב מחצינים - וקידום התפתחותם בתחומים של: אינטליגנציה רגשית, פיתוח מיומנויות (kid-skills), כלים לוויסות עצמי, אופטימיות וכן יכולות של תקשורת ואמפטיה לזולת.
2. הבנה והתמודדות עם בעיות שונות בשנים הראשונות של ביה"ס כגון: קשיים בוויסות רגשי, חושי והתנהגותי, קשיים בקשב ובריכוז, קשיים התנהגותיים, קשיים בקבלת גבולות וסמכות, חרדה, התנהגויות מיניות בלתי מותאמות ועוד. כל זאת בעזרת כלים מתוך תוכנית התקשרות"ת.
3. מתן כלים לעבודה אמפטיית, מעצימה ומותאמת של הפסיכולוג החינוכי עם הורים של "סחלבים".
4. היכרות עם כלים לעבודה של מחנכות בהתמודדות עם ילדים שמאתגרים את המערכת.

אופן הלמידה: לאורך כל המפגשים תתקיים עבודה משולבת של הרצאה ולמידה תיאורטית בליווי צפייה בקטעי וידיאו, ביחד עם למידה מתוך התנסות בכלים השונים הנלמדים ועבודה אישית/חוויתית בקבוצות קטנות. במהלך הסדנא יוצגו דוגמאות מתוך התנסות בתוכנית במהלך שנות קיומה בשטח.

הקורס מיועד: למתמחים ומומחים המעוניינים לרכוש כלים לעבודה קבוצתית ופרטנית עם הורים ואנשי חינוך בהתמודדות עם קשיי וויסות עצמי וקשיי התנהגות של ילדים צעירים. מתאים גם למי שצברו ניסיון מסוים בהנחיית קבוצות ומעוניינים לחדד, לשכלל ולשפר את כליהם וכישוריהם בתחום.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

דרישות הקורס: השתתפות במפגשים. קריאת חומר תיאורטי. הגשת עבודה המתארת התנסות בשלושה כלים מתוך תוכנית התקשרות, במסגרת עבודה קבוצתית או אישית עם הורים או מחנכות, והצגתה בפני הקבוצה תוך התייחסות לנושאים שיילמדו בקורס.

היקף הקורס: 40 שעות

מיקום: באולם פסג"ה במודיעין ובזום

מועדי הקורס: הקורס יתקיים בפורמט היברידי במהלך 6 ימים מלאים, בין השעות 09:00-15:00 – המפגש הראשון והאחרון יתקיימו באופן פרונטלי. תאריכים: **30/1/23 (פרונטלי במודיעין)**, 14/2/23 (בזום), 13/3/23 (בזום), 28/3/23 (בזום), 23/4/23 (בזום), **09/5/23 (פרונטלי במודיעין)**.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
8	"מודל הפירמידה החיובית", ילדי "חרצית" וילדי "סחלב", מגדלור גדול וקטן ועוד. חיבור והיכרות אישית בין משתתפי הקורס.	היכרות כללית ורחבה עם הבסיס התיאורטי והמעשי של תוכנית התקשרות.	1 בפסגה במודיעין
8	בניית הבסיס הבטוח בעזרת שבח יעיל, משחקים קבוצתיים ושימוש ב"עין טובה" בבית ובבית הספר	עבודה עם כלים להרחבת "זרקור על החיובי" וחיזוק הבסיס הבטוח	2 וירטואלי
8	היכרות עם כלים יצירתיים לבניית גבולות ברורים, יצירת שפה והבנייה, בניית גבולות אמטיים, כלים להתעלמות, הפסקה של התנהגויות שליליות. יצירת פינת רגיעה התמודדות עם פגיעה ותיקון. היכרות עם קהות לב ועם יכולות פרו- חברתיות. משחק ההתנהגות הטובה GBG	עבודה עם החלק הצר של מודל "הפירמידה החיובית"	3 וירטואלי
8	העמקת ההבנה של כל סוגי קשיי הוויסות: רגשי, תחושת, מחשבת	וויסות עצמי	4 וירטואלי

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	והתנהגותי. התנסות עם כלים לוויסות עצמי בבית ובכיתה		
8	יצירת כלים של פתרון בעיות והתמודדות עם מצבים מורכבים – בבית ובבית הספר. חיזוק כישורי אמפטיה של ילדים. היכרות עם kid-skills, החצנה ומנטליזציה	המשך עבודה עם כלים לוויסות עצמי	5 וירטואלי
8	היכרות עם גב הפירמידה, סוגיות של העברה בין דורית, הדדיות בהורות. עבודה על עקרונות הנחית קבוצות ב - CO ושימוש בכלים של הנחיה ובמודלינג הורי בקבוצה.	עבודה בנושא "הורים כצוות"	6 בפסגה מודיעין
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

- **Berger, A.** (2011). *Self-regulation: Brain, cognition, and development*. Washington, DC, US: American Psychological Association. & *Adolescent Psychiatry*, 52(1), 26-36. doi: 10.1016/j.jaac.2012.10.001
- **Cowan, C. P., Cowan, P. A., & Barry, J.** (2011). Couples' groups for parents of preschoolers: Ten- year outcomes of a randomized trial. *Journal of Family Psychology*, 25(2), 240-250. doi: 10.1037/a0023003
- **Cowan, P. A., & Cowan, C. P.** (2002). Interventions as tests of family systems theories: Marital and family relationships in children's development & psychopathology. *Development and Psychopathology*, 14(4), 731
- **Cowan, P. A., Cowan, C. P., Ablow, J. C., Johnson, V. K., & Measelle, J. R.** (Eds.). (2005). *The family context of parenting in children's adaptation to elementary school*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates
- **Dodge, K. A., Greenberg, M. T., & Malone, P. S.** (2008). Testing an idealized dynamic cascade model of the development of serious violence in adolescence. *Child Development*, 79(6), 1907-1927. doi: 10.

- **Elizur, Y.** (2012). Development and dissemination of collaborative family-oriented services: The case of community/day residential care in Israel. *Family Process*, 51(1), 140-156.
- **Elizur, Y., & Somech, L.** (April 18-20, 2013). *Parent Training Effect on Pre- Kindergarten Conduct Problems: Changing Children's Effortful Control and Callous-Unemotional Traits*. Paper presented at the Biennial
- **Furman, B.** (2004). *Kids' Skills*. Australia: St. Lukes Innovative Resources.
- Greenwood, C. R., & Kim, J. M. (2012). Response to Intervention (RTI) Services: An Ecobehavioral Perspective. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 22(1-2), 79-105.
- **Somech, L. Y., & Elizur, Y.** (2012). Promoting Self-Regulation and Cooperation in Pre-Kindergarten Children With Conduct Problems: A Randomized Controlled Trial. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 51(4), 412-422
- **Webster Stratton, C.** (2011). *Incredible Years parents, teachers, and children training series: Program content, methods, research and dissemination 1980-2011*. Seattle, WA: Incredible Years
- **אליצור, י.** (2014). *התערבות מוקדמת בבעיות התנהגות בגיל הרך: תכנית התקשרות להכשרת הורים. פורסם באתר פסיכולוגיה עברית*
<http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3228>
- **אליצור, י.** (1996). מעורבות, שותפות והעצמה: מודל משו"ה לפיתוח ברית עבודה עם המשפחה. *שיחות, כתב-עת ישראלי לפסיכותרפיה*, י(2), 92-105.
- **אליצור, י.** (2015). *שיטת כוח המוח של צביקי. הוצאה עצמית*. www.family-care.co.il
- **ברגר, א., קופמן, א., והניק, א.** (2008). התפתחות של ויסות עצמי מולד ונלמד. פ. ש. קליין וי. ב. יבלון (עורכים), *ממחקר לעשייה בחינוך לגיל הרך* (עמ' 66-39): היזמה למחקר יישומי בחינוך, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, ירושלים.
- **גרינבאום, ז.צ. ופריד, ד.** (2011) (עורכים). *קשרי משפחה - מסגרת חינוך בגיל הרך (גן-ג')*: תמונת-מצב והמלצות. הוועדה לנושא קשרי משפחה - מסגרת חינוך בגיל הרך (גן-ג') וזיקתם להתפתחות הילד ולהצלחתו במערכת החינוך: היזמה למחקר יישומי בחינוך, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, ירושלים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- **שגיא-שורץ, א. וג'יני, מ. (2008).** מעגלי ביטחון רגשיים-חברתיים בין לילדים למורים במסגרות חינוך. פ. ש. קליין וי. ב. יבלון (עורכים), *ממחקר לעשייה בחינוך לגיל הרך* (עמ' 67-88): היזמה למחקר יישומי בחינוך, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, ירושלים.

קורסי בחירה מחוז חיפה-וצפון

קורסים במהלך השנה

שם הקורס: תכנית התקשרו"ת (הורות תומכת קשר ותקווה)

הכשרה תיאורטית לתוכנית המלאה המיועדת לעבודה עם הורים וגננות

המרצה: ד"ר צביה אהרון, פסיכולוגית חינוכית-מדריכה. רכזת הגיל הרך בשפ"ח חדרה. רכזת גיל הרך מחוזית-מחוז חיפה. חברת פורום גיל הרך בשפ"י.

תיאור הקורס ומטרותיו: כיום, התקשרו"ת הינה תוכנית הדגל של אגף פסיכולוגיה בשפ"י בתחום המניעה לילדים בגיל הגן ועד הכיתות הצעירות בבתי הספר (מגיל 3 ועד כיתות ג'). התוכנית נבנתה על-ידי פרופ' יואל אליצור בשיתוף עם פסיכולוגים חינוכיים בכירים בשירות הפסיכולוגי החינוכי, בתמיכת שפ"י והאגף הקדם יסודי במשרד החינוך.

תוכנית התקשרו"ת הינה תוכנית לטיפול ומניעה בבעיות התנהגות בגיל הצעיר, שבבסיסה עבודה עם צוותי חינוך והורים לילדים עם קשיים בוויסות העצמי (התנהגותי ורגשי). ייחודה של התוכנית הוא בהיותה מבוססת ראיות ומחקר שנעשו בארץ, תכני התוכנית הותאמו חברתית לקבוצות שונות (משפחות יחידיניות, חברה חרדית, חברה ערבית). התוכנית והמחקר זכו לפרסום והערכה נרחבים בארץ ובחו"ל.

הקורס התקשרו"ת הורים מועבר במסגרת המדרשה מספר שנים. **הקורס הנוכחי** מציע תוכנית מלאה: עבודה עם הורים (התקשרו"ת הורים), ועבודה עם צוותי חינוך: גננות, מורות, סייעות, מדריכות (התקשרו"ת גן), באופן קבוצתי ו/או פרטני, מאפשרת מתן מעטפת מלאה לטיפול בקשייו של הילד המגלה קשיי ויסות והתנהגות. ההשתלמות מעניקה לפסיכולוגים ידע בהנחיית קבוצות של הורים וגננות וכן בעבודה פרטנית בכדי להעניק למחנכים (הורים, צוותים) ידע וכלים תיאורטיים ומעשיים לטיפול התנהגותי-רגשי-חברתי של ילדים המגלים קשיי ויסות והתנהגות בגן ובבית. במהלך הקורס המשתתפים ילמדו מושגים ושיטות להערכה ואיתור, לבניית בסיס של קשר בטוח עם הילדים, לחיזוק יכולות של ויסות עצמי, הפחתת התנהגויות שליליות וחיזוק התנהגויות חיוביות, פרו-חברתית תוך הגברת תחושות של ערך ומסוגלות עצמי. כמו כן, בקורס ינתן דגש לבניית הליך של שיתוף פעולה בין הגננות להורים בתווך הפסיכולוג.

תוכנית התקשרו"ת מתקיימת כיום במספר הולך ועולה של רשויות מקומיות ונכללת במאגר התוכניות של התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון, בתוכניות "עיר ללא אלימות" ובפרויקט שפ"י.

הכשרה לגננות וצוותי חינוך נעשית דרך מרכזי הכשרות גננות ומורים בפיסגה. קבוצות הורים ניתן להפעיל דרך פרויקט שפ"ח, תוכנית 360, או במימון אחר של הרשויות ועוד. בכדי להפעיל קבוצת הורים ו/או הכשרת גננות נדרשות הדרכה לפסיכולוגים המנחים. ההדרכה תעשה ע"י צוות המדריכים הבכירים של התקשרו"ת בשפ"חים שיבחרו להפעיל את

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

התוכניות. ההדרכה תתקצב בנפרד על ידי השפ"חים. לאחר הנחיית קבוצת הורים או גננות ניתן לקל הסמכה כמנחה התקשרו"ת הורים או התקשרו"ת גן.

אופן הלמידה: מפגשים הכוללים למידה חווייתית לצד העמקת הבסיס התיאורטי של התוכנית. המפגשים יתבססו על דיונים תיאורטיים, משחקי תפקידים וקטעי צפייה. יערך תרגול של כלים ודיון בדרך העברה והיישום של התוכנית בעבודה עם קבוצות הורים וגננות וכן בעבודה פרטנית עם הורים ועם צוותי חינוך וגננות בגני הילדים.

הקורס מיועד: על הפסיכולוג המועמד להשתלמות לענות על התנאים הבאים:

1. בעל ניסיון של שלוש שנים בעבודה בשירות פסיכולוגי חינוכי.
2. עדיפות לבעלי ניסיון בעבודה בגיל הרך.
3. עדיפות לבעלי ניסיון בהנחיית קבוצות.

דרישות הקורס: השתתפות מלאה בכל המפגשים וכתיבת עבודת סיכום.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: אוניברסיטת חיפה – קמפוס הכרמל

מועדי הקורס: 6 מפגשים בימי רביעי וחמישי, בין השעות 09:00-15:00. תאריכים:

07/09/22, 21/09/22, 28/09/22, 27/10/22, 10/11/22, 24/11/22 ותאריך רזרבי:
01.12.22

שלושת הימים הראשונים יוקדשו ללמידת הבסיס התיאורטי של תוכנית התקשרו"ת- הורים ושלושת הימים האחרונים יוקדשו ללמידת תוכנית התקשרו"ת-גן. **לבוגרי קורס הורים מן העבר יש אפשרות להצטרף רק לשלושת הימים המתייחסים להתקשרו"ת-גן.**

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
7	<ul style="list-style-type: none">• הצגה עצמית, היכרות עם המשתלמים, הצגת מסגרת הקורס, הסילבוס והתהליך המקביל (מחויבות ומעורבות)• הצגת הרקע התיאורטי של בעיות התנהגות בילדות וקשיי וויסות בגיל הרך.	מסגרת הקורס, הרקע התיאורטי והמחקרי לתוכנית	1

מדינת ישראל

משרד החינוך

מינהל פדגוגי

אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי

אגף פסיכולוגיה

	<ul style="list-style-type: none"> • הצגת הבסיס המחקרי של תכנית התקשרו"ת, ממצאי מחקר תוכנית ההורים ותוכנית הגן. • מודל ההתערבות הדו-שלבי; הצגת פירמידת התקשרו"ת וזרקור על מטאפורות ומושגים מרכזיים- ילדי סחלב, מודל תשי"ם (תמיכה, שמירה, יציבות וצוות מתואם) • הצגת השאלונים וכיצד הם מאפשרים להעריך ממדים שונים אצל ילד "הסחלב" • הצגת המבנים השונים של התוכנית: קבוצת הורים, קבוצת גננות, עבודה פרטנית וקונסולטציה לגננת. • מאפייני קבוצת ההורים וקבוצת הגננות: האתגר בהנחיה של קבוצה פסיכו-חינוכית לומדת על פי מנואל מובנה למחצה, שלבים בתהליך הקבוצתי והעבודה ב"קו". 	ההורים והגננות	
7	<p>התקשרו"ת הורים-הורות תומכת קשר ותקוה</p> <ul style="list-style-type: none"> • תהליך ההפניה של ילדים וגיוס ההורים: ההיבט המערכתי- שאלונים, ראיון הקבלה להורים ושאלון הורים. • הבסיס הראשון : קשר בטוח עם הילד – יחס חיובי, חם ותומך (caring), זרקור על החיובי, חשיבות המשחק והנאה בקשר עם ילד הסחלב. • שינוי הריקוד הורה-ילד בעזרת עין טובה; שבחים, תגמולים מוחשיים KIDS SKILLS ותוכנית הצלחה אישית. • במהלך היום יוצגו הדגמות של תרגילים ועקרונות התערבות מתוך המנואל של תוכנית ההורים וכן ידונו דוגמאות מתוך מקרים והאתגרים למנחים קבוצה. 	התקשרו"ת הורים: קריטריונים להפניה, גיוס הורים והבסיס הראשון של התוכנית	2
7	<ul style="list-style-type: none"> • הבסיס השני של קשר בטוח: שמירה על מסגרת בטוחה – כלים יעילים להצבת גבולות וצמצום התנהגויות שליליות. • הוראות יעילות, תוצאות טבעיות והגיוניות 	התקשרו"ת הורים: הבסיס השני של התוכנית	3

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

	<ul style="list-style-type: none"> • אמצעים לביסוס הגבולות- התעלמות והחזקה מגינ • הוויסות הרגשי של הילד- שיטת כוח המוח וזמן רגיעה • הוויסות הרגשי של ההורה- פיתוח מודעות לכפתורי פגיעות של ההורה לאור תהליכי העברה בין-דורית • ההורים כצוות - דיאלוג העין הטובה, שיתוף פעולה בין הורים • יישום מודל התקשרו"ת בהדרכת הורים פרטנית- אתגרים והזדמנויות 		
4	<p>התקשרו"ת גן:</p> <p>תוכנית מערכתית</p>	<p>התקשרו"ת גן-הוראה תומכת קשר ותקוה- קשיי</p> <p>ויסות במפגש עם מאפייני הגן, הגנת כדמות התקשרות- מגדלור</p> <ul style="list-style-type: none"> • למידה ותרגול של מושגים ושיטות עבודה לבניית ארבעת המימדים של קשר בטוח על פי מודל תשי"ם בגן; תומך, שומר, יציב ומתואם ופירמידת התקשרו"ת • אקלים גן ותנאים המקדמים למידה רגשית- חברתית בגן: זרקור תשומת הלב החיובית, משחק "כל הכבוד", "כיסא המחמאות" ו- "משחק האלופים" (תכנית הצלחות גנית)- • קונסולטציה לגננת; ראציונל, אופן הפעלה, אתגרים ביישום ופתרון בעיות 	6
5	<p>התקשרו"ת גן: תוכנית אישית ושותפות עם הורי ילד הסחלב</p>	<ul style="list-style-type: none"> • תכנית אישית לילד סחלב- משחק מכוון ילד, כרטיסיית הצלחות אישית-הצגת דוגמאות של יישום תכנית אישית • יישום שיטת כוח המוח בגן- צביקי מלמד איך לבעוס לי להרוס, פינת רגיעה והליך פתרון בעיות- תוכנית אישית, קבוצתית וגנית • מפגש "הפסגה"-טיפוח דיאלוג ושותפות בין הורים וגננת על פי מודל משו"ה ובנית תכנית הצלחות אישית מתוך הסכמה ושיתוף פעולה במשולש ילד-הורים-גן 	6

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

6	<ul style="list-style-type: none">• הליך סליחה, תיקון ופיוס – מהות ההליך, חשיבותו ואתגר השותפות הורים וגננת במצבים מאתגרים• הצגת מקרים של הלומדים ואתגרים בהנחית קבוצות הורים וגננות, תרגול פתרון בעיות באמצעות משחקי תפקידים, דוגמאות מתוך ההתנסות בשטח ולמידה דרכם לגבי יישום עקרונות התוכנית.• משוב וסיכום הקורס	תוכנית ההורים ותוכנית הגן: פיתוח מיומנות של שותפות ומנהיגות, משוב וסיכום	6
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

קריאת חובה:

- אליצור, י' (2015). התערבות מוקדמת בבעיות התנהגות בגיל הרך: תכנית התקשרות להכשרת הורים. <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3228>
- אליצור, י' (1996). מעורבות, שותפות והעצמה: מודל משו"ה לפיתוח ברית עבודה עם המשפחה. שיחות כתב עת ישראלי לפסיכותרפיה. י' (2), 105-92.
- אפל, נ' (2012). "ואז הגיע האגרוף": על תוקפנות אצל ילדים. אתר פסיכולוגיה עברית: <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2897>
- ארז, ת. (2011). קשרי גומלין ושותפות: יחסי הורים ומערכות חינוך בגיל הרך. אתר פסיכולוגיה עברית: <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2667>
- בקר, ע' (2004). מחנכות לגיל הרך כדמויות התקשרות או כשהילד מכנה את המחנכת "אמא". הד הגן, א', עמ' 28-37.
- גת, ל' (2010). א"ב ליצירת אקלים רגשי אמפתי בגן – ללמוד לחיות ביחד בקבוצה. הד הגן, ג', 40-49.
- טל, ק' (2002). ילדים דחויים. הד הגן, ב'.
- ישראלשילי, מ' ולבבי, ח' (2002). אסיפת הורים אחרת. הייעוץ החינוכי, 11, 230-236.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- סומך, ל. (2017). אין ילדים רעים? על תכונות של קהות לב בילדות המוקדמת, פסיכואקטואליה.
- קבלסון, א. (2005). אלימות בגיל הרך: תמונת מצב, סיבות, גורמים ועקרונות התערבות אפשריים. אתר פסיכולוגיה עברית: <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=550>
- רוזנטל, מ., גת, ל. וצור, ח. (2008). לא נולדים אלימים: החיים הרגשיים והחברתיים של ילדים קטנים. פרק 10: גננות מעצבות יחסים חברתיים בין ילדים (עמ' 252-234) ויחידת לימוד 4 של תכנית ההדרכה "ללמוד לחיות ביחד" העוסקת בפתרון קונפליקטים (עמ' 281-290). תל אביב: הקבוץ המאוחד.

קריאת רשות:

- גרינבאום, ז' צ' ופריד ד' (עורכים), (2008). קשרי משפחה-מסגרת חינוך בגיל הרך (גן-ג'): תמונת מצב והמלצות. הוועדה לנושא קשרי משפחה-מסגרת חינוך בגיל הרך (גן-ג') וזיקתם להתפתחות הילד ולהצלחתו במערכת החינוך. האקדמיה הישראלית למדעים.

<http://education.academy.ac.il/Admin/Data/Publications/School-Parents-Relations-Report.pdf>

- קליין, פ' ויבלון, י' (עורכים), (2008). ממחקר לעשייה בחינוך לגיל הרך. ירושלים: האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

<http://www.academy.ac.il/data/egeret/86/Egeretarticles/early-childhood-education-hebrew.pdf>

- רוזנטל, מ', גת, ל', וצור, ח' (2008). לא נולדים אלימים- החיים הרגשיים והחברתיים של ילדים קטנים. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.

- Harrist, A. W. & Bradley, K. D. (2003). "You can't say you can't play": intervening in the process of social exclusion in the kindergarten classroom. *Early Childhood Research Quarterly*, 18(2), 185-205
- Somech, L. Y. (2021). Effortful Control Mediates the Effect of Parenting Intervention on Preschool Callous-Unemotional Traits. *Journal of Child and Family Studies*
- Somech, L. Y. & Elizur, Y. (2012). Promoting self-regulation and cooperation in pre-kindergarten children with conduct problems: A Randomized Controlled Trial. *Journal of the American Academy of child and adolescent psychiatry*, 51, 412-422.
- Webster-Stratton, C. (1999). How to promote children's social and emotional competence.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

http://books.google.co.il/books?hl=en&lr=&id=WX0i2WHSbi8C&oi=fnd&pg=PR8&dq=Incredible+Teachers:+Nurturing+Children%27s+Social,+Emotional+and+Academic+Competence&ots=VQ5WVxwJor&sig=VuO1OQDjgEpzV1WLI6HgjVvXMDc&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

- Webster-Stratton, C. & Reid, M. J. (2002). The Incredible Years Classroom Management Teacher Training Program: Content, Methods, and Process.

<http://www.incredibleyears.com/Library/items/teacher-training-program-classroom-mgmt-02.pdf>

שם הקורס: תהליכים קבוצתיים במערכת החינוכית-

הבנה והתערבות דגש על הצפות והכלה

המרצה: חלי ברק שטיין, פסיכולוגית חינוכית מומחית, מטפלת ומנחת קבוצות, מחברת הספרים 'בגובה העיניים', 'תקשיבו לי רגע', 'וכשהילדים יוצאים מהבית'. מעבירה סדנאות לצוותי חינוך, ופסיכולוגים, קליניקה פרטית. מנהלת אתר לאנשי מקצוע
www.helibarak.com

תיאור הקורס: הקורס יתמקד בהבנה של תהליכים קבוצתיים בכלל ובמערכות חינוכיות בפרט. נזהה את השלם בקבוצות שהפסיכולוגים מקימים ובקבוצות שהם משתתפים בהם בעולם המקצועי הנרחב שלהם (ועדות, צוותים). נלמד לשלב תוכן ותהליך בקבוצה, בשלבים שונים של התהליך הקבוצתי. נבין את הדינמיקה הקבוצתית וכיצד קולות קבוצתיים מבטאים את הקונפליקטים ופתרונם. נתמקד בעבודה מול התנגדויות ודילמות הכלה שהמערכת החינוכית ופסיכולוגים מתמודדים עמה. נתבסס על תאוריות דינמיות של קבוצות (ביון, פוקל קונפליקט- ליברמן ווטיקר) ותאורית הסומטיק אקספיריאנס של פיטר לוין ביישומיה לקבוצות.

מטרות הקורס:

-הפסיכולוגים יבינו תהליכים קבוצתיים דינמיים המתרחשים במערכת החינוכית (כתות, צוותים, ועדות) בקבוצות שהם מקימים וגם בצוות השפ"ח. יבינו השפעת תהליכים על המערכת כמו הקורונה, השינויים בחוק החינוך המיוחד, שלבים בקבוצה ועוד.

- הפסיכולוגים יבינו כיצד התהליכים הקבוצתיים נותנים משמעות לסימפטומים הגלויים עמם התלמידים, הצוות והפסיכולוגים מתמודדים. כך למשל, תופעות התנגדות, קושי להכיל התנהגויות, חוסר מוטיבציה ועוד.
- הפסיכולוגים ילמדו ויתרגלו התערבויות קבוצתיות רלוונטיות למצבים קבוצתיים, שיעשירו את ההתמקמות והתרומה המקצועית שלהם למערכת (יבינו תהליכים קבוצתיים ואולי גם יתערבו בוועדות איפיון למשל).
- להקנות למשתתפים הבנה ותחושת מסוגלות בתחום התהליכים הקבוצתיים והמערכתיים כך שירצו ויפעלו יותר בנושאים בפועל בעבודתם היומיומית.

אופן הלמידה: ידע תאורטי מעולם הקבוצות, תרגול חוויתי, סרטונים, שילוב דוגמאות של המשתתפים, ולמידה דרך התהליך שיתרחש 'בכאן ועכשיו' של קבוצת הלמידה שלנו.
הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים/מומחים /מדריכים/מנהלים.
דרישות הקורס: נוכחות מלאה, קריאת מאמרים והגשת עבודה מסכמת לפי דרישת המדרשה.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: היברידי – מקוון בזום + אוניברסיטת חיפה - קמפוס הכרמל

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים, ימי ראשון, 3 מפגשים באופן פרונטלי בין השעות: 10:00-16:00, 3 מפגשים באופן מקוון בזום בין השעות: 10:30-16:30 (המפגשים לא יוקלטו).

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

06/11/22 (פרונטלי), 20.11.22 (פרונטלי), 18/12/22, 22/01/23 (פרונטלי), 05/02/23,
19/02/23, ותאריך חרבי: 26/02/23.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
7	הכרות, תאום ציפיות, זהות פסיכולוג וזהות מנחה קבוצות. זיהוי דרך 'הכאן ועכשיו' של טרום ופתיחת קבוצה הבנת מושג 'הקבוצה כשלם' - תוכן ותהליך'	פתיחה – מהות קבוצה	1 פרונטלי
7	מאפייני קבוצות במערכת החינוך דוגמאות מקבוצות חינוכיות משלבי תחילת קבוצה. השפעת השינוי בחוק החינוך המיוחד על המערכת בכלל ועל היבט ההכלה בפרט. תאוריית הפוקל קופנליקט בקבוצה.	קבוצות במערכת החינוך	2 פרונטלי
7	הקול הקבוצתי – המשמעות הדינמית של ילדים עם בעיות ההתנהגות ולקויות הלמידה. הבנה והתערבות בשלבי קבוצה שונים לפי 'הקבוצה כשלם' והפוקל קונפליקט.	היחיד והקבוצה	3 מקוון בזום
7	תאוריית הסומטיק אקספיריאנס של פיטר לוין. הצפות בקבוצה ובמערכת. קישור למושגים של ביון. יישומים להתנגדויות בקבוצה.	התנגדויות בקבוצה	4 פרונטלי
7	התערבויות בקבוצה ובמערכת במצבי הצפה והתנגדויות- תקשורת חיובית סוגסטיבית.	התערבויות בקבוצה	5 מקוון בזום
5	למידה 'מלמטה למעלה'. משתתפים יביאו דילמות/ מקרים והקבוצה תבין אותם לפי ההמשגה והטכניקות שנלמדו בקורס. נלמד על שלב הסיום בקבוצה בכלל ואצלנו בתהליך מקביל.	יישום הלמידה בקורס על מקרים מהשטח.	6 מקוון בזום

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	סיכום הקורס ומשוב.	שלב הסיום בקבוצה סיכום הקורס	
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

- ביון, ו. ר. (1992). התנסויות בקבוצה ומאמרים נוספים. הוצאת דביר
- ברק שטיין, ח. (2007). מודל להדרכה על תאורי מקרים במסגרת קבוצתית. נדלה מ https://docs.wixstatic.com/ugd/0b0bcc_83fa128c3c114b468ce5308ae74b8fcf.pdf
- ברק שטיין, ח. (2007). שילוב סמכות ואכפתיות בחינוך, מודל תקשורת חיובית סוגסטיבית, נדלה מ https://docs.wixstatic.com/ugd/0b0bcc_c4b75a681aec41bc800f8770d7a8adfc.pdf
- ברק שטיין, ח. (2007). תהליכים קבוצתיים בכתה – התמודדות עם בעיות משמעת ומוטיבציה. נדלה מ https://docs.wixstatic.com/ugd/0b0bcc_a5d6ec1a41a94419b7bad54bdf024fd1.pdf
- ברק שטיין, ח. (2018). עבודה עם קבוצות ומערכות בהצפה והתנגדות – יישומים מהסומטיק אקספיריאנס, נדלה מ https://docs.wixstatic.com/ugd/0b0bcc_702cf2d6e1204bc683f287576329c9e0.pdf
- ברק שטיין, ח. (2019). הנחיה בקו – טובים השניים מן האחד, נדלה מ https://docs.wixstatic.com/ugd/0b0bcc_cb09fc1bbb0043d4aca73b78ba60bea4.pdf
- ברק שטיין, ח. (2020). להכיל מורים בתהליך מקביל להכלת תלמידים- מודל ערובה להכלה. נדלה מ-

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

https://0cf3ec36-d006-4875-9ab6-6fe151153519.filesusr.com/ugd/0b0bcc_0dd124c8bccd44519d4cc3efe_bff75c7.pdf

- גרינולד, נ. , גרודזין-קיסרי, ש. , היימן, ד. , פינגלרנט, ס. , פליישמן, ח. (2019). **עבודה טיפולית רב-מקצועית מבוססת מנטליזציה: II - עבודה פסיכולוגית-חינוכית-מערכתית מבוססת מנטליזציה**. [גרסה אלקטרונית]. נדלה ב 9/7/2019, מאתר פסיכולוגיה עברית <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3834>
- יאלום, א. (2006). טיפול קבוצתי – תאוריה ומעשה. הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית.
- רזנווסר, נ. [עורכת]. (1997). הנחיית קבוצות – מקראה. הוצאת החברה למתנסים.
- פרק 6 מודל הקונפליקט המוקדי
- שפירא, א. (1996). פשר ופענוח: מודל להנחיית קבוצה – הלכה למעשה. הוצאת רמות, אוניברסיטת תל אביב.

שם הקורס: תכנית מעטפ"ת – מערך טפול תומך:

פסיכולוגים חינוכיים מדריכים מורים וגננות כיצד לסייע לתלמידים עם קשיי

הסתגלות

המרצה: פרופ' אליעזר יריב, פסיכולוג חינוכי מומחה מדריך, לשעבר בשפ"ח קריית מוצקין, ראש התוכנית לחינוך משלב, מכללת גבעת וושינגטון.

תיאור הקורס: ההחלטה לאפשר שילוב של תלמידים עם צרכים מיוחדים בכיתות רגילות והמחסור בפסיכולוגים חינוכיים ואנשי מקצוע אחרים דרדר את איכות השירות שמערכת החינוך נותנת לתלמידים במצוקה ועם מוגבלויות. הפסיכולוגים החינוכיים שישתתפו בקורס ילמדו שיטת התערבות חדשנית שמאפשרת להכפיל ולשלב את היקף הסיוע לתלמידים ששרויים במצוקה רגשית וחברתית. הקורס יעניק ידע וכלים וגם הדרכה על הדרכה בסיוע לילדים הסובלים מבעיות הסתגלות (בעיות משמעת, ביישנות ועוד).

- א. התוכנית מייעלת את דפוסי העבודה, מדגישה את התפקיד ההדרכתית והתומך של הפסיכולוגים החינוכיים והופכת את המורים והגננות לשותפים מלאים בסיוע הרגשי לתלמידים במצוקה.
- ב. בשונה מגישות דינמיות והתנהגותיות, תוכנית מעטפ"ת מתבססת על המשגת בעיות הסתגלות כחסר במיומנות חברתיות רגשיות (Social Emotional Learning), תוך הדגשת החשיבות של כישורי SEL להבנת ההתפתחות החברתית והרגשית התקינה (או פתולוגית).
- ג. פרוטוקול התערבות שכולל את ההיבטים החדשניים הבאים: (א) שיטות לאיסוף מידע; (ב) כלים אבחוניים לניתוח המידע; (ג) מתכונת של תכנון התערבות; (ד) מאגר כלים עשיר להתערבות פסיכו-חינוכית.
- ד. עקרון המעטפ"ת – תהליך מקביל בו הפסיכולוג בונה קשר תומך, מעצים ושווינוי עם המורה שבונה קשר כזה עם התלמיד. התהליך נותן אוטונומיה ואחריות למורים וגם לילדים. התוכנית מאפשרת לבנות קהילה תומכת ומעורבות בגן הילדים ובבית הספר.
- ה. יודגש שהתוכנית נועדה לתת למורות וגננות מיומנות להתמודד בכיתה עם תלמידים שמפגינים בעיות מסוגים שונים, ואינה באה במקום עבודת אנשי הטיפול עם התלמיד.

מטרות הקורס: מטרת הקורס הינה לימוד והתמקצעות בתוכנית מעטפ"ת, החל מהתאוריה ועד לפרקטיקה. במהלך ההשתלמות המשתתפים ילמדו את פרוטוקול התוכנית, שיטת אבחון שמבוססת על הערכה, כלים טיפוליים שמבוססים על למידה חברתית רגשית וכן עקרונות בהדרכת עובדי הוראה.

אופן הלמידה: הקורס כולל שני חלקים: שני המפגשים הראשונים יתמקדו בלמידה העיונית. המפגשים בהמשך ישלבו למידה עיונית ומתן הדרכה על ההדרכה. כל המשתתפים יתבקשו להנחות 2-3 גננות או מורות ולהתנסות ביישום העקרונות והכלים. כדי לעגן את הלמידה המשתתפים יתבקשו לאסוף נתונים על תוצאות ההתערבות וגם להגיש דוח קצר שהם כתבו. הנתונים שייאספו הם למטרות מחקר ושיפור ההדרכה. יתכן שמקצת הלימוד יהיה מקוון.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים חינוכיים מומחים ומתמחים.

דרישות הקורס:

- נוכחות מלאה, קריאת חומר
- הנחיית 2-3 מורות/גננות בעריכת התערבות פסיכו-חינוכית עם תלמידיה
- איסוף מידע (שאלונים) והגשת דוח של 4-5 עמודים על ההתערבות.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: אוניברסיטת חיפה – קמפוס הכרמל.

מועדי הקורס: 7 מפגשים מרוכזים בימי ראשון, בין השעות 09:00-14:30. תאריכים:

08/01/23 , 11/12/22 , 13/11/22 , 30/10/22 , 02/10/22 , 18/09/22 , 04/09/22

ותאריך חזרבי: 01/01/23.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
6	<ul style="list-style-type: none">• השוואה בין גישות לטיפול בילדים (דינמיות, התנהגותיות, דיאדיות), מידת התאמתן לצרכים של ילדים והתפתחותם.• תופעת ה"פער הטיפולי" (treatment gap) - המחסור במטפלים ובשיטות טיפול אפקטיביות. מודל ה Task shifting.• עקרונות תוכנית מעטפ"ת• פרוטוקול התוכנית. היערכות לקראת עבודה עם גננות ומורות	1
6	<ul style="list-style-type: none">• המשך הקניית הפרוטוקול. ליווי המשתתפים בהתנעת ההתערבות.• בעיות התנהגות כסממן של קשיי הסתגלות. תיאוריית התפתחות ההסתגלות. אבחון של הגורמים לקשיי הסתגלות;	2

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	<ul style="list-style-type: none">• הגישה האקולוגית של ברונפנברנר. השפעת הסביבות המחנכות• עקרונות ויישומים של למידה חברתית רגשית	
6	<ul style="list-style-type: none">• המשך הקניית הפרוטוקול: תכנון התערבות• שיטות התערבות וכלי SEL• הדרכה על הדרכה.	3
6	<ul style="list-style-type: none">• הדרכה על הדרכה.• עקרונות ויישומים של למידה חברתית רגשית – המשך• ניתוח מקרים של קשיי הסתגלות• שיטות התערבות לבעיות ספציפיות: קשיי וויסות ו- ADHD	4
6	<ul style="list-style-type: none">• מבט תיאורטי ומעשית על עקרונות ושיטות בהדרכה: פסיכולוגים כמדריכים של מורים וגננות• הדרכה על הדרכה.• שיטות התערבות לבעיות ספציפיות: ביישנות, דחיה חברתית.	5
5	<ul style="list-style-type: none">• הדרכה על הדרכה• שיטות התערבות לבעיות ספציפיות: מוטיבציה נמוכה ללימודים, התמכרות למסכים.	6
5	<ul style="list-style-type: none">• הדרכה על הדרכה• כתיבת הדו"ח.	7
40		סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

- רן ע', רומי ש', ויוספסברג-בן יהושע, ל' (2018). **התערבויות לטיפול מיומנויות חברתיות רגשיות והטמעתן במערכת החינוך**. תל אביב: הוצאת מכון מופ"ת.
- Domitrovich, C. E., Durlak, J. A., Staley, K. C., & Weissberg, R. P. (2017). Social-emotional competence: An essential factor for promoting positive

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

adjustment and reducing risk in school children. *Child development*, 88(2), 408-416.

- World Health Organization. (2008). *Task shifting: Global recommendations and guidelines*. Geneva: WHO.
- Yariv, E. (2020). Towards closing the treatment gap: A team-led model of brief psycho-educational intervention, *Journal of Public Mental Health*,

שם הקורס: בתוך מעבדת המחשבות (הסודית)

המרצה: עופר כהן, פסיכולוג חינוכי מומחה ומטפל קוגניטיבי-התנהגותי. בעל רקע של עשור בשירותים הפסיכולוגיים-חינוכיים בחיפה ובטירת כרמל, כיום עובד בקליניקה פרטית, מחבר הספר "ציידת המחשבות" – ספר הרפתקאות טיפולי לילדים ובני נוער (thoughthunters.com).

תיאור כללי של הקורס: התשאול הסוקראטי הינו הכלי העיקרי המשמש את המטפל הקוגניטיבי. בנוסף למטרתו הטיפולית המקורית (הפרכת מחשבות אוטומטיות), הוא משמש ככלי מנחה בהבניית הטיפול עוד מהתחלתו – בחקר העולם הרגשי-מחשבתי בשלב האינטייק, למשל. מיומנות זו, שיש שמשווים אותה לאומנות, דורשת גמישות מחשבית בגלל הצורך הבו-זמני הן להישאר פתוח לחוויית המטופל והן להתוות אג'נדה טיפולית עצמאית. קושי נוסף נמצא ביישום הכלי עם אוכלוסיות צעירות. בגלל סיבות אלו, גם מטפלים המנוסים קוגניטיביים מנוסים מדווחים על קשיים ביישום מוצלח של תשאול סוקראטי.

מודל "צייד המחשבות" נועד לענות על קשיים אלו, באמצעות יצירת מסגרת סיפורית לטיפול שמגייסת את הילד מבחינת מוטיבציה ומחזקת את הברית הטיפולית איתו. במהלך הקורס, המשתתפים "יצללו למעבדת המחשבות הסודית": הם ייחשפו למרכיבי המודל השונים, הכוללים ספר טיפולי ייעודי, פורטל טיפולי אינטרנטי ועזרים פיזיים, ויעמיקו את היכרותם עם התשאול הסוקראטי באמצעות תרגולים חווייתיים. בחלקו השני של הקורס, המשתתפים יתרגלו יישומים מתקדמים של המודל סביב הפרעות ספציפיות (OCD, דאגנות יתר ודיכאון) ושילוב המודל עם גישות קוגניטיביות מתקדמות, כגון הטיפול המטא-קוגניטיבי (MCT) ושיטת השלבים (MOL).

מטרות הקורס:

1. העמקת התרגול בתשאול הסוקראטי
 2. חשיפה למודל "צייד המחשבות" לעבודה קוגניטיבית עם אוכלוסיות צעירות
 3. הרחבת סל הכלים הקוגניטיביים עבור הפסיכולוג החינוכי
- אופן הלמידה:** הקורס הינו פרונטלי, ומשלב חלקים תיאורטיים בפורמט הרצאתי, ביחד עם תרגולים חווייתיים באמצעות סימולציות וסרטונים.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים חינוכיים בעלי היכרות מוקדמת עם הטיפול ההתנהגותי-קוגניטיבי: התיאוריה ההתנהגותית (התרגלות, דה-סנסיטיזציה) והקוגניטיבית (מודל אפר"ת, עיוותי חשיבה...), יכולת לבנות מדרג חשיפות ומפה קוגניטיבית, להעביר הסברים פסיכו-חינוכיים ולבצע תשאולים סוקראטיים.

דרישות הקורס:

1. נוכחות מלאה ופעילה במפגשים
2. כחלק מההשתתפות הפעילה בקורס, המשתתפים יתבקשו להכין ולהציג בקבוצה מקרה טיפולי שלהם כדי לאפשר דיון ושימוש בהמשגות שיילמדו.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

3. הגשת עבודת גמר באורך של בין שלושה לחמישה עמודים עד 4 שבועות מתום הקורס.

היקף הקורס: 40 שעות

מיקום: אוניברסיטת חיפה – קמפוס הכרמל

מועדי הקורס: 6 ימים מרוכזים בימי שלישי, בין השעות 09:00-15:00. תאריכים:

08/11/22, 22/11/22, 20/12/22, 03/01/23, 17/01/23, 31/01/23, ותאריך חרבי:
28.02.23

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
7	היכרות עם המודל – היכרות ובדיקת ציפיות. קביעת חוזה בין המרצה לסטודנטים. היכרות עם מודל "צידי המחשבות" באמצעות הרצאה חווייתית המציגה את עקרונות המודל והשימוש בספר ובפורטל הטיפולי הצגת מקרה ודין	1
7	פורמולציה באמצעות המודל – תרגול ניתוח פונקציונאלי ("כביסת חוויות") ופורמולציה קוגניטיבית באמצעות המודל הצגת מקרה ודין	2
7	יישומים מתקדמים – שימוש המודל לזיהוי עיוותי חשיבה, טיפול פרדוקסאלי, שילוב עבודה קוגניטיבית והתנהגותית, שימוש המודל בפורמט קבוצתי וכיתתי הצגת מקרה ודין	3
7	שימוש המודל בהפרעות ספציפיות – העברת הסברים פסיכו-חינוכיים יעילים ל-OCD, דאגנות יתר ודיכאון, כלים ייעודיים לכל הפרעה הצגת מקרה ודין	4

6	ממשק עם גישות קוגניטיביות מתקדמות – שילוב המודל עם הגישה המטאקוגניטיבית (MCT) ושיטת השלבים (MOL) הצגת מקרה ודיון	5
6	סימולציות וסיכום – אינטגרציה של מרכיבי המודל השונים. סרט – Making Child Therapy Work סיכום הקורס	6
40		סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

קריאת חובה:

- הפרעות בעת וחרדה, בק ואמרי (2009), הוצאת מכון פסגות.
- טיפול קוגניטיבי בבעיות מורכבות – רעיונות ודרכי טיפול, ג'ודית ס' בק (1995), הוצאת "אח".
- שיטות בטיפול קוגניטיבי – מדריך לאנשי מקצוע, רוברט ליהי (2013), הוצאת "אח".
- טכניקות טיפול קוגניטיבי בילדים ובמתבגרים – כלי טיפול מתקדמים, פרידברג, מקלור, גרסיה (2014), הוצאת "אח"
- ציידת המחשבות, עופר כהן (2017), הוצאת "גוונים"
- *Attention and Emotion: A Clinical Perspective*, Wells & Matthews, 1998
- *Metacognitive Therapy for Anxiety and Depression*, Wells, 2011

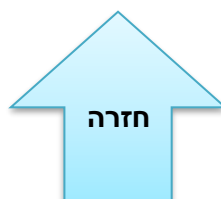
קריאת רשות:

- בוחרים להרגיש טוב, ד. ברנס (2001), הוצאת מכון פסגות.
- לדבר CBT עם הורים וילדים, נעמי אפל (2014), הוצאת "אח"

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- **טיפול קוגניטיבי-התנהגותי בכעס ותוקפנות אצל ילדים, ד. סוכודולסקי, ל. סקיהיל (2017), הוצאת "אח".**
- **Cognitive Therapy: Basics and Beyond 2nd Edition, J.S. Beck (2011), Guilford Press**

שם הקורס: מטפלים לומדים הורות

המרצה: רותם פוקס, פסיכולוג חינוכי מומחה, מטפל בהורות, מנחה קבוצות הורים לילדים מחוננים בקליניקה פרטית, מעביר השתלמויות צוות והדרכות בשפח"ים בתחום הטיפול בהורות. יוצר ומפיק פודקאסט "הורות על הפרק" ויוצר שותף לפודקאסט "הירהורים" במסגרת פורום אמפט"ה.

תיאור קורס: הקורס יהיה בבסיסו תיאורטי- חווייתי תוך הזמנה לתנועה אל עבר אינטגרציה בזהות של המטפל בהורות, באמצעות חשיפה, גילוי ובנייה של תכנים מזוויות התבוננות שונות. במפגשים בכיתה, יערכו שיח ודיון הנשענים על בסיסים תאורטיים מוכרים וחדשים שייחשבו מחדש דרך פריזמת הטיפול ההורי. עשייה זו תאפשר לנו להשתמש וליצוק שפה מוכרת שמזמינה הדהוד, חקר וגילוי של אזורי התפתחות חדשים.

עקרונות הטיפול בהורות כוללים החזקה של מספר מעגלים המתרחשים במקביל למתרחש בחדר הטיפוליים: הסיטואציה בבית, היחסים בין האחים, הקשר הזוגי- הורי, ההקשר הנוכחי בתוך המשפחות המורחבות והמעגלים הנוספים המקיפים את הילד בגינו ההורים מגיעים לטיפול. בכדי להצליח ולנוע בתוך מספר המעגלים הרב על המטפל בהורות לשאוף ולהיות בקשר עם עולמו הפנימי ולנסות למצוא הקשרים המאפשרים מגע מקביל בין עולמו שלו וחייהם של ההורים בהם הוא מטפל.

על כן, בדומה לטיפול בהורות, גם הקורס הנוכחי, יעודד את המשתתפים לנוע בין התהליכים המקבילים שמחזיקים שני עולמות שונים ודומים במהותם: א. התפתחות אישית של המטפל בהתייחס להורותו שלו ו/או ההורות שחוהה. ב. גיבוש הזהות המקצועית של הפסיכולוג כמטפל העובד עם הורים.

ההתבוננות המקבילות, האישית והתעסוקתית- תפקידית אצל הפסיכולוג, תזמין המשך התבוננות וחקר עצמאי גם בתקופות שבין מפגש למפגש.

מטרות הקורס:

- להגביר את תחושת המסוגלות העצמית ביכולת של המטפל להוביל שינוי באמצעות העבודה עם ההורים, בהתייחס ל well being של ההורים עצמם וגם בנוגע להשפעה על ילדיהם.
- לבסס הקשרים תיאורטיים והתנסותיים לחקירה עצמאית בעבודה הטיפולית עם הורים.
- לחזק את תחושת הביטחון של הפסיכולוג בתיווך עולמם הפנימי למנהלים ולצוותים במערכות החינוך.
- להרחיב את מנעד האפשרויות ההתערביות של הפסיכולוג במערכת, ולאפשר חופש בנייה של תכונות התערבות מותאמות צרכים מערכתיים הנוגעים לתחום ההורות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

אופן הלמידה: תיאורטי, חוויתי, סדנאי, דרך תיאורי מקרה אישיים ומהשטח.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים, מומחים ומדריכים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה. עבודת גמר על התערבות טיפולית עם הורים. חלק מהמשתתפים בקורס יתבקשו להכין ולהציג בקבוצה מקרים טיפוליים שלהם כדי לאפשר דיון ושימוש בהמשגות שיילמדו.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: אוניברסיטת חיפה - קמפוס הכרמל.

מועדי הקורס: 8 מפגשים בימי חמישי, בין השעות 09:00-13:30. תאריכים:

01/12/22, 15/12/22, 29/12/22, 12/01/23, 26/01/23, 09/02/23, 23/02/23, 09/03/23, ותאריך רזרבי: 30/03/23

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	תוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
5	סקירת הגישות השונות המוכרות לעבודה עם הורים: הדרכה, ייעוץ, הנחייה, ליווי, טיפול. על הדומה והשונה ואפשרות התנועה ביניהן בתוך המפגש הטיפולי. אילו עקרונות כדאי להחזיק בניהול שיחות טלפון מקדימות טרם המפגש. כיצד לנהל ולהוביל את המפגש הראשון? על התנועה העדינה בין העמדה המתבוננת לעמדה המתערבת.	תפקיד המטפל יצירת הבסיס הראשוני לקשר הטיפולי עם הורים.	1
5	זיהוי הצרכים ההוריים. החזקת מטרות טיפוליות גלויות וסמויות. שמירה על הרצף הטיפולי לצד גמישות והתאמה פר מפגש.	עבודה אסטרטגית	2
5	טכניקת הצטרפות והובלה. גיוס ההורים ליצירת שינוי.	יצירת שינוי	3

מדינת ישראל

משרד החינוך

מינהל פדגוגי

אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי

אגף פסיכולוגיה

	התמודדות עם התנגדויות לשינוי. זיהוי והתערבות בסיטואציות מורכבות: קשיים בזוגיות, השפעות מצד משפחה מורחבת, אי הסכמות הקשורות לאינטראקציות עם דמויות מהמרחב החברתי- חינוכי – לימודי.		
5	סקירה היסטורית של התפתחות התיאוריות השונות המאפיינות את טיב היחסים בין מטפל למטופל העמקה בגישה ההתייחסותית העכשווית דרך ליקוט החלקים הרלוונטיים עבור הבנת המתרחש בטיפול בהורות. החיבור למקום האישי של המטפל כהורה וילד. על חשיבות בירור ויצירת הגבולות עבור שימוש בחשיפה עצמית מותאמת כקטליזטור להתפתחות הודית. שימוש במטאפורות.	4	מה קורה בחדר? העמקה תיאורטית בדגש על הגישה ההתייחסותית. על המטפל כסובייקט. והתנועה שבין פנים לחוץ.
5	על מקומם של ההורים בשיח הרב תחומי: כיצד ניתן לרתום את השימוש באינטראקציה עם גורמים חינוכיים נוספים, לטובת קידום התהליך הטיפולי. דילמות אתיות מרכזיות בעבודה מערכתית עם הורים.	5	ההקשר החינוכי מערכתי
5	העמקה בהבנת המשחק וחוויית המשחקיות. על טכניקת השימוש המשחקי בשפה המדוברת כמעודדת חוויה משחקית מקבילה המתרחשת בין ההורה לילד.	6	השימוש במשחק
5	הכרות עם עמדות הקשבה שונות "ללא זיכרון וללא תשוקה" (ביון) "קשב מרחף" (פרויד) שילוב גישות של טכניקת עכשוויות לקשיבות (mindfulness) בחדר הטיפולים	7	טכניקות התבוננות והקשבה במרחב הפרונטלי ובמרחב האינטרנטי.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	זיהוי ניואנסים בשפה הלא מודעת של הגוף ובדגש על עבודה דרך הזום. זיהוי מצבי אגו הוריים. הבחנה בין מצבי אגו ילדיים להוריים. על יצירת אינטגרציה בין מצבי האגו השונים.	יצירת הקשר עם מצבי אגו הוריים.	
5	מתי נכון לסיים טיפול? על זיהוי השלב המתאים לכך ואופני הפעולה האפשריים. התבוננות על תהליכי סיום ופרידה מקבילים בעולמו של המטפל.	על סיום ופרידה הצגת תיאור מקרה	8
40			סה"כ שעות אקדמיות

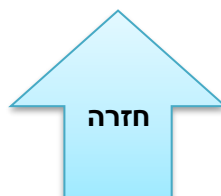
רשימת קריאה:

- שינוי- עקרונות של יצירת בעיות ופתירתן, ואצלאוויק, ויקלנד, פיש (1979), הוצאת ספרית הפועלים.
- תקווה ופחד בפסיכואנליזה, א. מיטשל (1993) הוצאת מאגנס
- טיפול בהורות- גישה אינטגרטיבית לטיפול בבעיות ילדים באמצעות הוריהם, א. כהן (עורכת) (2017) הוצאת אח.
- דיבס – הילד המחפש את זהותו, ו. אקסליין (1975), הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- משחק ומציאות, ד. ו. ויניקוט (2004) הוצאת עם עובד.
- פתרונות פתוחים: טיפול פסיכולוגי בילד ובסביבתו, ז. אוסטרויל (1995) הוצאת שוקן.
- משחקיהם של בני האדם, הפסיכולוגיה של יחסי האנוש א. ברן (1993) הוצאת רשפים.
- על אי היכולת לחלום, ת.ה. אוגדן (1994) הוצאת עם עובד.
- קשב ופרשנות, ו.ר. ביון (2018), הוצאת תולעת ספרים
- הטיפול הפסיכואנליטי, ז. פרויד (2002), הוצאת עם עובד.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- פסיכואנליזה התייחסותית: צמיחתה של מסורת, ס. מיטשל, ל. ארון (עורכים) (2013)
הוצאת תולעת ספרים.
- הורים כמנהיגים- להיות הורה משפיע, ע. חיים (2006) הוצאת מודן

שם הקורס: טיפול משפחתי בשירות הפסיכולוג החינוכי

המרצה: הילה ריטר-ויידנפלד, פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה ומטפלת משפחתית וזוגית מוסמכת. מטפלת ומדריכה במרכז מפנה בחיפה ובקליניקה פרטית. מנהלת שותפה ומרצה ב"מפנה – בית ספר לטיפול משפחתי וזוגי". מרצה בקורס טיפול משפחתי בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה. בעלת ניסיון רב בטיפול והדרכה בתחום הטיפול בילדים, במשפחות ובזוגות.

תיאור הקורס ומטרותיו: מבוא לטיפול משפחתי מערכתי ויישומו בעבודת הפסיכולוג החינוכי.

עבודת הפסיכולוג החינוכי הנה מערכתית ורב-ממדית: היכולת להתבונן במקרה באמצעות מספר ערוצים בו זמנית והיכולת להשתמש בהקשר בכדי לחולל שינוי במערכת ובפרטים שבה, מייצגים תפיסה זו, שהנה תואמת מאוד את גישת הטיפול המשפחתי. מטרות הקורס הן להקנות לסטודנטים ידע והכרות בסיסית עם התאוריות והמודלים בטיפול המשפחתי המערכתי, וטכניקות התערבות טיפוליות בתחום, וכיצד אלו ניתנים ליישום בעבודת הפסיכולוג החינוכי בגן, בבית הספר, בטיפול ובעבודתו המערכתית בארגונים השונים.

אופן הלמידה: הקורס יועבר בדרך של הרצאות, שיח ודיון, לצד התנסויות חווייתיות, על מנת לאפשר את החיבור בין התאוריה לפרקטיקה. כל תאוריה וגישה יבחנו בהקשר העבודה המערכתית והטיפולית הייחודית לפסיכולוג החינוכי, בעזרת הצגות מקרה, דוגמאות וכן חוויות אישיות ומקצועיות של הסטודנטים.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים ומומחים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, השתתפות פעילה, קריאת מאמרים, תרגיל מסכם. עבודת הסיכום הנדרשת כוללת: הסטודנט יבחר אירוע/מקרה מעבודתו המערכתית (טיפול/אבחון/יעוץ וכיו"ב) וינתח את עבודתו בעזרת אחת מהתאוריות הנלמדות בקורס.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות.

מקום: אוניברסיטת חיפה – קמפוס הכרמל.

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים בימי חמישי, בין השעות: 09:00-15:00. תאריכים:

26/01/23, 02/02/23, 16/02/23, 23/02/23, 02/03/23, 16/03/23, ותאריך חרבי:
27/03/23 (יום שני).

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס ורשימת הקריאה:

מספר יחידות לימוד	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
6	<p>התפתחות הגישה המערכתית באבחון ובטיפול במשפחות</p> <p>בשיעור זה נעסוק בהתפתחות הטיפול המשפחתי והמערכתי, החל מתורת המערכות והקיברנטיקה ועד ימינו. נעסוק בהגדרת ובהבנת התפתחות המשפחה, על צורתיה השונות, הקשרים הפסיכולוגיים המעצבים את המשפחות והשלבים ההתפתחותיים של מעגל חיי המשפחה. כמו כן, נלמד ונתנסה במודלים וטכניקות לאבחון וטיפול במשפחות, כגון השימוש בג'ינוגרם.</p> <p><u>רשימת קריאה:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bateson, G., (1972) Towards a Theory of Schizophrenia. In: Steps to an Ecology of Mind: collected essays in anthropology, psychiatry, evolution and epistemology. pp. 201-227 London: Jason Aronson Inc. • Carter, B. and McGoldrick, M. (1988). Overview: The changing family life cycle: A Framework for family therapy, In: Carter, B. and McGoldrick, M. (Eds.). The changing family life cycle (chapter 1, pp. 3-28). New York: Gardner Press. • McGoldrick, M. and Gerson R. (1988). Genograms and the Family Life Cycle, In: Carter, B. and McGoldrick, M. (Eds.). The changing family life cycle. New York: Gardner Press. Chapter 8, pp. 164-186. 	1
7	<p>התאוריות הראשונות - התאוריה המבנית והגישה האסטרטגית</p> <p>נעסוק בתאוריות הראשונות של הטיפול המשפחתי המערכתי:</p> <ul style="list-style-type: none"> • הגישה המבנית בטיפול משפחתי שפיתח סלבדור מינושין. נערוך הכרות עם המושגים העיקריים בגישה, כגון: מבנה המשפחה, היררכיה, גבולות, קואליציות ועוד. כמו כן, נסקור את הטכניקות הטיפוליות בתאוריה המבנית, כגון Joining, Unbalancing ו- Enactment. 	2

	<ul style="list-style-type: none"> • הגישה האסטרטגית: נלמד על הגישות המערכתיות בהן המטפל לוקח אחריות על פיתוח אסטרטגיה לפיתרון הבעיה המוצגת של המטופל. גישות אלו כוללות את הטיפול קצר הטווח של MRI והגישה האסטרטגית שיסדו חברי הקבוצה של בייטסון (וואצלאביק, מדנס, היילי ועוד) בסוף שנות ה-50 וה-60. כמו כן, נלמד את המושגים העיקריים והטכניקות הטיפוליות בגישות אלו, כגון: התערבויות פרדוקסליות, Ordeals, Reframing. <p style="text-align: right;"><u>רשימת קריאה:</u></p> <p style="text-align: right;">התאוריה המבנית:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lappin, J. (1988). Family Therapy: A Structural Approach, In: Dorfman, R. (Ed.) Paradigms of Clinical Social Work (chapter 10, pp. 220-251). New York: Briner/Mazel • Minuchin, S. and Fishman, H. C. (1981). Joining. In: Family Therapy Techniques (chapter 3, pp. 28-49). Cambridge, MA: Harvard University Press. <p style="text-align: right;">הגישה האסטרטגית:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watzlawick, P., Weakland, J., and Fisch, R., (1974). More of the Same, In: Change: Principles of Problem Formation and Problem Resolution Chapter 3, pp.31-39). New York: Norton. • Madanes, C. (1984). Choosing the Right Strategy. In: Behind the One-Way Mirror (Chapter 5, pp. 149-187). San Francisco: Jossey Bass Pub. 	
7	<p style="text-align: center;">שיעור מספר 3: צוות מילן וממשיכיו</p> <p>נלמד על צוות מילן שכלל את Selvini-Palazoli, Boscolo, Cecchin, Prata (1974). נסקור את המודל המוקדם של מילאן שהראה את ההשפעה החזקה של טכניקות אסטרטגיות על חשיבתם, ונלמד כיצד הצוות התפצל בסופו של דבר לשתי גישות, כאשר אחת מהן התחייבה לגישה האסטרטגית המקורית, והאחרת התחייבה לגישה חברתית-קונסטרוקטיביסטית שיתופית. נכיר את המושגים העיקריים בגישה, כגון: השערת השערות, ניטרליות ומעגליות.</p>	3

	<p><u>רשימת קריאה:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cecchin, G. (1987). Hypothesising, Circularity and Neutrality Revisited: An invitation to Curiosity. <i>Family Process</i>, 26: 405-413. • Selvini Palazzoli, M., Boscolo, G., Cecchin, G. and Prata, G. (1980). Hypothesizing-Circularity-Neutrality: Three Guidelines for the Conductor of the Session. <i>Family Process</i>, 19: 3-12. 	
7	<p>שיעור מספר 5: טיפול בין-דורי והתקשרות</p> <p>בשיעור זה נלמד על גישות טיפול בין-דוריות בהן התפיסה הטיפולית הרווחת הנה כי בעיות משפחתיות הן תופעות רב-דוריות. כמו כן, נלמד על החיבור בין גישות אלו לתאוריית ההתקשרות. נערוך הכרות עם המודלים העיקריים, כגון הגישה הטיפולית של Murray Bowen (1978), הגישה של Contextual Family Therapy שייסדו Ivan Boszormeny-Nagy (1987), וגישתו של John Byng-Hall (1995).</p> <p><u>רשימת קריאה:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nelson, T. S. (2003). Transgenerational Family Therapies, In: Wetchler, J. L. and Hecker, L. L. (2015 second edition) <i>An Introduction to Marriage and Family Therapy</i> (chapter 9, pp.255-293). New York and East Sussex: Routledge. • Byng-Hall, J. (2008). The Crucial Role of Attachment in Family Therapy. <i>Journal of Family Therapy</i>, 30: 129-146. 	4
7	<p>הגישות הפוסטמודרניסטיות - טיפול נרטיבי וטיפול קצר מועד ממוקד פתרון</p> <p>בשיעור זה נלמד על הגישות הפוסטמודרניסטיות בטיפול משפחתי:</p> <ul style="list-style-type: none"> • הטיפול הנרטיבי בעבודתם של מייקל ווייט ודיוויד אפסטון. נכיר את המושגים העיקריים בגישה זו, כגון החצנת הבעיה, דה-קונסטרוקציה ובנייה מחדש של סיפורים. • טיפול קצר מועד ממוקד פתרון, שהתפתח בשנות ה-80 במילווקי על ידי Steve de Shazer, Insoo Kim Berg וקולגות נוספות. נסקור את ההקשר של גישה זו לגישות 	5

	<p>אסטרטגיות, ואת המעבר להתמקדות בפתרונות מאשר בבעיות. כמו כן, נלמד על טכניקות טיפוליות בגישה זו, כגון: exception-finding questions, miracle questions ו- scaling questions.</p> <p><u>רשימת קריאה:</u></p> <p>טיפול נרטיבי:</p> <ul style="list-style-type: none"> • White, M. (1988). The Externalization of the Problem and the Re-Authoring of Lives and Relationships. <i>Dulwich Centre Newsletter</i>, pp. 3-21. <p>טיפול קצר מועד ממוקד פתרון:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de Shazer, S., Berg, I.K., Lipchik, E., Nunnally, E., Molnar, A., Gingerich, W. and Weiner-Davis, M. (1986). Brief Therapy: Focused Solution Development. <i>Family Process</i>, 25: 207-221. 	
6	<p>סיום טיפול משפחתי וסיכום קורס</p> <p>בשיעור נלמד על גישות לסיים טיפול משפחתי, ונסכם את הקורס.</p> <p><u>רשימת קריאה:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fredman, G. and Dalal, C. (1998). Ending Discourses: Implications for Relationships and Action in Therapy. In: <i>Human Systems: The Journal of Systemic Consultation and Management</i>, 9(1): 1-13. 	6
40		סה"כ שעות אקדמיות

שם הקורס: עבודה טיפולית עם מתבגרים - להתבגר בעולם משתנה

מרצה: עדנה רשף, פסיכולוגית קלינית וחינוכית מומחית בכירה, בוגרת בה"ס לפסיכותרפיה של אוניברסיטת תל-אביב והתכנית ההתייחסותית, מוסמכת בהיפנוזה ו-EMDR מטפלת בקליניקה פרטית.

תיאור הקורס: גיל ההתבגרות הוא שלב בין ילדות לבגרות שמאופיין בשינויים דרמטיים רבים: פיזיים, מיניים, רגשיים קוגניטיביים וחברתיים. תהליכי ההתבגרות כוללים מטלות התפתחותיות שונות: השגת עצמאות יחסית תוך כדי יציאה מתלות מרבית בהורים, השגת יחסי אהבה ויכולת לאינטימיות, תחילת יכולת תכנון העתיד ותהליכי עיצוב זהות אישית. השינויים הללו יוצרים מיזוג שיכול ליצור קשיים חמורים בקצה האחד של הרצף ואתגרים מרגשים של גדילה בקצה השני.

בתהליך ההתבגרות לא פעם מתעוררים קונפליקטים ומשברים המלווים בחרדה וגוררים אחריהם לחצים, איומים, הסתגרות ושימוש בכוח פיזי, בריחה מהבית, התמכרויות, הפרעות אכילה, דיכאון, ויחסי מין מוקדמים. במהלך הקורס נדון בגבול בין נורמליות לפתולוגיה בגיל זה.

כמו כן נבחן את הקשר הטיפולי הייחודי הנוצר בעבודה עם מתבגרים והוריהם. מהי מקומה של המשפחה בתהליך זה בתקופתנו ומערכת החינוך. נדון בתהליכי העברה והעברה נגדיים: למטפל במתבגרים יש לא פעם בעיה קבועה שנוגעת לשאלת ההזדהות הלא מודעות שלו. הוא עלול להזדהות עם המתבגר כנגד הוריו, או עם ההורים כנגד המתבגר או עם העמדות ההוריות ההגנתיות כלפי המתבגר. כמו כן עוצמת הטלטלות הנפשיות הנעות בין גרסיות להתקדמויות רגשיות המלוות בחרדה כל אלה עלולים לעורר במטפל את חרדותיו הלא מודעות שלו עצמו. נדון בצורך של המתבגר במבוגר ששורד את ההרסנות ההתבגרותית שלו בלי להיות נקמן או נוטש.

מטרות הקורס:

- העמקת ההבנה התאורטית והטיפולית בעבודה עם מתבגרים. תקופת ההתבגרות ושלביה- סוגיות התפתחותיות של גיל ההתבגרות על פי התאוריות הפסיכואנליטיות הקלאסיות והמודרניות
 - פתולוגיות של גיל ההתבגרות- גבול בין נורמליות לפתולוגיה
 - הבניית תהליכי התערבות בטיפול עם המתבגר, הוריו והצוות החינוכי
- אופן הלמידה:** במפגשים יתקיים שילוב בין למידה תאורטית, קריאת מאמרים, התנסויות חוויתיות, סרטים והצגת מקרים מהשטח ועיבודם במשותף.
- הקורס מיועד:** למתמחים, מומחים ומדריכים שמטפלים במתבגרים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, עבודה טיפולית עם מתבגר, והצגת ההתערבות במסגרת הקורס, תוך התייחסות לחומרים שנלמדו במהלך הקורס ולביבליוגרפיה המתאימה.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: היברידי – מקוון בזום + אוניברסיטת חיפה – קמפוס הכרמל

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים, 2 באופן פרונטלי ו- 4 באופן מקוון בזום, בימי רביעי, בין השעות: 09:00-15:00. תאריכים:

26/10/22 (פרונטלי), 02/11/22, 16/11/22, 30/11/22, 14/12/22, 28/12/22 (פרונטלי), ותאריך רזרבי: 11/01/23.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מס' מפגש	הנושא הנלמד והתוכן	יחידות לימוד
1 פרונטלי	הכרות ומבוא תאורטי על גיל ההתבגרות, נתמקד במאפייני הגיל דרך תאוריות אנליטיות קלאסיות וכלה בגישות פסיכואנליטיות מודרניות ועבודה חווייתית	7
2-3 מקוון בזום	המאפיינים הייחודיים בטיפול במתבגרים- התאמת הטיפול למתבגר- טיפול קצר מועד, טיפול בינאישי, טיפול בראייה התייחסותית, עבודה מערכתית - ועוד	14
4 מקוון בזום	הורים הורות ומתבגרים – עבודה טיפולית עם מתבגרים והוריהם, עבודה עם קונפליקטים, דיאלוג, דפוסים מעגליים	7
5 מקוון בזום	התבגרות ופגיעה עצמית, גבול בין נורמליות לפתולוגיה	7
6 פרונטלי	מהתאוריה לפרקטיקה, הצגת מקרים של הלומדים וישום ההמשגות שנלמדו בקורס, אתיקה וסיום	5
סה"כ שעות אקדמיות		40

רשימת קריאה:

- פרויד, א. (1987). האני ומנגנוני ההגנה. ת"א: דביר פרק 12 ע"מ 101-112
- ויניקוט ד.ו. (1995) משחק ומציאות. עם עובד ע"מ 135-163
- Blois, p. (1967). The Second Individuation Process of Adolescence. In Blois p. (1979), 'The Adolescent Passage'; International Universities Press, N.Y.
- Offer D (1991). Adolescent Development: A Normative perspective Pg 181-194.
- טריאסט י. (2000). על הפונקציה ההורית של המטפל בעבודה עם מתבגרים. הורים הורות ומתבגרים. לקט הרצאות, מכון סאמיט
- ארליך ש, (1998) "המתבגר בחדר הטיפול- אחד לאחד ושניים מול כולם" לקט הרצאות מיום העיון מכון סאמיט.
- שפיר ג. (1998). טיפול דינמי קצר מועד במתבגרים. ייחודיות המפגש הטיפולי עם המתבגר. לקט הרצאות, מכון סאמיט.
- בנג'מין ג', הכרה והרס: מתווה של אינטרסוביקטיביות, ס. מיטשל, ל. ארון, [עורכים] צמיחתה של מסורת. עמ' 228-261
- Interpersonal psychotherapy for depressed adolescents. (2011). Laura Mufson
- שטוקמן ד. ותשבי א. (2004). האל הנער הזה התפללתי? שיחות י"ח
- Briggs, S. (2008) Working with Adolescents and Young Adults. Parenting Adolescents Chap 4.
- גביעון י. (2012). התנהגות של הרס עצמי, גיל ההתבגרות וטראומה. שיחות כ"ו, 3.
- כהן א. (2007). Enactments : השפה הטיפולית עם מתבגרים שנחשפו לטראומות. שיחות כ"א, .
- גליק ל. (2010). 'כתוב בעור': מאפיינים התמכרותיים בפגיעה עצמית חזרתית. שיחות כ"ד, 2, 157-164.
- שטיינברג ד. (2005) " יש לי רק את הסכין לחתוך את הבדידות" לקט הרצאות מיום עיון מכון סאמיט.
- שפיר ג. (2006) "סוגיות אתיות בטיפול במתבגרים" לקט הרצאות מיום עיון מכון סאמיט.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- מוס, ר.א (1988). תיאוריות על גיל ההתבגרות. תל אביב: ספריית הפועלים.
- פרויד, א. (1987). האני ומנגנוני ההגנה. ת"א: דביר.
- ויניקוט ד.ו. (1995) משחק ומציאות. עם עובד.
- אורבך י. (1987). ילדים שאינם רוצים לחיות אוניברסיטת בר-אילן.
- תקשורת טיפולית עם מתבגרים (2005). לקט מאמרי יסוד.
- ג'סיקה בנג'מין (1988) "כבלי האהבה". כנרת, זמורה ביתן דביר.
- אריקסון, א. (1950). "ילדות וחברה". ספריית הפועלים

שם הקורס: היבטים רגשיים בפסיכו-דיאגנוסטיקה

שם המרצה: מאיה שהם, פסיכולוגית קלינית מדריכה. דוקטורנטית בתוכנית: פסיכואנליזה ופרשנות באוניברסיטת בר-אילן, בוגרת בית ספר לפסיכותרפיה פסיכואנליטית ילד ונוער באוניברסיטת חיפה, מנהלת ומטפלת בקליניקת בי-תנועה בפרדס חנה, בעברה פסיכולוגית אחראית של "פנימיית יום תלפיות" בחדרה.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס יעסוק בהיבטים רגשיים ונפשיים הבאים לידי ביטוי באבחון פסיכו-דיאגנוסטי. מטרתו הרחבה והעמקת ההתבוננות הקלינית בפסיכו-דיאגנוסטיקה. בקורס יערך ניתוח פרשני של מבחנים מובנים כגון: בנדר, TAT, ציורים.

אופן הלמידה: לקראת כל שיעור התלמידים יתבקשו לקרוא מאמר רלוונטי העוסק במושג מרכזי עליו נרחיב בשיעור. **בחלק הראשון** של השיעור נתייחס לעיקרי המאמר במטרה להרחיב את ההמשגה וההבנה התיאורטית-קלינית. **בחלק השני** של השיעור נעבור יחד על חומרי גלם של אבחון ספציפי, נתמקד בהיבטים הרגשיים בכל תתי המבחנים ו'נחפש' כיצד המושג עליו התמקדנו בשיעור בא לידי ביטוי בתוך חומרי הגלם. לחלק זה של השיעור התלמידים יתבקשו להביא לפי רשימה ובסבב חומרי גלם של אבחון שהועבר או הודרך על ידם.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מומחים מנוסים ומדריכים.

דרישות הקורס:

1. קריאה מקדימה של המאמרים המיועדים לשיעור.
2. נוכחות מלאה ופעילה בהרצאות
3. בסיום הקורס נדרשת כתיבת אבחון פסיכו-דיאגנוסטי בדגש על חלקיו הרגשיים.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות

מקום: שפ"ח קריית אתא – רח' אלבז קריית אתא (בסוף הרחוב, אין מספר).

מועדי הקורס: 10 מפגשים בימי ראשון בין השעות 14:45-11:30. תאריכים:

08/01/23, 01/01/23, 18/12/22, 11/12/22, 20/11/22, 06/11/22, 30/10/22, 22/01/23, 05/02/23, 19/02/23, ותאריך רזרבי: 26/02/23.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
4	חשיבות האינטייק ולקיחת רקע התפתחותי, התעכבות על משברים, טראומות ועוד כבסיס לאבחון. כולל חשיבות שאלונים- אכנבאך, חרדה, דיכאון ועוד.	רקע התפתחותי	1
4	עיבוד המאמר והבנה מעמיקה של מושג העברה והתבוננות כיצד בא לידי ביטוי בהופעה והתנהגות של נבדק באבחון.	העברה	2
4	עיבוד המאמר והבנה מעמיקה של מושג העברה והתבוננות כיצד בא לידי ביטוי בהופעה והתנהגות של נבדק באבחון.	העברה נגדית	3
4	עיבוד המאמר והתבוננות במנגנוני הגנה הבולטים של נבדק באבחון. בדגש על מבחנים מובנים	הגנות	4
4	עיבוד המאמר, הבנה מעמיקה של מושגים אלו והתבוננות באופן שהם באים לידי ביטוי בתוך אבחון.	עמדות סכיזו-פראנואידית ועמדה דיכאונית	5
4	עיבוד המאמר והבנה כיצד הפנמת אובייקט טוב או רע, הפנמת חלקי אובייקט חלקיים, פנטזמטיים או שלמים מהווים את התשתית הפנימית לתפיסה עצמית ובין אישית.	תפיסה עצמית ובין אישית – יחסי אובייקט וויניקוט	6
4	עיבוד מאמר והבנה כיצד הפנמת אובייקט טוב או רע, הפנמת חלקי אובייקט חלקיים, פנטזמטיים או שלמים מהווים את התשתית הפנימית לתפיסה עצמית ובין אישית.	תפיסה עצמית ובין אישית-יחסי אובייקט בין	7
4	עיבוד הפרק והתבוננות כיצד עולים רמזים של תכנים טראומטיים באבחון.	טראומה- אימה	8
4	עיבוד הפרק והתבוננות כיצד עולים רמזים של טראומה מורכבת בהופעה והתנהגות ובתתי המבחנים.	טראומה- פוסט טראומה מורכבת	9

4	עיבוד הפרק והתבוננות במיניות הקיימת באבחון.	מיניות	10
40 שעות אקדמיות			סה"כ

רשימת קריאה:

- צ'תיק מ'. (2000). תהליך ההערכה ותפקידו בתהליך הטיפול. שיטות בפסיכותרפיה של הילד, אסטרטגיות פסיכודינמיות. הוצאת ספרים "אח" בע"מ. (קריאת בחירה)
- ג'וזף, ב'. (1989). איזון נפשי שינוי נפשי. פרק 11. תולעת ספרים.
- Brenman Pick, I (1985). working through in the countertransference. International Journal of Psycho-Analysis, 66:157-166
- ויניקוט, ד, ו' (2009). הגנה מאנית. עצמי אמיתי, עצמי כוזב. הוצאת עם עובד.
- אוגדן, ת, ה. (2003). העמדה הדיכאונית והולדתו של הסובייקט ההיסטורי- הגנה מאנית. הוצאת תולעת ספרים.
- קליין, מ. (2002). הערות לכמה מנגנונים סכיזואידיים. כתבים נבחרים. הוצאת תולעת ספרים.
- מטרי, י'. (2005). האין והיש. בית לנפש. מודן.
- ויניקוט, ד, ו' (2009). תיאוריה של יחסי הורה-תינוק. עצמי אמיתי, עצמי כוזב. הוצאת עם עובד.
- סימינגטון ג' וסימינגטון נ' (1996). מכל/ מוכל. החשיבה הקלינית של וילפרד ביון. תולעת ספרים.
- הרמן, ג', ל'. (1992). אימה. טראומה והחלמה. עם עובד.
- הרמן, ג', ל'. (1992). אבחנה חדשה. טראומה והחלמה. עם עובד.
- הברון, ש' ובשרטי, ס'. (2019). מיניות בריאה. מידע אמין על מין. מודן.

שם הקורס: "פסיכולוגיה חינוכית משפיעה" – קורס אינטגרטיבי יישומי בתחום המערכת

הקורס נבנה ע"י הפורום המערכתי. במחוז: חיפה-צפון

המרצים:

אלון נוימן, פסיכולוג חינוכי מומחה מדריך, מטפל משפחתי וזוגי ומגשר, מנהל שפ"ח צפת.
יעל שטיינברג, פסיכולוגית קלינית מומחית ופסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה. מנהלת מרכז מערכתי שפ"ח ירושלים.

תיאור הקורס: הקורס הנוכחי מיועד לפסיכולוגים בעלי ניסיון בחשיבה ועבודה מערכתית, המעוניינים להרחיב את היכרותם עם מגוון דרכי התערבות במערכת החינוכית. בקורס יושם דגש על היכולת להבין ולתכנן התערבות משמעותית בסביבה חינוכית מורכבת. הקורס הוא אינטגרטיבי במהותו, ויעסוק במספר תיאוריות וגישות לעבודה עם מנהלים ועם צוותי חינוך, במטרה לקדם את המערכת החינוכית כסביבה מיטיבה, תוך הבנה של תהליכים מערכתיים ותהליכי שינוי.

מטרות הקורס: העשרת הידע והמיומנויות בתחום ההתערבות המערכתית מתוך עמדה רלוונטית ומשפיעה, ותוך התייחסות לרצף התיאורטי שבין אבחון והתערבות ובין העידן המודרני לפוסטמודרני.

אופן הלמידה: תהליך הלמידה יתבסס על חומר תיאורטי, עבודה חווייתית וניתוחי מקרה, תוך שימוש במגוון מתודות.

הקורס מיועד: פסיכולוגים חינוכיים מדריכים ומומחים או בשלבי התמחות מתקדמים.

דרישות הקורס:

1. השתתפות רציפה ופעילה במפגשים
2. הכנת מטלת גמר, אשר תכלול תיאור מומשג של התערבות במערכת (או של תכנון התערבות), הנובעת ממסקנות האבחון המערכתי.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות.

מקום: אוניברסיטת חיפה – קמפוס הכרמל.

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים בימי שלישי, בין השעות 09:00-15:00. תאריכים:

01/11/22, 29/11/22, 13/12/22, 10/01/23, 14/02/23, 14/03/23, ותאריך רזרבי:
28/03/23

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
7	<p>היכרות בין המשתתפים והמנחה.</p> <p>ריענון והעמקה של מושגים מתוך גישות מערכתיות מרכזיות (סנג'י ואחרים), והתאמתם למערכת החינוך.</p> <p>שימוש במטריצה לפרישת חזון ככלי לאבחון והתערבות, בעבודה עם מנהלים וצוותים תוך חיבור לתפקיד הפסיכולוג החינוכי.</p>	<p>יישום חזון ומטרות ארגוניות ומקצועיות דרך תיאוריה וכלים של הגישה המערכתית.</p>	1
6	<p>מתהליכי פיצול לאינטגרציה - המשגת תהליכי משבר וקונפליקט ודרכי התערבות במערכת החינוכית.</p> <p>(יעל שטיינברג)</p>	<p>התערבות מערכתית במצבי משבר וקונפליקט בגישה פסיכודינמית</p>	2
7	<p>הדינמיקה של תהליכי שינוי דרך נקודות המבט של תיאוריות מהעידן המודרני (קורט לוין ואחרים) ועד העידן הפוסטמודרני (VUCA). ממודלים של שינוי מתוכנן ועד לתפיסות של מורכבות, תוך חיבור לכלים יישומיים להתערבות במערכת החינוכית (וגנר ועוד).</p>	<p>האתגר של התערבות מערכתית בעולם של שינויים ואי וודאות</p>	3
6	<p>חדרו/ה של המנהל/ת כהזדמנות ליצירת התערבות מערכתית משפיעה וקידום שותפות בתהליכי שינוי: גורמים מקדמים ובולמים בקשר שבין הפסיכולוג והמנהל: מנגנוני הגנה, קיבעון תפקודי, מיצוב, שפה, סגנונות תקשורת ועוד.</p>	<p>עבודה עם מנהלי מערכות חינוך, לקידום סביבה מיטיבה</p>	4
7	<p>התמודדות מערכתית עם ילדים בסיכון התפתחותי. היכרות עם מושגים מתוך התפיסה החינוכית הפסיכו- חברתית: מעגלי הדרה, דפוסים מקדמים ומכשילים של מערכות בהתמודדות ובהכלת ילדים מאתגרים. מיצוב מערכת מחזיקה ולא נוטשת: חשיבות הקשר וההתקשרות.</p>	<p>אתגרי ההכלה וההשתלבות- המערכת החינוכית על הרצף שבין הכלה והדרה,</p>	5

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

		ובין סיכון לצמיחה.	
7	חקר מוקיר הינו כלי נרטיבי פוסטמודרני לשינוי ארגוני. למידה מהצלחות הינה אדפטציה של הכלי למערכת החינוך, והיא משלבת עקרונות נרטיביים והיבטים של הפסיכולוגיה החיובית. בנוסף ללמידת הכלי, נעסוק בסיכום ואינטגרציה של החומר הנלמד בקורס דרך חקר התערבויות מוצלחות של המשתתפים.	עבודה מעצימה עם ארגונים בגישה פוסטמודרנית	6
40 שעות אקדמיות			סה"כ

רשימת קריאה:

- אדיגיס, יי קי (2012). **להתנהל עם מנהלים**. כיצד תעשיר את סגנון הניהול שלך ותתמודד עם אנשים בעלי סגנון שונה משלך. מודן הוצאה לאור וצה"ל- ההוצאת "מערכות".
- אלטמן, אי (2016). **לחשוב מערכת**. גישות להבנה וניהול של מערכות מורכבות. מודן הוצאה לאור וצה"ל- ההוצאת "מערכות".
- בן יוסף, שי (2018). לחיות ולהוביל – כשהמציאות נעה במהירות מופרזת. נדלה מהרשת: מה זה ואיך מסתדרים עם זה? vuca : <https://shayby.co.il/%d7%9c%d7%9c%d7%9e%d7%95%d7%93/%d7%9e%d7%90%d7%9e%d7%a8%d7%99%d7%9d-%d7%90%d7%97%d7%a8%d7%95%d7%a0%d7%99%d7%9d/>
- גולמן, ד (1998). **החומרים שמהם עשויים מנהיגים**. אינטליגנציה רגשית כמרכיב חיוני של מנהיגות. תרגום מתוך Harvard Business Review, November-December.
- גל, שי, כ"ץ, תי, יעקובסון, יי, פישר, שי. מערך התנסות למנהל להובלת שינוי בבית הספר. נדלה מאתר אבני ראשה
<http://avneyrosha.org.il/resourcecenter/resoursesdocs/%D7%9E%D7%A2:%D7%A8%D7%A%20%D7%94%D7%AA%D7%A0%D7%A1%D7%95%D7%AA%20%D7%9C%D7%9E%D7%A0%D7%94%D7%9C%20%D7%9C%D7%94%D7%95%D7%91%D7%9C%20%D7%A9%D7%99%D7%A0%D7%95%D7%99%20%D7%91%D7%91%D7%99%D7%AA%20%D7%94%D7%A1%D7%A4%D7%A8.pdf>

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- גלטר, ג' (1999). פתרון קונפליקטים בעזרת כלי החשיבה של תורת האילוצים .
נדלה מתוך אתר תורת האילוצים בחינוך : <http://www.toc4ed.org.il/articles.asp>
- דור חיים, פי' (2017). יעוץ אישי למנהל בית ספר בין תהליך של הוויה לבין דיבור על עשייה.
נדלה מאתר פסיכולוגיה עברית.
דור חיים, פי' (2016). רק במקרה? התערבות ארגונית בבית הספר : התמודדות עם
משבר במערכת היחסים בין המורים. **אנליזה ארגונית**, 22, 84-96.
- דור חיים, פי' (2011). על היוועצות אישית עם מנהל ביה"ס. בתוך : מי-טל, ש' ושלמה -
קניאל, ר' (עורכות) **סוגיות בפסיכולוגיה חינוכית מהלכה למעשה** כרך א' (עמ' 145-172) .
ירושלים : משרד החינוך, המנהל הפדגוגי, אגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי.
- דיין, א' (2005). למידה מהצלחות כמנוף לפתרון רב תחומי בבעיות של מוסד
חינוכי : הצעה לעבודת גמר יישומית. אורנים.
- דרור, יובל. (2017). בשלות ארגונית לשינוי. נדלה מהאתר של ד"ר יובל דרור
<https://www.upgrade.co.il/blank>
- וגנר, ט' (2001). מנהיגות ללמידה : תיאוריה מעשית לשינוי בית ספרי. נדלה מאתר אבני
ראשה. <http://avneyrosha.org.il/resourcecenter/Pages/100.aspx>
- יעקב-שדה, ל' וכ"ץ, י' (2016). "בוא נדבר על זה" על הכרוך בדיבור הכן בארגונים. **אנליזה
ארגונית**, 22, 37-49.
- יעקובסון, י' (2012). מטריצה לפרישת חזון- מודל לחשיבה מערכתית ולהטמעת חזון. מכון
אבני ראשה. נדלה מאתר אבני ראשה.
- מור, פ, לוריא, א, (2009 - 2008), התפיסה החינוכית הפסיכו-חברתית : פרק א, בית ספר
כסביבה חינוכית מגדלת- ללמוד מהניסיון, מתוך אוגדן מאמרים של מנחי התפיסה החינוכית
הפסיכו-חברתית, הוצאת אשלים.
- נאות עופרים, י' וארזי-חטאב, ה' (2014). החומרים שמהם עשויה הצלחה- רקע תיאורטי
לתכנית תיעוד ההצלחות וממצאיה. מכון אבני ראשה. נדלה מאתר אבני ראשה :
<http://www.avneyrosha.org.il/resourcecenter/Pages/elementsofsuccess.aspx>
- נוימן, א' (2011). גשר על פני מים סוערים : הפסיכולוג החינוכי כציר ביישוב
סכסוכים בהסכמה במערכת החינוך. בתוך : מי-טל, ש' ושלמה - קניאל, ר' (עורכות) **סוגיות
בפסיכולוגיה חינוכית מהלכה למעשה** כרך א' (עמ' 195-217) . ירושלים : משרד החינוך,
המנהל הפדגוגי, אגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי.
- ניר, א' (2017). **שינוי ארגוני של ביה"ס. מאסטרטגיה למיסוד**. פרדס הוצאה לאור. (עמ' 21-
146).

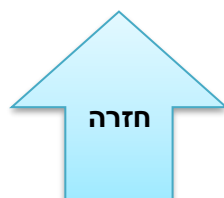
מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- סולן, מ' ומיקולינסר, מ' (2010). דפוסי ההתקשרות והפעלת סמכות בעת מילוי תפקיד. נדלה מאתר פסיכולוגיה עברית: <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2484>
- סנג'י, פ' (1997). **הארגון הלומד**. תל אביב: הוצאת מטר.
- סייקס, י, י' ורוזנפלד, מ, י' ווייס, צ' (2006). למידה מהצלחות כמנוף ללמידה בית-ספרית. תוכנית פיילוט 2002-2005. המתודה הראשונה: למידה מהצלחות העבר-המתודה הרטרופטיבית. מאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל ומשרד החינוך. נדלה מהרשת.
- סראסון, ס' ב' (2012). סדיריות ארגונית והתנהגותיות. בתוך: פִּיֶּשֶׁר, ג' ומיכאלי, נ' (עורכים), **שינוי ושיפור במערכות חינוך: אסופת מאמרים**. ירושלים: מכון אבני ראשה ומכון ברנקו וייס. (עמ' 70-88).
- פינברג, ע', קפלן, ח', עשור, א', קנת מימון, י' (2008). צמחיה אישית בקהילה אכפתית: תכנית להפחתת אלימות ולקידום התחשבות בדרך תומכת אוטונומיה, נדלה מאתר בין הצילצולים.
- פישר-כספי, מ' וונגרבר-נוימן, ג' (2015) "אנחנו והם" - מתהליכי פיצול לעמדה של דיאלוג במערכת הבית ספרית. בתוך: מי-טל, ש' ושלהבת - קניאל, ר' (עורכות) **סוגיות בפסיכולוגיה חינוכית מהלכה למעשה** כרך א' (עמ' 173-193). ירושלים: משרד החינוך, המנהל הפדגוגי, אגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי.
ניתן למצוא גרסה דומה באתר פסיכולוגיה עברית: <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2532>
- פרדס, א' (2011). מינוף המיטב מן העבר- יישום חקר מוקיר (Appreciative Inquiry) בעבודה קהילתית. נדלה מתוך אתר הבית של הכותבת: <http://www.pardess.info/?p=831>
- ראזר, מ' ורשבסקי, ב' בר שדה, א' (2011) **קשר אחר בבית הספר- עיצוב תרבות בית ספרית שונה בעבודה עם תלמידים בסיכון ובהזרה**. ירושלים: עמותת אשלים מיסודה של גונט ישראל, אשלים הוצאה לאור.
- ראזר, מ' (2011). הדיאלקטיקה של הכישלון וההצלחה בעולם החינוכי כמרחיבים את האחריות כלפי האחר. גוינט ישראל אשלים ואורנים המכללה האקדמית לחינוך. נדלה מהרשת
https://mymoodle.oranim.ac.il/pluginfile.php/72634/mod_resource/content/3/%D7%A4%D7%A8%D7%A7%D7%98%D7%99%D7%A7%D7%95%D7%AA_%D7%9E%D7%9B%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%AA_%D7%9E%D7%A1%D7%92%D7%95%D7%A8_%D7%9E%D7%97%D7%93%D7%A9.pdf
- שדמי, ח, צימרמן, ש- רווחה נפשית (מיטביות) רציונל תאורטי, נדלה מאתר שפינט <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Shefi/KishureiChaim/meytaviyut/yeda/RevachaNafshit.htm>

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- שחר, ח' (2007). **יעוץ לבית-הספר כמערכת. תיאוריה, מחקר ומעשה**. תל אביב: הוצאת רמות-אוניברסיטת תל אביב.
- שטיינברג, י. (2018). לא רק השורה התחתונה: שינוי וצמיחה בארגונים- מדדי תשתית, ביצוע ותוצאה. נדלה ממגזין המכון הדמוקרטי:
<https://www.democratic.co.il/2018/06/29/%D7%AA%D7%94%D7%9C%D7%99%D7%9B%D7%99-%D7%A9%D7%99%D7%A0%D7%95%D7%99-%D7%95%D7%A6%D7%9E%D7%99%D7%97%D7%94-%D7%91%D7%90%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%9D/>
- Anthony, A' (2001). An introduction to transitional thinking. In AMADO, G' & AMBROSE, A' (Eds), **THE TRANSITIONAL APPROACH TO CHANGE** (pp, 1-26). London & new York KARNAC BOOKS.

קורסי בחירה מחוז חיפה-וצפון

קורסי קיץ

שם הקורס: דחיה חברתית - 'אין מצב שמפנים את הגב'

דחייה חברתית – מתיאוריה למעשה

המרצה: יעל אברהם M.A פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה. מטפלת משפחתית מוסמכת

תיאור הקורס ומטרותיו: בקורס נלמד גישות תיאורטיות שונות המתייחסות לנושא הדחייה החברתית, נלמד מודלים לעבודה טיפולית עם ילדים וילדות הסובלים מדחייה חברתית, עבודה כיתתית סביב דחייה חברתית, עבודה מניעתית, עבודה טיפולית עם הורים שילדיהם סובלים מדחייה חברתית ופרוטוקול חדש של קבוצת הורים וכן עבודה עם צוותי בתי ספר ועם קהילות. בקורס יוצג פרוטוקול ייחודי לטיפול בחרם החברתי.

אופן הלמידה: הרצאה תתקיים בזום, התנסויות סדנאיות בחדרים בזום, צפייה בסרטונים ועוד.

הקורס מיועד: מתמחים ומומחים בפסיכולוגיה חינוכית.

דרישות הקורס: השתתפות בכל המפגשים, הגשת עבודה בסיום הקורס.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: אופן הוראה מקוון באמצעות תוכנת זום.

מועדי הקורס:** 6 מפגשים מרוכזים בימי ראשון ושלישי, בין השעות 09:00-15:00.
תאריכים: 25/06/23, 27/06/23, 02/07/23, 04/07/23, 09/07/23, 11/07/23, ותאריכים
רזרביים: 16/07/23, 18/07/23.

**ייתכנו שינויים

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
7	מבוא תיאורטי לתחום הדחייה החברתית	מבוא והכרות	1

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

7	הצגת המודל הטפולי הפרטני לילד/ה הסובל מדחייה חברתית	טיפול פרטני	2
7	לימוד ותרגול המיומנויות החברתיות הבסיסיות והמורכבות: כניסה לקבוצה, הבנה רגשית, שליטה עצמית, היכולת לומר מילה טובה ועוד.	המיומנויות החברתיות	3
7	עבודה טיפולית עם הורים לילדים דחויים חברתית מהדרכה ועד טיפול פרוטוקול קבוצת הורים	הורים	4
6	עבודה כיתתית סביב דחייה חברתית: אבחון, מניעה ראשונית, טיפול סביב פגיעה חברתית ולימוד פרוטוקול החרם	הכיתה	5
6	לימוד המודל הטיפולי הקבוצתי סביב דחייה חברתית וכן הצגה של התערבות קהילתית סביב דחייה חברתית	הקבוצה והקהילה	6
40			סה"כ שעות בקורס

רשימת קריאה:

נושא 1: מבוא לתחום הדחייה החברתית

קריאת חובה:

- אברהם, י' (2012) רגישות לדחייה אצל ילדים ובני נוער דחויים חברתית. פסיכולוגיה עברית

קריאת רשות:

- אברהם, י' (2018). דחייה חברתית - אין מצב שמפנים את הגב. הוצאת ספרי ניב.
- גרפי פישר חנה (2016). ילדים דחויים חברתית: תיאוריה ושיטת טיפול. תל אביב: רסלינג.

נושא 2: המודל הטיפולי הפרטני ותרגול המיומנויות החברתיות

קריאת חובה:

- אברהם, י. (2011a) לפתוח את שער הזכוכית {גרסה אלקטרונית}. אתר פסיכולוגיה עברית. <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2666>

קריאת רשות:

- סליגמן, מ' (2005). אושר אמיתי. הוצאת מודן.

נושא 2: הורים

קריאת חובה:

- אברהם, י. (2012) התשמע קולי? ההתמודדות ההורית עם ילד דחוי חברתית {גרסה אלקטרונית}. אתר פסיכולוגיה עברית <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2722>

קריאת רשות:

- סליגמן, מ' (2005). אושר אמיתי. הוצאת מודן.

נושא 3: הכיתה

קריאת חובה:

- אברהם, י. (2011b) אין מצב שמפנים את הגב {גרסה אלקטרונית}. אתר פסיכולוגיה עברית <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2704>
- אלקובי, א. אברהם, י. זיו, ו. אשד, ט. (2019) פרוטוקול לטיפול בחרם החברתי בגיל החביון אתר פסיכולוגיה עברית <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3792>
- Asher, S. R., and Rose, A. J. (1997). Promoting children's social-emotional adjustment with peers. In P. Salvoey, D. J. Slutyer, et al. (Eds.), Emotional development and emotional intelligence: Educational implications. New York: Basic Books.

נושא 4: הקבוצה

קריאת חובה:

- אברהם, י. (2013) קשרים וכישורים חברתיים. אתר פסיכולוגיה עברית.

שם הקורס: להרגיש, להעמיק, להתרגש - עבודה טיפולית עם הורים בגישה חווייתית מבוססת רגש (דר' דיאנה פושה - AEDP)

המרצה: מיכל הלפרין, פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה - עובדת בקליניקה פרטית בפרדסיה עם הורים, נוער ומבוגרים, מדריכה באופן פרטי וקבוצתי, מלמדת.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס עוסק ביישום של עקרונות וכלים מעולם הפסיכותרפיה החווייתית-ממוקדת רגש בעבודה טיפולית ממושכת עם הורים. הגישה בה נתמקד היא AEDP - טיפול דינמי חווייתי מואץ שפיתחה דר' דיאנה פושה. הגישה שואבת מתאוריית ההתקשרות, תפיסה פסיכודינמית, מחקרים נירופסיכולוגיים, וגישות התייחסותיות וחווייתיות, ושמה דגש על קשר עמוק עם ההורה ועל חוויה מתקנת כאן ועכשיו בחדר הטיפול. יישום עקרונות הגישה בעבודה עם הורים מסייע להורה לחוות חוויה עמוקה של שינוי פנימי מואץ שישפיע על התנהלותו כהורה וכתוצאה מכך, על עולמו הרגשי של הילד. הקורס יספק דרכי עבודה ייחודיות הלקוחות מעולם ה-AEDP ויבחן מדוע, מתי, וכיצד נכון להשתמש בהן בעבודה טיפולית עם הורים. הקורס כולל תיאוריה לצד חלקים חווייתיים רבים ומספק הבנה עמוקה במקביל לכלים מעשיים.

אופן הלמידה: הקורס משלב תיאוריה וחוויה וכולל מצגת, סרטונים, הדגמות חיות, תרגול וסימולציות. הקורס מותאם במיוחד לפסיכולוגים החינוכיים הנדרשים לעיתים לעבודה ממושכת ומעמיקה עם הורים בשפ"ח או בקליניקה.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים ומעלה, עם ניסיון של שנתיים לפחות בעבודה עם הורים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה חיונית בשל מבנה הקורס. עבודת הסיכום תכלול תיאור מקרה מהשטח במהלכו השתמש המטפל בעקרונות וכלים מעולם ה-AEDP.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: אוניברסיטת חיפה – קמפוס הכרמל.

מועדי הקורס:** 6 מפגשים מרוכזים בימי שני וחמישי, בין השעות 09:00-15:00. תאריכים:

26/06/23, 29/06/23, 03/07/23, 10/07/23, 13/07/23, 17/07/23, ותאריך רזרבי:
20.07.23

**יתכנו שינויים

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
7	הצגת הקורס ומטרותיו, תיאום ציפיות היכרות ראשונית עם AEDP תיאוריה שמהווה גם גישה טיפולית. האופן בו היא מגדירה פתולוגיה וריפוי. הצגת הבסיס התיאורטי עליו מושתתת הגישה- תיאוריית ההתקשרות, רגש, חוויה וטרנספורמציה. רגשות והתפקיד המשמעותי שהם מגלמים בתהליך הריפוי	1
6	הצגת העקרונות המרכזיים של AEDP בדגש על עבודה חווייתית-רגשית והמטפל כדמות התקשרות. המושגים העיקריים- Dropping down Undoing aloness; transference	2
7	המשך היכרות עם גישת ה AEDP מפגש עם מושג meta processing כלים מעשיים לעבודה בגישה זו תוך התייחסות למקרים ודוגמאות מהשטח	3
7	מודל להערכת תחומי חסר הוריים תוך מיפוי המקומות בהם נדרשת עבודת טיפול רגשית מעמיקה בהורות. (אסתר כהן). חשיבות הוויסות הרגשי של ההורה והגדרת מטרות טיפוליות מתוך הסתכלות זו.	4
6	מה הרציונל לעבודה עם הורים בגישת AEDP	5
7	כיצד נשלב את עקרונות הגישה בעבודה עם הורים. תרגול בזוגות, סימולציות בקבוצה	6
40		סה"כ שעות אקדמיות

רשימה קריאה:

קריאת חובה:

- כהן, א. (2017). "טיפול בהורות": רציונל תיאורטי ומחקרי למעורבות הורים בטיפול בבעיות ילדים. בתוך א' כהן (עורכת), טיפול בהורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 12-46.
- כהן, א. (2017). "טיפול בהורות": טיפול אינטגרטיבי בהורות – תיאוריה, מחקר ועקרונות טיפוליים. בתוך א' כהן (עורכת), טיפול בהורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 47-116.
- נטע עופר זיו וניב גרוס (2017). טיפול בהורות באמצעות התערבויות חווייתיות ממוקדות רגש. בתוך א' כהן (עורכת), טיפול בהורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 173-222.
- Fonagy, P. Gergely, G., Jurist, E., Target. M. (2002). Affect regulation mentalization and the development of the self. Other Press/
- Fosha, D. (2000). The transforming power of affect :A model for accelerated change. New York: Basic Books.
- Fosha, D. (2000). Meta-Therapeutic processes and the affect of transformation: Affirmation and the healing affects. Journal of psychotherapy integration 10(1), 71-97/
- **Fosha, D. (2007)**. Good Spiraling:" The Phenomenology of Healing and the Engendering of Secure Attachment in AEDP . Connections and Reflections, the GAINS Quarterly, Summer 2007.
- Fosha, D. (2008). Transformance, recognition of self by self, and effective action. In K.J. Schneider (Ed), Existential-interactive psychotherapy: Guideposts to the core of practice, pp 290-320. New York: Routledge, 2008.
- Fraiberg. S. , Adelson, E. , Shapiro, V. (1975). Ghosts in the nursery. A psychoanalytic approach to the problems of impaired infant- mother relationships. Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 14(3), 387-421

קריאת רשות:

- אסתר כהן. (1981). אבחון קשיים בהורות ותכנון התערבויות מתאימות. אושיות, 4, 86-92.
- כהן, א. ועופר-זיו, נ. (2007). יחסי הורים – ילדים כהזדמנות הדדית למפגש התפתחותי משמעותי עם ה"אחר". בתוך א' כהן (עורכת), חוויית ההורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 469-432.

- ג. מנזנו, נ. זילקה, ופ. פלציו אספסה. פרק 1 ופרק 4 מתוך: תסריטים נרקסיסטיים של ההורות- הקליניקה של ההתייעצות ההורית. הוצאת תולעת ספרים. 1999/2005.
- ויניקוט: שנאה בהעברה הנגדית מתוך עצמי אמיתי עצמי כוזב, 1947 עמודים 62-75
- כשחרציות צומחות מבעד לסדקי הבטון. כינרת שפירא. פסיכולוגיה עברית. פברואר 2017
- Therese Benedek, M.D. Parenthood As A Developmental Phase- A Contribution to the Libido Theory.
- Bertrand Cramer .Mother/infant psychotherapy .Chapter 3.Infant-Parent psychotherapy: Selma Fraiberg's contribution to understanding the past in the present. Juliet Hopkins.
- Bertrand Cramer .Mother/infant psychotherapy .Chapter 7 .Helping children through treatment Of parenting: the model of mother/infant psychotherapy.
- Fosha, D. (2006). Quantum transformation in trauma and treatment: Traversing the crisis of healing change. Journal of Clinical Psychology/In Session, 62(5), 569-583.
- Fosha, D. (2009) Healing Attachment Trauma with Attachment (and then some!) In M. Kerman (Ed.) Clinical Pearls of Wisdom: 21 Leading Therapists Offer their Key Insights New York: Norton
- Fosha, D. (2002). The activation of affective change processes in AEDP. In J. J. Magnavita (Ed.). Comprehensive Handbook of Psychotherapy. Vol. 1: Psychodynamic and Object Relations Psychotherapies New York: John Wiley & Sons

שם הקורס: יסודות ההתערבות הטיפולית בגיל הרך –

הדרכת הורים וטיפול דיאדי

ממצא: דליה יצחקי פלך, פסיכולוגית התפתחותית וחינוכית מומחית, מסיימת הסמכה להדרכה בפסיכולוגיה חינוכית. מטפלת מוכרת בעמותה לטיפול הורה – ילד ובוגרת המסלול לפסיכותרפיה ילדים ונוער בחוג לפסיכולוגיה בחיפה.

ריכזה את עבודת השירות הפסיכולוגי חינוכי ברמת ישי (מטעם שפ"ח עמק יזרעאל). בשנים האחרונות מדריכה מטפלים רגשיים במסגרת העמותה לילדים בסיכון וצוותים במרכזים לגיל הרך במסגרות שונות באופן פרטי, בעלת קליניקה פרטית במצפה אביב לאבחון וטיפול, בשנים האחרונות עוסקת באבחון בעיקר של ילדים באומנת חירום.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס יתמקד בתהליך ההתערבות הטיפולית בילדים בגיל הרך (טרם חביוניים). נתייחס בקורס לתהליכים במעבר להורות, האינטייק ההתפתחותי, תהליך הערכה דיאדית, עקרונות הטיפול הדיאדי ועבודה עם הורים לילדים בגיל הרך. נתייחס גם לעבודה במצבי טראומה ואובדן בגיל הרך.

הסטודנטים מוזמנים להביא תכנים והתלבטויות מעבודה עם ילדים בגיל הרך והוריהם.

הקורס יתמקד בהבנת התהליכים הייחודיים להתערבות טיפולית בגיל הרך, מתוך תפיסה כי הגיל הרך מהווה את הבסיס להמשך ההתפתחות הרגשית והתפתחות הקשר הורה ילד לאורך החיים. לכן, התערבות טיפולית בגיל הרך מהווה התערבות מניעתית במידה רבה. בשנים האחרונות גיל חינוך החובה ירד וכיום נדרשת התערבות הפסיכולוגיים החינוכים גם במסגרות חינוכיות מגיל 3, הן במסגרות החינוך הרגיל והן במסגרות החינוך המיוחד. הקורס מיועד להעמיק בהבנת התהליכים הייחודיים למעבר להורות, בגיל הרך ולהורות לילדים בעלי צרכים מיוחדים. בנוסף, כיום יש פתיחות גוברת והולכת לתהליך טיפולי בגיל הרך, ולהתייחסות דרך הטיפול הדיאדי. הקורס יכול להוות בסיס לרכישת הסתכלות וכלים טיפוליים לעבודה בגיל הרך.

אופן הלמידה: הקורס ידרוש קריאה של חומר תיאורטי לקראת המפגשים, ובסיומו תיידרש כתיבת הערכה דיאדית על פי הפרמטרים שנלמדו. במהלך הקורס התלמידים יתנסו בהעברת שאלון מלאכים בחדר הילדים. בנוסף הסטודנטים מוזמנים מאוד ומתבקשים לשתף בהתערבויות טיפוליות עם ילדים בגיל הרך והוריהם. בקורס תהיה התייחסות ודין בחומרים הביבליוגרפיים שנקראו ויהיו הזדמנויות לחשיבה על מקרים שיובאו על ידי המשתתפים ומנחת הקורס.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים, העובדים במסגרות לגיל הרך, ולפסיכולוגים מומחים המעוניינים להעמיק ידיעותיהם וחשיבתם בתחום ההתערבות הטיפולית בגיל הרך.

דרישות הקורס:

- נוכחות מלאה
- קריאת חומר ביבליוגרפי

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- העברת והגשת שאלון מלאכים בחדר הילדים כהתנסות (שאלון קצר, לא בהכרח בהקשר טיפולי, ניתן גם להעביר לחבר/ה וכו').
- כתיבת עבודה מסכמת - עבודת הסיכום תכלול הערכה דיאדית על פי הקריטריונים שגלמדו. **על הסטודנטים לתכנן מראש ולתאם עם משפחה הערכה דיאדית, כחלק מתהליך הערכה של הילד או כבסיס להתערבות טיפולית (הקורס לא יספק הדרכה לטיפול או הדרכת הורים).** במידה ויש התלבטות לגבי הנושא, מוזמנים לפנות אליי להתלבטות.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: אוניברסיטת חיפה – קמפוס הכרמל

מועדי הקורס:** 6 מפגשים מרוכזים, ימי רביעי, בין השעות 09:00-15:00. תאריכים:

28/06/23, 05/07/23, 12/07/23, 19/07/23, 26/07/23, 02/08/23, ותאריך רזרבי:
09/08/23.

**ייתכנו שינויים

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
1	הכרות והצגת הרקע המעשי של המשתתפים, תיאום ציפיות ותיאור מטרות הקורס.	1
2	המעבר להורות – motherhood constellation – דניאל שטרן	
2	חושבים אותי, יוצרים אותי נעשים הוריי – מתוך "זה לא יעבור עם הזמן"	
2	האינטייק ההתפתחותי (שאלון מכון חרוב)	2
2	Ghosts in the Nursery - הסבר על סלמה פרייברג ועבודתה	
	התייחסות לדכאון אחרי לידה - סרטון Steel Face	
2	ANGELS IN THE NURSERY- התייחסות להעברה בין דורית של והשפעות הוריות חיוביות נתייחס לשאלון מלאכים בחדר הילדים, תרגום כלי הערכה שפותח על ידי אליסיה ליברמן וצוות (2008)	

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

	הסטודנטים מוזמנים לשתף מחוויות אישיות או מקצועיות של העברה בין דורית	
2	המעבר לאימהות – אימהות לילד פגוע מתוך "הולדתה של אם" "צרכים מיוחדים – תינוק פג או מוגבל"	3
4	סקירת גישות טיפוליות בגיל הרך – "הטיפול בי ובהוריי" מתוך זה לא יעבור עם הזמן?	4
1	חדר הטיפולים בגיל הרך (רשימת ציוד ותנאים)	4
5	הטיפול הדיאדי- טיפול אם ילד אב ילד – גישה דינמית התייחסותית לטיפול בהפרעות ביחסים- מבט עכשווי תפקיד הילד תפקיד ההורה תפקיד המטפל	4
6	ה.ד.ר. – הערכה דיאדית רב מימדית	5
2	תפקיד האב בהתפתחות ובטיפול	6
3	אובדן ואבל בגיל הרך – הבנה תיאורטית והתייחסות טיפולית,	
1	התייחסות לטיפול דיאדי ממוקד טראומה – cpp סיכום ופרידה	
40		סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

- Motherhood constellation – המעבר להורות דניאל שטרן
- העברה בין דורית (GHOSTS IN THE NURSERY)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- "מלאכים בחדר הילדים: העברה בין – דורית של השפעות הוריות מיטיבות תורגם עבור מכון חרוב
- Alicia F. Lieberman, Elena Padron, Patricia Van Horn, And EWilliam W. Harris San Francisco General Hospital and University of California, San Francisco
- המעבר להורות של ילד פגוע "צרכים מיוחדים : תינוק פג או מוגבל" דניאל שטרן מתוך "הולדתה של אם" 1998 עמודים 165-182
- הבסיס לטיפול הדיאדי – "טיפול אם – ילד ואב – ילד: גישה דינמית התייחסותית לטיפול בהפרעות ביחסים: מבט עכשווי" יהודית הראל, חיותה קפלן ועיה אבימאיר – פת 16-57 מתוך הטיפול הדיאדי מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה בעריכת חיותה קפלן, יהודית הראל, רעיה
- "הערכה דיאדית רב מימדית" נכתב על ידי יהודית הראל מתוך
- הטיפול הדיאדי: מחשבות מחדר הטיפול (2019) בעריכת חיותה קפלן, עמודים 21-74.
- זה לא יעבור עם הזמן? בריאות הנפש בשלוש השנים הראשונות לחיים (2013) מירי קרן, דורית הופ, סם טיאנו, פרק 17: הטיפול בי ובהורי
- מעורבות אבות בטיפול בגיל הרך "האב בטיפול הדיאדי: על חשיבות המפגש עם האב הממשי" חיותה קפלן 205-236 מתוך – הטיפול הדיאדי מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה בעריכת חיותה קפלן, יהודית הראל, רעיה אבימאיר פת (2011)
- גרטנר, ס. (2014) "אובדן ואבל בגיל הרך" פסיכואקטואליה, אוקטובר, 46-54.

שם קורס: התערבות במצבי חירום – קורס בסיסי

המרצים: ד"ר שולמית ניב וד"ר יהודה שחם – בעלי מרכז "אנשים", הינם פסיכולוגים, מטפלים משפחתיים ומדריכים מוסמכים בטיפול זוגי ומשפחתי.

תיאור הקורס: הפסיכולוג החינוכי עסוק בחלק ניכר מזמנו בהתערבויות מערכתיות בזמן משבר. הן יכולות להיות בעקבות משברים נקודתיים, או במצבי חירום ארציים על רקע איומים ביטחוניים.

ההכשרה בתחום כוללת התייחסות לתשתית החוסן של המערכת החינוכית, למידה של התערבות מערכתית בזמן משבר והכשרה בסיסית בנושא הטיפול בנפגעי טראומה.

מטרות הקורס: להקנות לפסיכולוגים החינוכיים ידע בסיסי בנושא התפיסה וההשפעות הפסיכולוגיות, הפסיכו-פיזיולוגיות, ההתנהגותיות והחברתיות של אירועי לחץ ומשבר. הקורס יעסוק במצבי לחץ יום יומיים כמו גם במשברים אקוטיים, מצבי אי וודאות בתהליכי עיבוד והתמודדות עם אובדן ואבל.

ישם דגש מיוחד על:

1. ההשפעות השונות של משברים ומצבי לחץ על הילדים מהגיל הרך ועד תום ההתבגרות.
2. ידע באשר לצרכי הילדים והמתבגרים הנתונים במצבי לחץ ומשבר בעקבות מצב חירום.
3. גיבוש תכניות התערבות וארגז כלים יצירתיים לסיוע פסיכו-חינוכי באירועי לחץ ומשבר במערכת החינוך, ברמת הפרט, המשפחה, הכיתה והמערכת.

אופן הלמידה:

הקורס יועבר בדרך של הרצאות, התנסויות בסדנאות, עבודה בקלפים טיפוליים, ניתוחי אירוע, משחקי תפקיד, וסימולציות. ילמדו ויתורגלו כלי התערבות מגוונים. יעשה שימוש בקטעי סרטים וקליפים. תינתן במה לדיון במקרים אקטואליים שהמשתתפים יביאו מן השדה ו/או מן הכרוניקה היום יומית בארץ ובעולם.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים שעוד לא למדו קורס בסיסי בטיפול במצבי חירום.

דרישות הקורס:

1. נוכחות מלאה
2. השתתפות פעילה
3. כתיבת תרגיל מסכם (עבודת הסיכום הנדרשת- הצגת התערבות מערכתית בזמן חירום, תוך הסתמכות על המשגות תיאורטיות שנלמדו במהלך הקורס).

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: אוניברסיטת חיפה – קמפוס הכרמל

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים, בין השעות 09:00-15:00

תאריכים יפורסמו בהמשך.

שכר לימוד: 565 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
1 4	היכרות עם המנחה, היכרות עם הלומדים, חוזה בין המנחה ללומדים. עבודה חווייתית על אירועי חיים של הלומדים וזיהוי מוקדי הכוח להתמודדות (גשר מאחד ודומין)	הכרות מושגי יסוד	1
3 3	הגדרה של מצבי חירום והבנה של השפעתם על המערכת החינוכית (שבירת רצפים) בניית חוסן אישי	הבחנה בין טראומה וחירום בניית חוסן	2
2 2 2	בניית כתתי ומערכתי התארגנות מוקדמת למצבי חירום במערכת החינוך הצגות מקרה של משתתפי הקורס	בניית חוסן צל"ח ניתוח מקרים	3
2 3	התארגנות מוקדמת למצבי חירום במערכת החינוך (המשך) התארגנות באירועים רחבי היקף, כולל הצורך בניוד עובדים. עבודה בחדרי מצב	צל"ח התארגנות בזמן חרום	4
3 3	עבודה עם חדר מורים, גיבוי למנהל, עבודה בכתות, הודעות להורים ותמיכה לפסיכולוג המתערב חובת הדיווח, סודיות, אישור הורים לטיפול ועוד	תהליכי עבודה מסודרים בטראומה אתיקה בחירום	5

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

3	1	2	6
1	2	2	2
2	2	2	40
3	1	2	סה"כ שעות אקדמיות
גישות טיפול גוף-נפש (ביו פידבק, דמיון מודרך, EMDR ועוד), גישות באמצעות הבעה ויצירה (ביבליותרפיה, אומנות ועוד)		טיפול/ התערבות בטרומה בגישות שונות	
חובת הדיווח, סודיות, אישור הורים לטיפול ועוד		אתיקה בחירום	
הצגות מקרה של משתתפי הקורס		ניתוח מקרים	
התייחסות בטיפול להורים, משפחה והצוות החינוכי		החשיבה האקולוגית	
התנסות בהתערבות מערכתית עקב ארוע חרום המשפיע על קהילת בית הספר		סימולציה מסכמת	
סיכום הקורס		סיכום הקורס	

רשימת קריאה:

קריאת חובה:

- אילון, ע' ושחם, י' (2000) מי יתמוך בתומכים? – Helping the Helpers- הקניית הגישה הסלוטוגנית לפסיכולוגים עמיתים המתמודדים בטרומות של מלחמה. בתוך קלינגמן, א' רביב,
- הרמן- לואיס, ג' (1994) טראומה והחלמה. תל-אביב: עם עובד .
- ניב, ש' להד, מ', פרחי, מ' (2000). התערבות מניעתית בעקבות אירועי אסון עוקבים בתוך קלינגמן, א' רביב, ע' ושטיין, ב' (עורכים) ילדים במצבי חירום ולחץ. ירושלים: משרד החינוך.
- עומר, ח' ואלון, נ' (1994). עקרון הרציפות גישה מורחבת לאסון וטראומה . פסיכולוגיה, (ד28)-20 .
- שחם, י' להד, מ' סלע, מ' ושחם, מ' (2000) היערכות קהילתית לקראת אירועי חירום מתמשכים ופינוי אוכלוסיה. בתוך קלינגמן, א' רביב, ע' ושטיין, ב' (עורכים), ילדים במצבי חירום ולחץ. ירושלים; משרד החינוך.
- שפינ"ט. אתר שפינ"ט - <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/shefi>

- Lahad, M., Shacham, M. & Ayalon, O. (Eds). (2013) *The "BASIC PH" Model of Coping and Resiliency; Theory, Research and Cross-Cultural Application*. London: Jessica Kingsley Publishers
- Shacham, Y. & Niv, S. (2003). Assisting the school system cope with a terror attack In: Whitla, M. (Eds) *Crisis Management and The School Community* ., (pp 109-122) Mellbourne, Victoria: Acer Press.

קריאת רשות:

- אילון, ע' (1993) המוות בספרות והספרות כתרפיה. בתוך ר' מלקינסון, ש' רובין, וא' ויצטום (עורכים), אובדן ושכול בחברה הישראלית (עמ' 155-175). ירושלים: משרד הבטחון.
- אילון, ע' ולהד, מ' (1991) חיים על הגבול. חיפה: נורד.
- ע' ושטיין, ב' (עורכים) ילדים במצבי חירום ולחץ. ירושלים: משרד החינוך.
- ארהרד, ר' ואל-דור, י' חוסן נפשי י-ם : מש' החינוך, שפ"י.
- גורדון, ס' (1993) כשהחיים מכאיבים. רמת גן: סירקיס מוציאם לאור.
- וייט, מ' ואפסון, ד' (1999). אמצעים סיפוריים למטרות טיפוליות. ירושלים: צ'ריקובר.
- ויסמן, מ' שורצולד, י' (1992). תגובות לחץ נפשי אצל תלמידים בעקבות מלחמת המפרץ. *שיחות*, כרך ו' (256-263.3).
- לב-שדה, ד' (2003). חוסן קהילתי- האתגר החברתי בבניית החוסן הלאומי מתוך www.herzeliyaconference.org
- נוי, ש' (1980) מודלים להבנת התגובה לטראומה כסיוע לגיבוש עקרונות הטיפול בטרומה ובפוסט-טרומה. בתוך רביב, ע' קלינגמן, א' הורביץ, מ' (עורכים). ילדים במצבי לחץ ומשבר. (עמ' 57-142) תל אביב: אוצר המורה.
- עומר, ח' (1991). פיגועים המוניים: תפקיד צוות החירום. שיחות, ה(3), 157-170
- קלינגמן, א' (1998) מוות ושכול במשפחה. סקירת ספרות מקצועית. ירושלים: מכון הנרייטה סולד.
- קלינגמן, א' (1990). התערבות פסיכולוגית חינוכית בעת אסון. השירות הפסיכולוגי ייעוצי, משרד החינוך והתרבות.
- קלינגמן, א. (2000). התערבות מערכתית מונעת בעת אסון וטרומה. בתוך: א' קלינגמן, ע' רביב וב' שטיין (עורכים), ילדים במצבי חירום ולחץ. (עמודים 143-178). ירושלים: השירות הפסיכולוגי- הייעוצי.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- רביב, ע' וכצנלסון, ר' (2002). מסירת מידע לילדים על אודות מות אדם קרוב. בתוך משבר ושינוי בחיי הילד ומשפחתו, מהד' 2 (עמ' 306-308). נתניה: עמיחי.
- רחמים, ל' (2010). טיפול באבל טראומטי במתבגרים. *שיחות*, כד (3), 256-264.
- Figley, C.R. (1995). *Compassion Fatigue*. New York, Brunner/Mazel.
- Shacham, M. Lahad, M. Shacham, Y. (2009) The impact of the 2006 Lebanon War on both Traumatic Experience and Resiliency of Jews and Arabs in North Israel- a longitudinal study, in: Azaiza, F. et al. (Eds) *Welfare, Health and Education Services In Emergency Times*, Pardes Publication (In Hebrew)
- [National Association of School Psychologists \(NASP\)](https://www.nasponline.org/)
<https://www.nasponline.org/>

מחוז תל אביב

קורסים במהלך השנה

שם הקורס: "גשר על פני מים סוערים" – הפסיכולוג החינוכי כמוביל התערבויות למניעת אלימות ובעיות התנהגות

רכזת הקורס:

תרי שטרנברג-זמיר, פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה. רכזת תחום מניעת אלימות ובעיות התנהגות במחוז תל אביב. רכזת תכנית "צבעים" לטיפול מערכתי בבעיות התנהגות בגיל הרך בשירות הפסיכולוגי-חינוכי בבת ים.

המרצים:

ליאת דותן, פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה. רכזת ארצית של תחום מניעת אלימות ובעיות התנהגות, שפ"י. רכזת תכנית מטיב"ה ותכנית מג"ן בשירות הפסיכולוגי-חינוכי בכפר סבא.

ד"ר לירון און, פסיכולוג חינוכי מומחה. רכז מערך ההדרכה לפסיכולוגים במסגרת היחידה לאקלים מיטבי וצמצום האלימות, שפ"י. מרצה ומנחה-המכללה האקדמית לחינוך גורדון, מכללת עמק יזרעאל, ביה"ס להתמחויות במכון מופ"ת.

ד"ר איל אליאש, פסיכולוג קליני, מנהל השרות הפסיכולוגי ומלמד במגמה לפסיכולוגיה קלינית, האוניברסיטה העברית. לאורך השנים, פיתח וליווה יישומן של תכניות התערבות בבתי ספר בנושא התמודדות עם בעיות התנהגות. מעביר השתלמויות לצוותים חינוכיים ולשירותים פסיכולוגיים.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס נועד להעניק ידע תיאורטי ומעשי בתחום בעיות ההתנהגות בילדות ובנעורים. זאת, במטרה לספק כלים אשר יאפשרו הובלה של התערבויות מגוונות בתחום המניעה וההתמודדות עם בעיות התנהגות, בעבודה עם הורים, אנשי צוות, ילדים ובני נוער. הקורס משלב בין מתן כלים מגוונים להתערבות טיפולית סביב בעיות התנהגות, לבין התבוננות מערכתית שמטרתה למנוע את תופעת האלימות. הקורס שם דגש על עמדתו של הפסיכולוג. ית החינוכי. ית במפגש עם תוקפנות, ועל תרומתו. הייחודית, המאפשרת לו. לייצר אינטגרציה בין הגורמים השונים.

אופן הלמידה: ימי ההכשרה יועברו באופן פרונטלי, ויכללו היבטים תיאורטיים ויישומיים, תוך שילוב של דיון בהתנסויות ותיאורי מקרה שיביאו המשתתפים.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים בכל שלבי ההתפתחות המקצועית, המעוניינים להעמיק את העיסוק בתחום זה בעבודתם.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

דרישות הקורס: השתתפות בכל המפגשים והגשת עבודה בסיום הקורס (מועד אחרון להגשת העבודה: 27/11/22).

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: קמפוס מכללת לוינסקי לחינוך

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים בתאריכים 8/9/22, 11/9/22, 15/9/22, 20/10/22, 23/10/22, 27/10/22 בשעות 9:00-15:00.

שכר לימוד: 765 ש"ח

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
6.6	זיהוי התפיסות, הערכים והתחושות בהתייחס למפגש עם תוקפנות בשדה המקצועי. הצגת מודל פתאום איזו"ן, הממשיג את ההתמודדות עם בעיות התנהגות ומניעת אלימות. התייחסות רב מימדית לאטיולוגיה של בעיות התנהגות.	המפגש של הפסיכולוג החינוכי עם תוקפנות-תרי שטרנברג-זמיר	1
6.6	הגדרות דיאגנוסטיות של בעיות התנהגות לסוגיהן. הצגת מודל רב מימדי להערכה והתמודדות עם בעיות התנהגות. התערבות מוקדמת בגיל הרך.	התמודדות רב מימדית עם בעיות התנהגות-ליאת דותן	2
6.6	הצגת עקרונות מנחים ומתווה מפורט להתערבות עם צוותים חינוכיים לצורך מניעת אלימות.	התערבויות מערכתיות למניעת אלימות- ד"ר איל אליאש	3
6.6	עקרונות ופרקטיקה טיפולית להדרכת הורים בגישת הנוכחות החינוכית.	ייעוץ להורים בהתמודדות עם בעיות התנהגות ברוח גישת הנוכחות החינוכית- ד"ר לירון און	4

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

5	התערבויות טיפוליות עם ילדים ובני נוער עם בעיות התנהגות- ליאת דותן ותרי שטרנברג-זמיר	הצגת עקרונות וכלים לטיפול ולהתערבות עם ילדים ובני נוער, בגישה אינטגרטיבית, תוך יישום עקרונות מגישות CBT וניתוח התנהגות בשילוב עם התבוננות פסיכודינאמית ונרטיבית.	6.6
6	סיכום ואינטגרציה- תרי שטרנברג-זמיר	הצגת תיאור מקרה המתייחס להתערבות מערכתית למניעת אלימות והתמודדות עם בעיות התנהגות. רפלקציה והצבת יעדים עתידיים בתחום המקצועי.	6.6
סה"כ שעות אקדמיות			40

רשימת קריאה:

מפגשים 1 ו-2: מבוא להתמודדות רב-מימדית עם בעיות התנהגות ומניעת אלימות

קריאת חובה:

- בוקובה, ג. (2013). הידע הקיים על התנהגות מפריעה בקרב תלמידים במערכת החינוך. בתוך בושריאן, ע. (עורך). התערבויות טיפוליות בילדים בעלי בעיות או הפרעות בהתנהגות- דו"ח מפעילות צוות המומחים. היוזמה הישראלית למחקר בחינוך. האקדמיה הישראלית הלאומית למדעים. ירושלים. אוחר מתוך:
<http://yozma.mpage.co.il/SystemFiles/23013.pdf>
- קרשטיין, א., מייקסנר, ק. ואון, ל. [בדפוס]. מטיב"ה - מערך טיפולי לילדים עם בעיות התנהגות – מתווה, תכנון והפעלה בשירותים הפסיכולוגיים החינוכיים. משרד החינוך- שפ"י.

קריאת רשות:

- דותן, ל. (2019). תכנית מג"ן – מוגנות, גבולות ונוכחות: מודל רב-ממדי להתמודדות עם בעיות התנהגות בגן. פסיכולוגיה עברית, אוחר מתוך:
<https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3851>
- רוזנטל, מ., גת, ל. וצור ח. (2009). לא נולדים אלימים: החיים הרגשיים והחברתיים של ילדים קטנים. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- שטרנברג-זמיר, ת., לזינגר שרקא, מ., וטל בר-לב, א. (2019). "דרושה עיר שלמה כדי לגדל ילד": תכנית לטיפול מערכתי בבעיות התנהגות בגיל הרך. פסיכולוגיה עברית, אוחר מתוך:
<https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3776>

מפגש 3: התערבויות מערכתיות למניעת אלימות

קריאת חובה:

- שגיא-שוורץ, א. וג'יני מ. (2008). מעגלי ביטחון רגשיים-חברתיים בין ילדים למורים במסגרות חינוך. בתוך קליין, פ. ויבלון, י. ב. (עורכים). *ממחקר לעשייה בחינוך לגיל הרך*. הוועדה לבחינת דרכי החינוך לגיל הרך. האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.
- Gladden, R. M. (2002). Reducing school violence: Strengthening student programs and addressing the role of school organizations. *Review of research in education*, 26, 263-299.

קריאת רשות:

- און, ל. (2022). "עד הקצה": התפתחות תהליכי הסלמה בין מורים ובין תלמידים. *פסיכואקטואליה*, 85, 22-29.
- קפלן, א. ועשור, א. (2001). מוטיבציה ללמידה בבית הספר- הלכה ומעשה. בתוך הרפז, י., כרמון, א., קפלן, א. ועשור, א. (עורכים). *הנעה ללמידה: תפיסות חדשות של מוטיבציה. חינוך לחשיבה. עלון מספר 20*. משרד החינוך ומכון ברנקו וייס.
- Kaplan, A., Gheen, M., & Midgley, C. (2002). The classroom goal structure and student disruptive behavior. *British Journal of Educational Psychology*, 72, 191-211.
- *Safeguarding Our Children: An Action Guide* (2000). U.S. Department of Education.

מפגש 4: ייעוץ להורים ברוח גישת הנוכחות החינוכית

קריאת חובה:

- ברק, ח. אני כועס – משמע אתה לא קיים! אוחר מתוך האתר של חלי ברק: https://www.helibarak.com/files/ugd/0b0bcc_ef23ec9dae264be4a288ad37e74e8e37.pdf
- רוזנבאום, מ. ורון-רוזנבאום, ת. (2011). הפרעות של תוקפנות ואלימות. בתוך מור, נ., מאירס, י., מרום, צ. וגלבו-שכטמן, א. (עורכים). *טיפול קוגניטיבי-התנהגותי בילדים: עקרונות טיפוליים*. הוצאת דיונון.

קריאת רשות:

- אפל, נ. (2012). "ואז הגיע האגרוף": על תוקפנות אצל ילדים. *פסיכולוגיה עברית*, אוחר מתוך: <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2897>
- אפל, נ. (2020). סיר לחץ משפחתי בימי קורונה ומודל "נמנם". *בטיפולנט*, אוחר מתוך: https://www.betipulnet.co.il/particles/Pressure_in_the_Family_Unit

מפגש 5: התערבויות טיפוליות עם ילדים ובני נוער עם בעיות התנהגות

קריאת חובה:

- עומר, ח. (2008). *הסמכות החדשה- בבית, בבית"ס, בקהילה*. בן – שמן, הוצאת מודן.

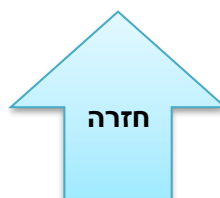
קריאת רשות:

- אליאש, א. (2017). טיפול בהורות לילדים עם הפרעות התנהגות – שילוב תרחישים ומשחקי תפקידים. בתוך כהן, א. (עורכת), *טיפול בהורות: גישה אינטגרטיבית לטיפול בבעיות ילדים באמצעות הוריהם*. כפר ביאליק, הוצאת אח.
- Lavi-Levavi, I., Shachar, I., & Omer, H. (2013). Training in nonviolent resistance for parents of violent children: differences between fathers and mothers. *Journal of Systemic Therapies*, 32(4), 79-93.
- Omer, H., & Lebowitz, E. (2016). Nonviolent Resistance. Helping caregivers reduce problematic behaviors in children and adolescents. *Journal of Marital and Family Therapy*, 42(4), 688-700.

מפגש 6: סיכום ואינטגרציה

קריאת חובה:

- מימון, ט., שטרנברג, ת., ועמילאל, ע. (2011). הכיתה כקהילה: תיאור מקרה. *פסיכולוגיה עברית*: <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2702>

שם הקורס: הזדהות השלכתית בטיפול- היכרות מעמיקה וטכניקות עבודה

המרצה: מיה פאיאנס. פסיכולוגית קלינית מומחית. בעבר עבדה ביחידה הקלינית ויחידת ה- ASD בשפ"ח חולון. כיום עובדת בקליניקה פרטית בתל אביב.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס יעסוק בהתפתחות מושג ההזדהות השלכתית באופן תיאורטי מקליין ועד בין וממשיכיהם. הזדהות השלכתית הינה צורת תקשורת יומיומית וחשובה בטיפול הדורשת זיהוי, התייחסות ותגובה של המטפל אל המטופל. החשיבה על הזדהות השלכתית עברה התפתחויות וגילגולים עם השנים וההיכרות עימם פותחת מרחבי עבודה קלינית המאפשרים לחשוב את המטופל על דקויותיו ולזהות ניואנסים חשובים לטיפול בו. במהלך הקורס, בעזרת תיאוריה ודוגמאות קליניות, נלמד להכיר, לזהות ולהבין את תפקידה של ההזדהות השלכתית בטיפול בילדים החל מהגיל הרך ולתוך גיל ההתבגרות. כמו כן, נלמד על הזדהות השלכתית בקונטקסט של עבודה במסגרות חינוכיות. נבין כיצד היא יכולה לבוא לידי ביטוי בקשר מול צוותים חינוכיים ועל האופן בו היא יכולה לסייע בהבנת המערכת והפרטים בה.

אופן הלמידה: המפגשים יכללו הקנייה תיאורטית, דוגמאות קליניות, למידה מקטעי וידאו ודיון. המשתתפים יוזמנו להביא דוגמאות קליניות מההתנסות שלהם כמטפלים ופסיכולוגים במסגרות החינוכיות.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים או מומחים בעלי ניסיון בטיפול.

דרישות הקורס: השתתפות מלאה בכל המפגשים. קריאת המאמר הרלוונטי לקראת כל שיעור. כתיבת עבודת סיכום אשר תוגש עד חודש לאחר סיום הקורס.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: קמפוס מכללת לוינסקי לחינוך

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים בתאריכים 18/1/23, 1/2/23, 15/2/23, 1/3/23, 15/3/23, 29/3/23 בשעות 9:00-15:00.

שכר לימוד: 765 ש"ח

מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
6.6	היכרות הצגת המודלים הטיפוליים השונים של מתיאוריית הדחף- פרויד, דרך תיאוריות יחסי אובייקט- קליין ועד לפסיכולוגיה של שניים- ביון.	1

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

6.6	התגלגלות המושג הזדהות השלכתית מקליין לביון ועד היום.	2
6.6	הזדהות השלכתית בחדר הטיפול, הקשר לסטינג ולעמדת המטפל/ת. דוגמאות קליניות	3
6.6	טכניקה קלייניאנית של עבודה עם הזדהות השלכתית. דוגמאות קליניות	4
6.6	הזדהות השלכתית- מחשבות על המיכל ועל התמרה. מושגים של ביון דרכם נחשוב מה קורה אצל המטפלת ומה היא מחזירה אל המטופל/ת. דוגמאות קליניות	5
6.6	טכניקות של עבודה עם הזדהות השלכתית בהשראת ביון. עבודה עם הזדהות השלכתית במסגרות חינוכיות. דוגמאות קליניות	6
40		סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

קריאת חובה:

- פרו, א. (2011) פרק 1 בתוך: טכניקה בטיפול בילדים.
- אוגדן, ת.ה. (2009) ארבעת העקרונות של הפעולה הנפשית על פי ביון. "לגלות מחדש את הפסיכואנליזה"
- דיוויד בל, פרק 9, מתוך הספר של קתלינה ברונסטיין (2008) התיאוריה הקלייניאנית נקודת מבט בת זמננו.
- Alvarez. A., (1997) Projective Identification as a Communication Its Grammer in Borderline Psychotic Children
- Edna O'shaughanessy, (1981) W.R. Bion's theory of thinking and new techniques in child analysis. Journal of child psychotherapy 7, 2.
- Thinking about a Playroom. Journal of child psychotherapy. Joseph, B., (1998). Vol.24 pp.359-366
- Segal. H., Melanie Klein's Technique of Child Analysis

קריאת רשות:

- אוגדן, תומס ה'. "הזדהות השלכתית והשלישי המשעבד", בתוך: על אי היכולת לחלום. תל אביב: עם עובד, 2011, 94-101.
- קליון, מ'. "הערות לכמה מנגנונים סכיזואידיים". בתוך: כתבים נבחרים. תל אביב: תולעת ספרים, 2002 [1946], 177-203.
- מיטשל, ס. א., ובלאק, מ. ג. (2006). פרויד ומעבר לו: תולדות החשיבה הפסיכואנליטית המודרנית. תל-אביב: תולעת ספרים.
- Otto F. Kernberg (1987). Projection and Projective Identification: Developmental and Clinical Aspects. Journal of the American Psychoanalytic Association. Vol 35, Issue 4, pp. 795 – 819.

שם הקורס: כוח הטבע – תכנית פסיכו-חינוכית לבניית חוסן ו-SEL מבוסס

מיינדפולנס דרך הטבע

"השהות בטבע עשויה להיות אחד המשאבים הנפשיים החשובים ביותר עבורנו" (שורק, 2020)

"לך בעקבות הטבע והכל כבר יקרה לבד" (לאו-צה, ספר הטאו)

המרצות:

רביד בוגר, פסיכולוגית חינוכית בשפ"ח פתח תקוה, מייסדת שותפה של המרכז לחינוך קשוב ואכפתי, מנחה בתכנית לפסיכותרפיה מבוססת מיינדפולנס. בעלת קליניקה ובצוות המטפלים של מרכז טבע ומהות.

ד"ר אורי הראל, פסיכולוגית חינוכית, חוקרת וויסות רגשי בחינוך בסביבת-חוץ. בעלת קליניקה מקוונת ליעוץ וסדנאות במיינדפולנס ופסיכולוגיה חינוכית.

תיאור הקורס ומטרותיו:

לקורס שתי מטרות מרכזיות:

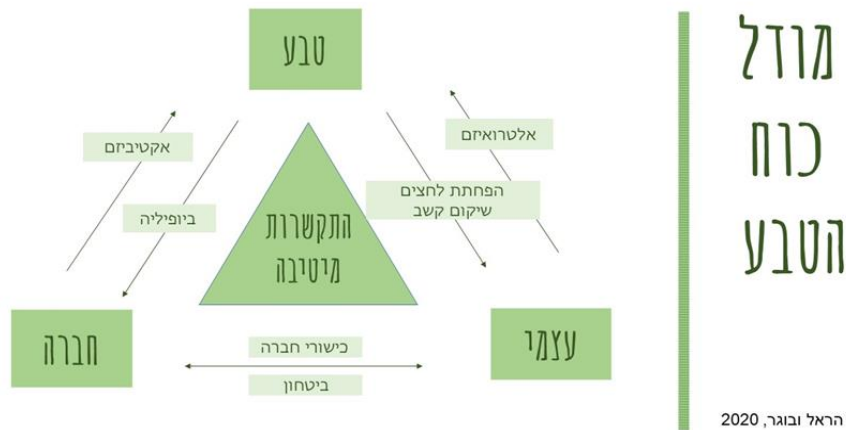
1. משתתפי הקורס יתנסו בגישה ממוקדות חוויה של תרגול מיינדפולנס, שהייה בחיק הטבע והשילוב ביניהם כמשאבים לויסות עצמי, פיתוח חוסן ורווחה נפשית וכיצד אלו תורמים להתפתחות האישית ומקצועית.

2. משתתפי הקורס ילמדו כיצד לשלב מיומנויות אלו בעבודה הפסיכו-חינוכית, הן עם צוותי חינוך, והן בטיפול באמצעות מודל לעבודה קבוצתית המושתת על תיאוריות ומחקרים בדבר ערכו הטיפולי של הטבע.

"כוח הטבע" הינה תכנית פסיכו-חינוכית לפיתוח חוסן, המשלבת חיבור מיטיב לטבע ולמידה חברתית – רגשית (SEL) מבוססת מיינדפולנס (Schonert-Reichl, et. al, 2015). התכנית פותחה בצו השעה למאורעות המתגרים בעת האחרונה וכמענה לחוזר מנכ"ל לקידום ההכלה במערכת החינוך. התכנית עושה אינטגרציה בין תיאוריות פסיכולוגיות כמו תיאוריית התקשרות וגישות הגל השלישי לבין מחקרים על תרומת הטבע ותרגולי מיינדפולנס (Malouff & Schutte, 2018) לשיקום הקשב, ויסות רגשי ופיתוח כישורי חברה (Weeland et al, 2019). היא משלבת פרקטיקות מעולמות הטיפול-בטבע (Berger & McLeod, 2006), יוגה, הטיפול הקבוצתי וטבע-פדגוגיה (Knight, 2013).

בכך אנו מכוונות לראות בטבע לא רק כתפאורה או משאב המשרת את מטרת החינוך הפורמלי אלא כשותף מלא בשימור הסקרנות, העלאת המוטיבציה ללמידה, הגברת הבריאות הפיזית והנפשית ובבניית חוסן וכישורים הנחוצים להתמודדות במציאות דינמית ומשתנה (Naor & Maysless, 2021).

- התכנית מורכבת משלוש יחידות עבודה אשר שזורות זו בזו ומזינות אחת את השנייה:
1. יסודות עצמי – מיינדפולנס וחמלה עצמית: פיתוח יכולות קשביות, בקרה והשהיית תגובה, קבלה עצמית והכרת החוזקות, הרחבת הפרספקטיבה ופיתוח תחושת המסוגלות.
 2. כישורי חברה - מיומנויות חברתיות-רגשיות: הרחבת השפה הרגשית, אכפתיות, אמפתיה, חמלה והיכולת לתמוך ולהיתמך.
 3. התקשרות מיטיבה לטבע - שיקום ההתקשרות הבטוחה לטבע, מתוך הבנת הקשר הקיומי והחינוכי בין האדם והטבע (ביופיליה), מתוך חוויה של רציפות ושייכות, וחיזוק אלטרואיזם, קבלת החלטות אתיות ועשייה למען הטבע.

הראל ובוגר, 2020

במהלך העבודה הקבוצתית המשתתפים חווים תהליך הדרגתי של רכישת ידע ופרקטיקות לעזרה עצמית, תמיכה הדדית ולקיחת אחריות, בסביבה מוגנת ומזינה. בכל מפגש משולבים תרגולים מעשיים, זמן לרפלקציה ושיתוף, למידה של פרקטיקות, תיאוריות ומחקרים וניתנות הנחיות להתנסויות ולתרגולים בחיי היום-יום.

התכנית מיושמת באופן של למידה חווייתית וחקרנית עם צוותי טיפול וחינוך וכן מותאמות לקבוצות תלמידים לפי קבוצות הגיל. התכנית מתקיימת במקום המאפשר עבודה בסביבת-חוץ מוגנת ומגוונת ובמידת הצורך מעבר למבנה ושימוש בחומרים טבעיים.

בהשתלמות נחוה ונלמד את עקרונות המודל ויישומי התכנית. ההשתלמות תועבר בחווה החקלאית בפתח-תקוה, מקום המאפשר עבודה בסביבת-חוץ מוגנת ומגוונת (ומעבר לכיתה בעת הצורך), וככל החוות החקלאיות, מאפשר לפסיכולוגים חינוכיים עבודה מבוטחת במוסד חינוכי בסביבת חוץ.

ניתן לקבל פרטים נוספים במייל tevapower.psy.edu@gmail.com או ליצור קשר עם המנחות: רביד בוגר: 050-5263910, אורי הראל: 03-3725549.

אופן הלמידה: המפגשים יתקיימו באופן פרונטלי. בכל מפגש ישולבו תרגולים מעשיים, זמן לרפלקציה ושיתוף, למידה של פרקטיקות, תיאוריות ומחקרים וניתנו הנחיות לתרגולים בחיי היום-יום.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים בכל שלבי ההתמחות, למומחים ולמדריכים.

דרישות הקורס: השתתפות מלאה במפגשי הקורס. במהלך הקורס המשתתפים יתנסו בתרגול מיינדפולנס וחמלה וביטוייהם בטבע ויתבקשו לתרגל בבית. הגשת עבודה מסכמת בסיום הקורס.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: החווה חקלאית פתח תקוה. בימים בהם מפאת מזג האוויר לא ניתן לקיים את השיעורים בחוץ, המפגש יתקיים באחד המרחבים המוגנים שבחווה.

תאריכים: 5 ימים מרוכזים בתאריכים 31/5, 3/5/23, 14/6, 21/6 בשעות 8:30-15:00. תאריך רזרבי- 28.6.

שכר לימוד: 765 ש"ח

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
8	היכרות: המנחות, המשתתפים, אוריינטציה והתייחדות עם סביבת החוץ. מיינדפולנס בטבע: בין שהייה לעשייה. התנסות חווייתית בתרגול. הכרת מוקדי הקשב: תר"מ: תחושות, רגשות ומחשבות בסביבות חוץ. הגדרות, הבסיס הניורו-פיזיולוגי, מחקרים, עקרונות התרגול, רקע והתפתחות הגישה, תרומות יישומיות. טבע פדגוגיה: רקע, איך התחילה בעולם ובארץ. עקרונות העבודה בטבע-פדגוגיה (לדוג' - הזמנה ליצירה ועשייה חופשית מובלת ילד). מחקרים ויישומים של תרומת הטבע לפי תחומים: רגשי, חברתי, קשבי, אקדמי.	טבע ונוכחות: עקרונות המיינדפולנס והטבע- פדגוגיה: רקע, ממצאים ויישומים	1
8	מיינדפולנס בטבע: התמודדות עם ארעיות, השתנות מתמדת ורגשות קשים.	טבע ונוכחות כמשאבים טיפוליים	2

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	<p>"השלישי בטיפול": הטבע כשותף במעשה הטיפולי.</p> <p>הבניית הסטינג הטיפולי בסביבת חוץ: מה דרוש לי כמטפל/ת כדי לטפל בסביבת חוץ? מה צריך ילד בסביבת חוץ כדי להרגיש בטוח? כיצד לעצב סביבה טיפולית? כיצד לקבוע את הגבולות - מתי לא לטפל בחוץ?</p>		
8	<p>חמלה בטבע: חמלה וחמלה עצמית. הגדרות מאפיינים, בסיס התפתחותי נורופיזיולוגי.</p> <p>מאפייני הטבע והטבע האנושי: הפצה וצמיחה, מחזוריות ואוניברסליות של הרגשות - כמקור לנחמה ולחמלה עצמית.</p> <p>תכנית מו"ח הטבע: רציונל, מבנה ועקרונות עבודה עם קבוצת ילדים בטבע.</p> <p>היכרות עם שתי המודולות הראשונות:</p> <p>מיינדפולנס ויחסי אני-עצמי: משחקי מיינדפולנס, מיומנויות חוץ כדרך להיכרות עם החוזקות העצמיות. פיתוח יכולות מנטליזציה, המשגת רגשות, מודעות לחוזקות, הוקרת הטוב והכרת תודה.</p>	מיינדפולנס וטבע כמשאבים לויסות עצמי	3
8	<p>חמלה בטבע: היכולת להיתמך, לעזור לעצמי ולאחרים.</p> <p>מיומנויות חברתיות: תקשורת מקרבת לפתרון קונפליקטים ובקשת עזרה.</p> <p>פיתוח אמפטיה ונתינה אכפתית.</p> <p>קבלת השונות, והבנת הצורך בשונות כבסיס להישרדות, לשיתוף פעולה ולשגשוג.</p>	כישורי חברה בטבע	4
8	<p>תיאוריית ההתקשרות (אטצ'מנט): כמנגנון המאפשר הבנת הקשרים בין מאפיינים אינדיבידואלים ביכולות הויסות העצמי ויחסים בינאישיים ועבודה בטבע לשיקום דפוסי התקשרות.</p>	התקשרות בטוחה (Secure attachment) לטבע	5

	<p>יחסי אני-סביבה: הרצף בין הפרדות לאחדות ברצף הטיפול.</p> <p>חקירת העצמי ביחס למיקומי בקהילה, בחברה, ובתרבות, והיחסים ההדדיים בין הגורמים האלו בחיי. באמצעות היכרות עם הערכים החשובים לי לפי שאלון הערכים של שלום שוורץ, תיערך חקירה של התהליכים המקבילים של העצמי בייחוסים השונים. מהחקירה הזו יעלו תובנות באשר ליחס שלי לסביבה והאופן בו הוא מושפע ומשפיע על היחס שלי לחברה ולקרובים לי.</p> <p>סיכום התהליך.</p>		
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

קריאת חובה:

- בנבנישתי, ר' ופרידמן, ט' (עורכים) (2020). טיפוח למידה רגשית-חברתית במערכת החינוך – סיכום עבודתה של ועדת המומחים, תמונת מצב והמלצות. ירושלים: יוזמה – מרכז לידע ולמחקר בחינוך, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.
<http://education.academy.ac.il/Index4/Entry.aspx?nodeId=992&entryId=21231>
- מיינדפולנס להיות כאן ועכשיו (2018) בעריכת מתי ליבליך. תל אביב. הוצאת כתר.
- שבילי המיינדפולנס: מרחבי תרגול ביום יום (2020). בעריכת מתי ליבליך הוצאת כתר.
- שורק, א. (2014). על הקשר בין תודעת ה"לקט" לבין עבודת המטפל. פסיכולוגיה עברית. אוחר מתוך <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3169>
- Naor, L. & Mayeseless, O. (2020) The Art of Working With Nature in Nature-Based Therapies. Journal of Experiential Education
<https://doi.org/10.1177%2F1053825920933639>
- Neff, K. D. (2009). The Role of Self-Compassion in Development: A Healthier Way to Relate to Oneself. *Human Development (0018716X)*, 52(4), 211-214

- Tarrasch, R. & Berger, R. Comparing direct and indirect effects of mindfulness and compassion practice among schoolchildren on inter and intra-personal abilities. *Journal of School Psychology* (submitted)

קריאת רשות:

- ארגז, א. (2016). חינוך קונטמפלטיבי, מודעות קשובה, ופדגוגיות התבוננות: מבט-על. גילוי דעת 9, 104-71.
- אברהם, י. דחייה חברתית - אין מצב שמפנים את הגב. (2018) הוצאת ספרי ניב
- הד החינוך (2016) כל מערכת החינוך צריכה לנשום.
- היער המרפא: טבע תרפיה ושילוב אמנויות לטיפול בילדים לאחר משבר (2011), רונן ברגר ומולי להד. הוצאת "אח" בע"מ
- ייעוץ וטיפול קבוצתי בילדים ומתבגרים: תיאוריה, מחקר וטיפול / ציפורה שכטמן.
- מיינדפולנס - שינוי נפשי באמצעות אימון מוחי, אסף פדרמן.
- Bratman, G. N., Anderson, C. B., Berman, M. G., Cochran, B., De Vries, S., Flanders, J., ... & Daily, G. C. (2019). Nature and mental health: An ecosystem service perspective. *Science advances*, 5(7), eaax0903.
- Holzel, B.K., Lazar, S.W., Gard, T., Schuman-Oliver, Z., Vago, D.R. & Ott, U. (2011). How does mindfulness work? Proposing Mechanisms of action from a conceptual and neural perspective. *Perspectives of Psychological Science*, 6, 537.
- Kuo, M. (2015) How Might Contact with Nature Promote Human Health? Promising Mechanisms and a Possible Central Pathway. *Frontiers in Psychology* 6(1093):1093 DOI:10.3389/fpsyg.2015.01093
- Kuo, M., Klein, S. E., Browning, M. H., & Zaplatosch, J. (2021). Greening for academic achievement: Prioritizing what to plant and where. *Landscape and Urban Planning*, 206, 103962.
- Louv, R. (2005) Last Child in the Woods: *Saving our Children from Nature Deficit Disorder*. Atlantic Books.
- Weeland, J., Moens, M. A., Beute, F., Assink, M., Staaks, J. P., & Overbeek, G. (2019). A dose of nature: Two three-level meta-analyses of the beneficial effects of exposure to nature on children's self-regulation. *Journal of Environmental Psychology*, 65, 101326.
- Berger, R., & McLeod, J. (2006). "Incorporating nature into therapy: A framework for practice". *Journal of Systemic Therapies*, 25(2), 80-94.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- Knight, S. (2013). *Forest school and outdoor learning in the early years*. Sage.
- Naor, L., & Mayseless, O. (2021). "The art of working with nature in nature-based therapies". *Journal of Experiential Education*, 44(2), 184-202.
- Schonert-Reichl, K. A., Oberle, E., Lawlor, M. S., Abbott, D., Thomson, K., Oberlander, T. F., & Diamond, A. (2015). "Enhancing cognitive and social-emotional development through a simple-to-administer mindfulness-based school program for elementary school children: A randomized controlled trial". *Developmental psychology*, 51(1), 52.
- Schutte, N. S., Malouff, J. M. (2018). "Mindfulness and connectedness to nature: A meta-analytic investigation". *Personality and Individual Differences*, 127, 10-14.

מחוז מרכז

קורסים במהלך השנה

הנחיית קבוצות במערכת החינוך

מרצה: חיות צפניה, פסיכולוגית חינוכית מדריכה, מנחת קבוצות, יו"ר הפורום המערכתי באגף פסיכולוגיה, צוות ניהול שפ"ח כפר-סבא (בחל"ת), מרצה במדרשה בקורס המערכתי הבסיסי ובקורס "פסיכולוגיה חינוכית משפיעה", בוגרת תוכנית "הגל החדש בפסיכותרפיה" בבינתחומי במסלול הליבה התלת שנתי, וממשיכה להתמקצע בגישות ממקודות חוויה ורגש. קליניקה פרטית.

תיאור הקורס ומטרותיו: מטרת הקורס היא למידה על תהליכים קבוצתיים ומיומנויות הנחיית קבוצה בכלל, ובמערכת החינוך בפרט, ברמה תיאורטית וחוויתית.

הלמידה בקורס תאפשר רכישת כלים בסיסיים לתכנון, הבנת הדינמיקה והנחייה של קבוצה תוך התמקדות בקבוצות של צוותי חנוך וילדים, הנערכות במסגרות החינוך ובשפ"ח. בהתאם הלמידה תתבסס על 3 צירים:

1. תהליכים קבוצתיים ומיומנויות הנחייה.
2. תפיסת התפקיד של הפסיכולוג החינוכי והבנה של הקבוצה בקונטקסט המערכתי.
3. תכנים הרלוונטיים למערכת החינוך כמו מוטיבציה ללמידה, גבולות, זיהוי וניהול רגשות ועוד.

אופן הלמידה: למידה תיאורטית, התנסות בסדנאות לחדר מורים, התבוננות בתהליכים קבוצתיים ב"כאן ועכשיו" והבאת מקרים לצורך תרגול ולמידה.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים חינוכיים מתמחים ומומחים המנחים או מעוניינים להנחות קבוצות במסגרת עבודתם.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה (בהתאם לכללי המדרשה), קריאת חומר תיאורטי והצגת מקרה בע"פ ובכתב.

היקף הקורס: 40 שעות

מיקום: קמפוס מכללת לוינסקי לחינוך

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים בשעות 9:00-15:00. תאריכים: 8/9/22, 6/9/22, 22/9/22, 20/9/22, 15/9/22, 13/9/22

שכר לימוד: 765 ש"ח

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
7	<p>הקמת קבוצה לומדת, היכרות, ציפיות, סטינג, מאפייני השלב הראשון בקבוצה לפי תיאוריות שונות: מקנזי ולווסלי, יחסי אובייקט ועוד.</p> <p>מטרת הקבוצה והקשר למבנה ולתוכן, תוך התמקדות בקבוצה פסיכו-חינוכית. הגורמים התרפויטיים בקבוצה. הקשר בין תיאוריה וסוג הפעילות והמבנים בקבוצה לאקלים קבוצתי ומערכתי דרך התיאוריות של ביון, תיאוריית ההתקשרות ואח"מ.</p> <p>מודל העבודה עם קבוצת מורים בנושא ילדים בסיכון ע"פ התפיסה החינוכית הפסיכו-חברתית.</p>	<p>השלב הראשון בקבוצה</p> <p>סוגי קבוצות ואקלים קבוצתי</p> <p>הגישה המגדלת</p>	1
7	<p>העמקת ההיכרות, ומרחב פוטנציאלי בקבוצה ובמערכת ע"פ ויניקוט. מוטיבציה פנימית ללמידה ע"פ עשור. הקשר בין תוכן לתהליך, קולות קבוצתיים, עבודה עם רגשות בקבוצה.</p> <p>הסטינג הקבוצתי- גבולות בקבוצה ובמערכות חינוך.</p> <p>תרגול מקרה- קבוצה במערכת החינוך.</p>	<p>תוכן-תהליך ומושגים רלוונטיים</p> <p>סטינג וגבולות</p> <p>תרגול מקרה</p>	2
7	<p>הקבוצה כשלם- הלא מודע הקבוצתי, התיאוריה של ביון בקבוצה ובארגון. חיבורים לתיאוריה של מלני קליין ותיאוריית המערכות הפתוחות.</p> <p>השלב השני בקבוצה-התנסות. שלבי התפתחות קבוצה על פי מקנזי ולווסלי ותיאוריית יחסי אובייקט, תוך התמקדות בשלב השני. עבודה עם התנגדות וביטוייה</p>	<p>הלא מודע בקבוצות ובארגון</p> <p>השלב השני בקבוצה</p>	3

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

	<p>אצל מבוגרים וילדים. התאמת עבודה על רגשות לשלב הקבוצתי.</p> <p>קבוצה במערכת חינוכית.</p>	<p>תרגול מקרה</p>	
7	<p>תפקיד המנחה בקבוצה- תפיסת תפקיד, תכנון קבוצה של מבוגרים וילדים, התייחסות לקונטקסט המערכתי, עקרונות הנחיה.</p> <p>השלב השלישי בקבוצה- התנסות ותיאוריה</p> <p>קבוצה במערכת החינוך</p>	<p>תפקיד המנחה</p> <p>השלב השלישי בקבוצה</p> <p>תרגול מקרה</p>	4
6	<p>שת"פ בקבוצה ובמערכת החינוך.</p> <p>עבודה עם מנהל ועם חדר מורים על תהליכי שינוי.</p> <p>קבוצה במערכת החינוך</p>	<p>שת"פ תהליכי שינוי</p> <p>תרגול מקרה</p>	5
6	<p>קבוצה במערכת החינוך.</p> <p>תהליכי סיום ופרידה ברמת הפרט והקבוצה.</p> <p>פרידה מהקבוצה, סיכום התהליך הקבוצתי.</p>	<p>תרגול מקרה</p> <p>סיום ופרידה</p>	6
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

- אורן א' (2017). "מנחה וקבוצה כיחסי הורה-ילד המשתנים עם השנים." מודל מטאפורי להפתחות הקבוצה בשלבים. מקבץ, כתב העת הישראלי להנחיה ולטיפול קבוצתי כרך 22 גיליון 1, עמ', 85-108. נדלה מאתר מקבץ.
- ברון, ר' ס', קר נ' ל' ומילר, נ' (2004). תהליך קבוצתי, החלטה קבוצתית, פעולה קבוצתית. קרית ביאליק: הוצאת "אח" בע"מ.
- ברק-שטיין, ח' (2008). עבודה עם התנגדויות בקבוצה. נדלה מאתר פסיכולוגיה עברית.
https://www.hebpsy.net/me_article.asp?article=1657
- ברק-שטיין, ח' (2008). שלבי התפתחות קבוצה- מאפיינים ותפקדי מנחה. נדלה מאתר פסיכולוגיה עברית.
https://www.hebpsy.net/me_article.asp?article=1894.
- דור חיים, פ' (2011). קבוצה ודינמיקה קבוצתית בראי הפסיכולוגיה החינוכית. נדלה מאתר פסיכולוגיה עברית.
<https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2574>
- דור חיים, פ' (2016). הנחיית קבוצות מנקודת המבט של תיאוריית התקשרות בטוחה והתקשרות בלתי בטוחה בקבוצה.
- מקבץ כתב העת הישראלי להנחיה ולטיפול קבוצתי כרך 21 גיליון 1, עמ' 9-23. נדלה מאתר מקבץ.
- היקסון, א' (2004). פעילויות יצירתיות בעבודה קבוצתית. קרית ביאליק: הוצאת "אח" בע"מ.
- וגנר, ט' (2001). מנהיגות ללמידה: תיאוריה מעשית לשינוי בית ספרי. נדלה מאתר אבני ראשה.
<http://avneyrosha.org.il/resourcecenter/Pages/100.aspx>
- זיו, י' ובהרב, י' (2001). מסע קבוצתי המדריך למחנה קבוצות. תל אביב: הוצאת גל בע"מ.
- יאלום, א' ולשץ, מ' (2006). טיפול קבוצתי תיאוריה ומעשה. כנרת, זמורה-
- ביתן, דביר- מוציאים לאור בע"מ ולהוצאת הספרים ע"ש י"ל מאגנס האוניברסיטה העברית בע"מ.
- מור, פ' לוריא, א' (2009 - 2008), התפיסה החינוכית הפסיכו-חברתית : פרק א, בית ספר כסביבה חינוכית מגדלת- ללמוד מהניסיון. מתוך אוגדן מאמרים של מנחי התפישה החינוכית הפסיכו-חברתית, הוצאת אשלים.
- נוטקביץ, א' (2003). המכל והמוכל: מרחב למפגש של התיאוריה הפסיכואנליטית ותיאוריית המערכות. נדלה מאתר פסיכולוגיה עברית.
https://www.hebpsy.net/me_article.asp?article=92

- עמלי, צ' (2013). **שלום ילד, שלום אדם – חווית הפרידה ושיח פרידה בחיים ובקשר טיפולי**. הרצאה באגודה הישראלית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית. יום עיון בנושא פרידות. מכון מופת, תל-אביב. נדלה מהרשת.
- עשור, א' (2001). **טיפול מוטיבציה פנימית ללמידה בבית הספר**. בתוך א. קפלן, וא. עשור (עורכים). **חינוך החשיבה: הנעה ללמידה: תפיסות חדשות של מוטיבציה, מס' 20**, (עמ' 167 – 190). ירושלים: ברנקו וייס.
- רזנסור, נ' ולירון, נ' (עורכים) (1998). **הנחיית קבוצות מקראה**. הוצאת המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.
- רוטאן, ג' ס' וסטון, ו' נ' (2004). **פסיכותרפיה קבוצתית, גישה פסיכודינמית, תפקידי המטפל הקבוצתי**. קרית ביאליק: הוצאת "אח" בע"מ.
- שכטמן, צ' (2010). **ייעוץ וטיפול קבוצתי בילדים ומתבגרים תיאוריה, מחקר וטיפול**. הוצאת ספרים אקדמית יזרעל.
- שראל, ד' (2012). **איך יכול מנהל ביה"ס לסייע לתהליכים רגשיים מיטיבים בבית ספרו**. נדלה מאתר פסיכולוגיה עברית.

<https://www.hebpsy.net/articles.asp?t=0&id=2742>

- שטרנברג זמיר, ת' ומיטלמן, ק' (2014). **"האני שבמראה והקבוצה שמראה"**: משחקים מקבילים בהתפתחות הפרט, הקבוצה והמנחה בטיפול קבוצתי קצר-מועד. **נדלה מאתר פסיכולוגיה עברית**.

<https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3180>

אתרים:

- אתר **"קבוצות"** <http://www.igroups.co.il/articles.asp>
- אתר מקבץ- כתב עת. אתר עמותה ישראלית להנחיה וטיפול קבוצתי
- <https://www.isragrouptherapy.org.il/magazines/%D7%9E%D7%A%D7%91%D7%A5-%D7%A0%D7%95%D7%91%D7%9E%D7%91%D7%A8-2017>
- <https://www.helibarak.com/articles> האתר של חלי ברק שטיין

שם קורס: טיפול בהורות

שם המרצה: ירדנה גנץ, פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה, מטפלת במשפחה ובזוג מוסמכת, מנהלת שפ"ח שוהם.

תיאור כללי של הקורס: טיפול בהורים עוסק בתפקוד, אולם לא ניתן להפריד את התפקוד מהאדם הממלא אותו. במילים אחרות, הורה הנו אדם בתפקיד, ומקיים בתוכו רובד אובייקטיבי של תפקוד הורי, אך גם רובד סובייקטיבי, בו הוא מתקיים כאדם, בעל צרכים, דחפים, קשרים, חסכים, דפוסים, חלקי זהות שונים וכו'. בין שני הרבדים, התפקוד ההורי והאדם, האובייקט והסובייקט, מתקיימים יחסים פנימיים מורכבים, רבי פנים ועוצמתיים. בטיפול בהורים חשוב לפגוש את שני הרבדים, וכן לפרוש ולהבין את יחסי הגומלין ביניהם, במטרה לשפר את התפקוד ההורי ואת הרווחה הנפשית של ההורה. אך המורכבות ההורית אינה רק תוך-אישית, אלא היא בעלת מרכיב בינאישי מרכזי. המורכבות הפנימית שתוארה לעיל מתקיימת לרוב פעמיים, שהלא הורות מבוססת ביולוגית על שני שותפים, ועם השניים מגיעה השלישית, הזוגיות (על סוגיה השונים, כולל זו הנעדרת, המופרדת או החדשה) ורובד נוסף בינאישי, המצטרף למורכבות התוך-אישית. כאמור, טיפול בהורים עוסק בתפקוד, אולם, כדי להשפיע על התפקוד ולקדם שינוי, חשוב לערוך באופן המשכי ומשלים שתי התייחסויות טיפוליות, האחת לערוך התבוננות דינמית על הרבדים הסמויים: הרובד הזוגי והרובד הסובייקטיבי המהווים לו בסיס, והשנייה לתרגם את ההישגים הרגשיים שהתקבלו להתנהגויות ברובד המציאות, באמצעות עבודת ההדרכה. שתי התייחסויות טיפוליות אלו מקיימות שתי תנועות משלימות, האחת דינמית- רפלקטיבית מלמעלה כלפי מטה, והשנייה מתרגמת ומדריכה מלמטה כלפי מעלה. מחיבור שתי התנועות מתקבל טיפול בהורים בתנועה גלית, שהנו למעשה טיפול דינמי המחויב למציאות. ההתייחסות להורה לא רק כאל אובייקט עבור ילדו אלא גם כסובייקט, מאפשרת לשפוך אור על המפגש האינטר סובייקטיבי בין הורים לילדיהם, מפגש משמעותי, המעשיר את ההבנה התיאורטית ואת הגישה הטיפולית.

מטרות הקורס: המשגת טיפול בהורים באמצעות המושגים: "טיפול בתנועה גלית" ו"טיפול דינמי מחויב למציאות". הבניית תהליך ההתערבות, באופן המשקף תהליכי חשיבה פסיכולוגיים מובחנים ומאורגנים. העמקת ההכרות עם ידע תיאורטי הקשור להורים וחיבורו לאופניי ביטוי במציאות החיים ובסיטואציה הטיפולית. התייחסות נרחבת תינתן לתהליכי מנטליזציה מבית מדרשו של פיטר פונגי, תוך התייחסות למושגים נוסקים פרי עבודותיהם של וויניקוט, בולבי, אוגדן, סטרן, ג'סיקה בנג'מין ולואיס ארון וכן מושגים מתחום הטיפול המערכת-משפחתי. העמקת ההבנה לתהליך הטיפולי, תוך התייחסות לשאלות כגון: מה עושה שינוי בטיפול בכלל ובטיפול בהורים בפרט? כיצד שומרים על גבולות ההגדרה ולא הופכים את הטיפול לזוגי או פרטני? לאלילו סוגיות אתיות יש לפתח רגישות בטיפול בהורים? הגברת המודעות ליחסים הטיפוליים, תוך התייחסות למושגים כגון תהליכי העברה והעברה נגדית, הזדהות השלכתית ועולמו הפנימי של המטפל. הרחבת ארגז הכלים הייעוצי בנוגע לסוגיות הוריות גליות, כגון הצבת גבולות, היענות רגשית ותקשורת, סוגיות התפתחותיות ומבנים משפחתיים (ייחודיים משפחות גרושות).

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

אופן הלמידה: במפגשים תתקיים למידה תיאורטית במבנה של דיון מעורר חשיבה, מלווה בתרגול חוויתי. דרישות הקורס: נוכחות מלאה, ביצוע התערבות טיפולית עם הורים בפועל (יש מקום לשונות בסוג ההתערבות), הגשת עבודה כתובה: הצגת מקרה באופן שישקף את אחד מההיבטים עליהם הקורס התעכב בליווי רפלקציה, וכן קריאה.

הקורס מיועד: למתמחים ולפסיכולוגים המעוניינים בהבניית הידע בתחום.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, קריאת חומרים תאורטיים, הצגת מקרה/הגשת עבודה מסכמת.

מקום הקורס: קמפוס מכללת לוינסקי לחינוך

היקף הקורס: 40 שעות

מועדי הקורס: 4 ימי רביעי מרוכזים בחודשים ספטמבר ויום נוסף בחודש אוקטובר 2022, בין השעות 8:00-15:00 (כולל שעה הפסקה). תאריכים: 7/9/22, 14/9/22, 21/9/22, 28/9/22, 19/10/22, ותאריך רזרבי: 26/10/22.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
6.5	רקע תיאורטי הנע לאורך התפתחות התיאוריה מפרויד ועד בנג'מין תוך תיאור השתלשלות היחס להורים, תחילה כאובייקטים בלבד ובהמשך כסובייקטים בפני עצמם. הקורס מבוסס על גישת המטנליזציה של פונגי ועל הגישה ההתייחסותית ובפרט תומס אוגדן, דניאל שטרן, לואיס ארון, ג'סיקה בנג'מין וקבוצת בוסטון (ליינס רות). האם מדובר רק בתהליך התפתחות ארוך ומייסר שהתיאוריה עוברת או שאולי מדובר בתמונת מראה לעולמו הפנימי של ההורה? במפגש נעסוק בעולמו הפנימי של ההורה האחד, ובמפגש עם עולמו הפנימי של ההורה השני, שהרי הורות היא תמיד עסק של שניים (גם כשבפועל יש רק אחד).	1
6.5	כדי להיפגש עם ההורה כסובייקט וכאובייקט, נדרשת גישה טיפולית היודעת לנוע בין הרבדים באופן המשכי ומשלים. "טיפול בהורים בתנועה גלית" הנו טיפול דינמי המחויב למציאות, בהשפעת גישת המטנליזציה מבית מדרשו של פיטר פונגי. מדובר בגישה טיפולית שמטרתה להיפגש דינמית עם	2

	עולמו הפנימי הסובייקטיבי של ההורה, אך גם פרקטית עם מציאות חייו האובייקטיבית, התובענית, באופן המשכי ומשלים. נלמד ונתנסה באמצעות משחק תפקידים.	
6.5	בתנועה גלית ירדנו בשני המפגשים הקודמים למעמקי הגישה הדנמית במפגש זה נעלה לעבר קוטב המציאות התפקודית באמצעות עבודת ההדרכה. נקיים מעין סדנת הורים ונציג מודל להורות רפלקטיבית.	3
6.5	א. הורות מתקיימת בתוך הקשר. נעלה את המודעות למעגלי השפעה אקולוגיים ולמעגל חיי המשפחה. ב. לצד איכויות משותפות המתקיימות בחיי ההורה, קיימות התמודדויות הוריות ייחודיות הדורשות התאמות טיפוליות. בשל השכיחות של תופעת הגירושין והשפעתה העוצמתית על ההורות, תוקדש יחידה לעבודה עם הורים גרושים.	4
7	מפגש שכולו עיבוד, התנסות, התבוננות ואינטגרציה.	5
7	א. אתיקה בטיפול בהורים – כחשובה בפני עצמה וכהזדמנות למרפסת קצת אחרת על הלמידה. ב. על עצמנו כמטפלים בהורים – המטפל כאובייקט סובייקטיבי וכסובייקט אובייקטיבי. מגיע גם לנו קשב עמוק.	6
40		סה"כ שעות אקדמיות

שם הקורס: טיפול בילדים ומתבגרים בגישת ACT

שם המרצה: גלי מרקו מויאל, פסיכולוגית חינוכית מומחית בהסמכה להדרכה, מוסמכת פסיכותרפיה קוגניטיבית (CBT), מטפלת EMDR, מטפלת משפחתית וזוגית. עובדת בשפ"ח גדרה, בעלת קליניקה פרטית- מטפלת בעיקר במבוגרים, ילדים, מתבגרים ומדריכה הורים.

תיאור כללי של הקורס: ACT (Acceptance and Commitment Theory), או בעברית- טיפול קבלה ומחויבות, היא אחת הגישות הבולטות בגל השלישי. במרכז עומדת השאיפה לפתח גמישות פסיכולוגית אצל המטופל, כדרך להתמודדות עם מגוון רחב של תסמינים ולהגברת רווחה נפשית.

בבסיס הגישה עומדים שישה תהליכים, הפועלים להגברת הגמישות הפסיכולוגית. בין התהליכים המרכזיים: מיינדפולנס, קבלה, ערכים ומחויבות לפעולה. גישת ACT מסתמכת על עקרונות התנהגותיים. על פי הגישה כל התנהגות מתרחשת בתוך הקשר (context) ולפיכך כאשר אנו מטפלים בילדים, קיימת חשיבות רבה להבנה של סביבתם, ובפרט הסביבה המשפחתית.

גישת אקט, מספקת שדה של עבודה ריגשית חווייתית מעמיקה בתוך החדר, תוך חקירה עצמית והתבוננות ויחד עם זאת מכוונת לפעולה ומניעה לשינוי במציאות חייהם של הילדים והמתבגרים הנמצאים בטיפולנו.

בקורס ילמד הבסיס התיאורטי של הגישה ותעשה העמקה בטיפול פסיכולוגי על פי הגישה, בטיפול בילדים ומתבגרים. יבחן ההקשר המשפחתי בו נוצרת התנהגות, והאופן בו הורים עשויים לתרום לתהליך הטיפול.

נלמד כיצד הגישה מספקת למתבגרים ומתבגרות מענה המותאם לסוגיות ההתפתחותיות ורגשיות המעסיקות אותם.

הקורס יועבר באופן דידקטי-חווייתי, תוך שילוב תרגילים וכלים השאובים מהגישה ומותאמים לילדים ובני נוער, יינתנו דוגמאות מתוך העבודה הקלינית ויעשה תרגול באופן פרטני ובקבוצות קטנות.

מטרות הקורס:

- היכרות עם גישת ACT - רעיונות מרכזיים והמודל הקלאסי של הגישה.
- למידת המשגה ודרך התבוננות על מיקרים קליניים מתוך הבנה ACTית
- הקניית כלים פרקטיים ליישום כל אחד מששת תהליכי ACT באופן ישיר עם ילדים/מתבגרים.
- העשרת היכולת הרפלקטיבית של המשתתפים ביכולת להתבונן על עצמם כמטפלים מתוך התבוננות ACTית בהתמודדות עם מטופלים שונים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

אופן הלמידה: הלימוד הינו פרונטלי ומקוון. הלימוד משלב למידה תיאורטית וחוויתית. המשתתפים יתנסו בתרגול התהליכים הנלמדים על עצמם וסימולציות קבוצתיות סביב מקרים טיפוליים ומיומנויות טיפוליות. הקורס יהווה סביבה לעבודה וחשיבה על מקרים טיפוליים שהמשתתפים יביאו משדה הטיפול. הגישה מערבת כלים רגשיים, חוויתיים ומשחקיים ועל כן מהנה לתרגול ולמידה.

קהל היעד: למתמחים, מומחים ומדריכים. הקורס מתאים למי שיש לו ניסיון טיפולי בילדים ובני נוער של שנתיים ויותר, בעלי ידע קודם בגישת אקט וגם לאלו שלא נחשפו לגישה.

דרישות הקורס: השתתפות בכל המפגשים, הגשת עבודת סיכום קצרה על מקרה טיפולי.

מיקום: המפגשים הפרונטליים יתקיימו בסמינר לוינסקי

היקף הקורס: 40 שעות

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים, בין השעות: 9:00-15:00. תאריכים: **22/6/23** – **פרונטאלי**, 29/6/23, 6/7/23, 10/7/23, 13/7/23, **20/7/23** – **פרונטאלי**, תאריך חרבי - 27/7/23.

יערכו שני מפגשים פרונטליים בתחילת וסיום הקורס, שאר המפגשים הינם מקוונים.

שכר לימוד: 765 ₪.

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן והנושא הנלמד	מס' מפגש
7	חלק 1-1 רקע כללי על התפתחות CBT וצמיחת גישת ACT ACT - רעיונות מרכזיים ולימוד הגמישושה- תהליכי הליבה של הטיפול האקטי. אינטייק ושימוש בטכניקת "נקודת בחירה" ו"המטריקס"	1 פרונטלי
5.25	חלק 2-2 יישום גישת אקט בעבודה טיפולית עם ילדים ומתבגרים: ייחודיות העבודה עם מתבגרים וילדים, מאפייני האוכלוסיה וחשיבות העבודה עם הורים. נתמקד בתהליכי ליבה: • ערכים	2
5.25	נתמקד בשני תהליכי ליבה:	3

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	<ul style="list-style-type: none">פעולה מחוייבת מונחית ערכים.קבלה של חוויות פנימיות	
5.25	נתמקד בשני תהליכי הליבה: <ul style="list-style-type: none">חמלההפרדה קוגניטיבית לימוד ניתוח פונקציונאלי והתנסות בהמשגת מיקרים מהשדה הטיפולי.	4
5.25	נתמקד בתהליך הליבה האחרון- <ul style="list-style-type: none">מיינדפולנס - תרגול חוותי של המשתתפים, חשיבה על התאמת התרגול למטופל ותרגול בקבוצות. חלק 3- אינטגרציה וסיכום הדרכת הורים ומעורבות הורים בתהליך הטיפולי	5
5	מוקדים לעבודה טיפוליות סביב פסיכופתולוגיות וקשיים שכיחים בקרב ילדים. הכרות ותרגול אמצעי טיפול לילדים	6
7	מוקדים לעבודה טיפוליות סביב פסיכופתולוגיות וקשיים שכיחים בקרב מתבגרים: חרדת מבחנים, קשיים חברתיים, דיכאון ואובדנות ודימוי עצמי נמוך. ואיך עושים את זה? אינטגרציה ובניית התהליך הטיפולי תוך תנועה על הגמישושה. הערכת השגי הטיפול וסיום טיפול. התבוננות רפלקטיבית על תהליכים חווה המטפל בטיפול לפי עקרונות השיטה סיכום ומשוב	7 פרונטלי
40		סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

- Coyne L. , McHugh L., Martinez E. (2011). *Acceptance and Commitment Therapy (ACT): Advances and Applications with Children, Adolescents, and Families*, VOLUME 20, ISSUE 2, 379-399, APRIL 01.
- Fang S, Ding D. (2020). A meta-analysis of the efficacy of acceptance and commitment therapy for children. *Journal of Contextual Behavioral Science (JCBS)*
Volume 15, January 2020, 225-234
- Greco, L., Baer, R. A., & Smith, G. T. (2011). Assessing mindfulness in children and adolescents: Development and validation of the child and adolescent mindfulness measure (CAMM). *Psychological Assessment*, 23, 606-614.
- Kelly G. Wilson & Amy R. (2002). *ACT for LIFE Protocol Lifting Individuals for Future Endeavors (10 Weeks- 21 Group Sessions)*. Murrell University of Mississippi Version 8-9-02
- Oliver J. (2020). *Self-Esteem: Using Acceptance and Commitment Therapy to Move Beyond Negative Self-Talk and Embrace Self-Compassion*. New Harbinger Publications.
- Murrell R., Wilson K. (2002). ACT for Kids: Acceptance and Commitment Therapy Adapted for Children. Working Version (August 13, 2002). Psychology Department, University of Mississippi, 1 -6.
https://contextualscience.org/files/Working_Protcol_Kids.pdf
- Russ H.(2019). ACT Made Simple And Easy-To-Read Primer on Acceptance and Commitment Therapy. New Harbinger Publications.
- Sacha R. (2010). *Doing ACT with Children and Families, Presenter.*
https://contextualscience.org/video/doing_act_with_children_and_families
(ובינר)
- Sheri L. Turrell M. (2016), *ACT for Adolescents: Treating Teens and Adolescents in Individual and Group Therapy*. New Harbinger Publications.
- Wassner J., Fleming G. (2010). Mindtrain- ACT treatment manual for therapists working with anxious children
<https://www.dropbox.com/sh/20ffnay3pt2kh5u/AADIHF8PI2sMuTHORZxH7f0Xa?dl=0&preview=Mindtrain+ManualPDF.pdf>

- Tamar D. Black (2022). ACT for Treating Children : The Essential Guide to Acceptance and Commitment Therapy for Kids
- הירש ע. (2019). גמישות פסיכולוגית הורה-ילד: מודל טיפולי של הדרכת הורים בגישת ACT, <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3773>.
- יונל, י. (2011). קבלה ומחויבות: תיאוריה ופרקטיקה. בתוך צ' מרום, א' גלבע-שכטמן, נ' מור וי' מאירס (עורכים), טיפול קוגניטיבי התנהגותי במבוגרים: עקרונות טיפוליים (עמ' 353-384). דיונון.
- נוימן א. (2019). מלכוד העצמי CBT - והערכה עצמית למתבגרים , מדריך למטפלים. ספרי ניב.

שם הקורס: היבטים רגשיים וניורופסיכולוגיים באבחון

שם המרצים: אבי שרוף, פסיכולוג קליני מומחה, מדריך בפסיכותרפיה ובפסיכודיאגנוסטיקה. דוד יפין, פסיכולוג חינוכי ושיקומי מומחה, ניורופסיכולוג. בהסמכה להדרכה בפסיכולוגיה חינוכית. מנהל שפ"ח קדומים.

תיאור כללי של הקורס: אבחון פסיכולוגי במרחב השפ"ח מצריך המשגות רגשיות וניורופסיכולוגיות עדכניות. הקורס הנו קורס המשלב העמקה בתחום הניתוח הרגשי ובהיבטים הניורופסיכולוגיים הבאים לידי ביטוי באבחון. יינתן דגש על הרחבת הניתוח הרגשי תוך שימוש הן בכלים המסורתיים לאבחון רגשי כגון מבחן ציורים או TAT והן בכלים הקוגניטיביים. בחלק השני של הקורס, יושם דגש על הדרך בה ידע ואופני פעולה ניורופסיכולוגיים מעשירים את הפסיכולוג בהבנה האבחונית שלו ובתכנית הטיפולית שהוא מציע, וגם בליווי המערכות. בנוסף יינתן דגש על השלכות פרקטיות של ידע קיים על הבנות והתערבויות אפשרויות במגוון סוגיות רלוונטיות: קשב, זיכרון, תפקודים ניהוליים, וגם בתחום הרגשי.

קורס זה, אשר יתמקד בהעמקת הידע בתחום הניתוח הרגשי ובהתבוננות ניורופסיכולוגית על האבחון הפסיכולוגי יזמין לתובנות אנושיות ופרקטיות באשר להתערבויות הפסיכולוג החינוכי. הבנת תפקיד ההדרכה הפסיכו חינוכית (Psychoeducation) והתאמת הציפיות של מקבלי השירות מן הילד המתמודד, לצד בניית מטרות אפשריות עבורו, תוך מציאת 'נתיבים עוקפים', בדגש על שימוש באסטרטגיות ניהוליות לשיפור תפקודים שונים, כמו זיכרון או תפקוד בשדה החברתי. במפגש הסיכום של הקורס יערך פאנל בהשתתפות שני המרצים בו ינותח מקרה ויוצגו ההיבטים הניורופסיכולוגיים והרגשיים כאחד.

מטרות הקורס: הרחבת יכולות הפסיכולוג בהתבוננות רגשית באבחון ובהיכרות עם המשגה וכלי אבחון ניורופסיכולוגיים הרלוונטיים לתפקודים קוגניטיביים ורגשיים שונים. ייערך שימוש בהמשגה זאת בתהליכי אבחון, כולל בשלבים החשובים של אינטייק, המשגת מקרה ומשוב.

יינתן דגש על תפיסת תפקיד הפסיכולוג החינוכי כמסייע בהבהרת התמונה התפקודית והרגשית, במיוחד בעת התמודדות עם ילדים אשר נראים תקינים מהבחינה הקוגניטיבית, או כאשר קיימת התמודדות עם 'מוגבלות שקופה' כמו הפרעת קשב או אוטיזם.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים החל מהשנה השנייה להתמחות.

דרישות הקורס: נוכחות, קריאת חומרים, הגשת עבודה מסכמת.

מקום הקורס: קורס מקוון באמצעות הזום.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמאיות

מועדי הקורס: ימים מרוכזים: יום ד' בין השעות 12:00-15:00, 18/1, 1/2, 15/2, 1/3

יום ד' בין השעות 16:00-19:00, 15/3, 29/3, 19/4, 3/5

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

מפגש סיום פאנל של שני המרצים: 17/5 בשעה 16:00-19:00

4 שעות נוספות, ישמשו לצורך ביצוע משימות קצרות במהלך הקורס.

שכר לימוד: 765 שח

סילבוס הקורס-

מספר יחידות לימוד לכל נושא*	הנושא הנלמד	
4	<p>היכרות ראשונית עם תפקודי המח והשלכות ניורופסיכולוגיות.</p> <p>אינטייק - היכרות ולמידה מעבר לאיסוף מידע התפתחותי, אל עבר שימוש בפגישת ההיכרות ככלי אבחוני ראשי ובעל השפעה.</p> <p>אבחון קשב - המשגה מוחית, המשגות שונות של תפקודי קשב שונים גם על פי DSM ותיאוריות ניורופסיכולוגיות. כלי אבחון שונים -ממוחשבים, שאלונים, כלי נייר ועפרון. אבחנה מبدלת, ואסטרטגיות התמודדות שניתן להעניק על סמך האבחון. נלמד כיצד לבצע הערכת קשב מלאה ומקצועית. דגש על מקומה של מהירות העיבוד כמרכיב מרכזי וחשוב בתפקודים השונים, אך מרכיב שאינו זהה לקשב. דגש נוסף על מקומו של הגוף לשיפור תפקוד ניורופסיכולוגי -תזונה, שינה, פעילות גופנית, קורונה ועוד.</p>	
4	<p>השלמת תחום הקשב.</p> <p>זכרון -המשגה מוחית, המשגה של תפקודי זכרון. היבטים קוגניטיביים ורגשיים של זכרון. כלי אבחון שונים בתחום הזכרון. מרכזיותה של יכולת השליפה לתפקודים רבים - קריאה, כתיבה, שפה, התארגנות ותפקוד חברתי.</p>	
6	<p>תפקודים ניהוליים - המשגה מוחית, תפקודי ניהול המיינד לפי תיאוריות שונות. כלי אבחון יחודיים לתפקודים ניהוליים ואבחון תפקודים אלה אגב ביצוע מטלות בשאר האבחון.</p> <p>דגש על תפקודים ניהוליים כמפתח לשיפור שאר התפקודים, כיצד ליצור אסטרטגיות מפצות בתחומים שונים.</p> <p>אבחון הפרעת למידה - המשגה ניורופסיכולוגית של 'רשת הקריאה' ולקות למידה. מקומה של הפרעה כחלק</p>	

מדינת ישראל

משרד החינוך

מינהל פדגוגי

אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי

אגף פסיכולוגיה

	מהפרופיל הקוגניטיבי והמשגת המקרה, ומה חשוב לדעת מנקודת מבט נירופסיכולוגית.	
4	<p>עין פקוחה אל האוטיזם - כיצד להבחין ברמזים להפרעת תקשורת, כלי הערכה בתחום, מתי ובעיקר איך להפנות לאבחון אוטיזם מלא בגילאים שונים.</p> <p>תיווך - מקומו של אבחון עם תיווך על פי פוירשטיין וכותבים נוספים, סוגי התיווך השונים והמסקנות המשמעותיות שניתן להסיק בעקבות העברת אבחון עם תיווך, גם בכלים הסטנדרטיים המוכרים.</p> <p>תפקוד רגשי - כמה המשגות מוחיות. אינטגרציה בין תפקוד קוגניטיבי לרגשי וההשפעה ההדדית ביניהם. השפעת טראומה על התפקוד הקוגניטיבי.</p> <p>אינטגרציה והמשגת מקרה - הסתכלות הוליסטית וכוללת על הילד ומשפחתו, מעבר לכלל הנתונים המספריים המופקים באבחון. כיצד אנו רואים את הילד, מוקדים טיפוליים עיקריים, כיצד ניתן לכתוב אבחון שבו הילד המאובחן ניכר ונראה ומי שמכיר אותו יכול לזהות אותו בו, וגם יכול להבין במה יוכל לסייע.</p> <p>משוב - מתן משוב ומסירת תוצאות למאובחן, להוריו, לצוות. התיחסות למשוב כהתערבות טיפולית ממוקדת, קשובה ומועילה. ההתערבות המערכתית בבית הספר בעקבות מתן המשוב.</p>	
2	ההיבט האינטראקטיבי והאינטרסובייקטיבי של האיבחון.	
4	שלושה ערוצי ניתוח מבחן הבנדר והיבטיו הדינמיים-רגשיים.	
4	היבטים רגשיים בניתוח HTP.	
4	ניתוח TAT ו CAT מאספקטים תאמטיים וסטרוקטורליים.	
2	היבטים רגשיים בניתוח האבחון הפסיכולוגי.	
2	אינטגרציה, סיכום וכתובת החלק הרגשי אישיותי בדו"ח.	
2	פאנל בהשתתפות שני המרצים בו ינותח אבחון בשתי זוויות הראיה- התחום הרגשי והיבטים נירופסיכולוגיים	

40	סה"כ		
	יחידות לימוד		

*יחידת לימוד = שעה אקדמית

ביבליוגרפיה-

1. אברהם ע. (1989) הגלוי והנסתר בציורי דמויות אנוש. רשפים.
2. בנימין ח. (1982) – לצאת מן המבוך: דוגמאות של אבחונים פסיכולוגיים. דביר.
3. לב-ויזל רחל (2005) ציור דמות אנוש, ציור משפחה, כלי עזר לאבחון פגיעה מינית ופיזית. אח.

בנדר

- 1.Hutt M.L. (1985) The Hutt adaptation of the Bender-Gestalt test , Grune and Startton.
- 2.Perticone E.X.(1998) The Clinical and Projective use of the Bender-Gestalt test, Springfield Thomas.

ציורים

1. Hammer E.F. (1958) The clinical application of Projective drawing, Springfield, Thomas.
2. Leibowitz M.(1999) Interpreting Projective Drawings, A Self Psychology Approach. Brunner-Mazel.
3. Ostor G.,Crone P. (2004) Using Drawings in Assessment and Theory, Routeledge.

TAT

- 1.Bellak L. Abrams D. (1979) The Thematic Apperception Test, Boston, Allyn and Bacon.
2. Westin D. Lohn N., Silk K., Kerfer K., (1985) Measuring Object Relations and Social Cognition Using TAT: manual, University of Michigan.

וויסקלר

1. Flanagan D.P., Kaufman A.S. Essentials of WISC-IV Assessment, Wiley

היבטים נירופסיכולוגיים

Barkley, R. A. (Ed.). (2015). *Attention-deficit hyperactivity disorder: A handbook for diagnosis and treatment* (4th ed.). The Guilford Press.

Cohen, R. A. (2014). *The neuropsychology of attention* (2nd ed.). Springer Science + Business Media.

D'Amato, R.C., Crepeau-Hobson, F., Huang, L.V. & Geil, M. (2005) *Ecological Neuropsychology: An Alternative to the Deficit Model for Conceptualizing and Serving Students with Learning Disabilities*. *Neuropsychology Review*, Vol. 15, No. 2.

Jantz, P.B. & Plotts, C.A. (2014) *Integrating Neuropsychology and School Psychology: Potential and Pitfalls*. *Contemporary School Psychology*.

Daniel C. Miller (Editor), Denise E. Maricle (Editor), Christopher L. Bedford (Editor), Julie A. Gettman (Editor). (2022) *Best Practices in School Neuropsychology: Guidelines for Effective Practice, Assessment, and Evidence-Based Intervention*, 2nd Edition. Wiley books.

[Bryan Kolb; Ian Whishaw \(2021\) Fundamentals of Human Neuropsychology 8th Edition.](#)

Bruce F. Pennington, Lauren M. McGrath, and Robin L. Peterson (2020). *Diagnosing Learning Disorders. Third Edition. From Science to Practice.* Guilford Press.

Sameroff, A. (2010) *A unified theory of development: A dialectic integration of nature and nurture*. Wiley Online Library

מחוז ירושלים

קורסים במהלך השנה

שם הקורס: להרגיש, להעמיק, להתרגש - עבודה טיפולית עם הורים בגישה חווייתית מבוססת רגש (דר' דיאנה פושה - AEDP)

המרצה: מיכל הלפרין, פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה - עובדת בקליניקה פרטית בפרדסיה עם הורים, נוער ומבוגרים, מדריכה באופן פרטי וקבוצתי, מלמדת.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס עוסק ביישום של עקרונות וכלים מעולם הפסיכותרפיה החווייתית-ממוקדת רגש בעבודה טיפולית ממושכת עם הורים. הגישה בה נתמקד היא AEDP - טיפול דינמי חווייתי מואץ שפיתחה דר' דיאנה פושה. הגישה שואבת מתאוריית ההתקשרות, תפיסה פסיכודינמית, מחקרים נירופסיכולוגיים, וגישות התייחסותיות וחוייתיות, ושמה דגש על קשר עמוק עם ההורה ועל חוויה מתקנת כאן ועכשיו בחדר הטיפול. יישום עקרונות הגישה בעבודה עם הורים מסייע להורה לחוות חוויה עמוקה של שינוי פנימי מואץ שישפיע על התנהלותו כהורה וכתוצאה מכך, על עולמו הרגשי של הילד. הקורס יספק דרכי עבודה ייחודיות הלקוחות מעולם ה-AEDP ויבחן מדוע, מתי, וכיצד נכון להשתמש בהן בעבודה טיפולית עם הורים. הקורס כולל תיאוריה לצד חלקים חווייתיים רבים ומספק הבנה עמוקה במקביל לכלים מעשיים.

אופן הלמידה: הקורס משלב תיאוריה וחוויה וכולל מצגת, סרטונים, הדגמות חיות, תרגול וסימולציות. הקורס מותאם במיוחד לפסיכולוגים החינוכיים הנדרשים לעיתים לעבודה ממושכת ומעמיקה עם הורים בשפ"ח או בקליניקה.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים ומעלה, עם ניסיון של שנתיים לפחות בעבודה עם הורים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה חיונית בשל מבנה הקורס. עבודת הסיכום תכלול תיאור מקרה מהשטח במהלכו השתמש המטפל בעקרונות וכלים מעולם ה-AEDP.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: מפגש ראשון יתקיים באופן פרונטלי, בבית הספר לחינוך, אוניברסיטה העברית קמפוס הר הצופים, ושאר המפגשים יתקיימו בזום.

מועדי הקורס: 6 ימים מרוכזים בתאריכים: 20/10/22 (מפגש פרונטלי), 24/10/22 (זום), 27/10/22 (זום), 31/10/22 (זום), 3/11/22 (זום), 7/11/22 (ייתכן ויתקיים באופן פרונטלי)

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
6.6	הצגת הקורס ומטרותיו, תיאום ציפיות מודל להערכת תחומי חסר הוריים תוך מיפוי המקומות בהם נדרשת עבודת טיפול רגשית מעמיקה בהורות. (אסתר כהן) חשיבות הוויסות הרגשי של ההורה והגדרת מטרות טיפוליות מתוך הסתכלות זו.	פתיחה והיכרות עם המודל	1
6.6	היכרות ראשונית עם AEDP תיאוריה שמהווה גם גישה טיפולית. האופן בו היא מגדירה פתולוגיה וריפוי. הצגת הבסיס התיאורטי עליו מושתתת הגישה- תיאוריית ההתקשרות, רגש, חוויה וטרנספורמציה. רגשות והתפקיד המשמעותי שהם מגלמים בתהליך הריפוי	AEDP	2
6.6	הצגת העקרונות המרכזיים של AEDP בדגש על עבודה חווייתית-רגשית והמטפל כדמות התקשרות. המושגים העיקריים- Dropping down Undoing aloness; transference	עקרונות מרכזיים בעבודה הטיפולית ב-AEDP	3
6.6	המשך היכרות עם גישת ה AEDP מפגש עם מושג meta processing כלים מעשיים לעבודה בגישה זו תוך התייחסות למקרים ודוגמאות מהשטח	המשך: עקרונות מרכזיים בעבודה הטיפולית ב-AEDP	4
6.6	מה הרציונל לעבודה עם הורים בגישת AEDP כיצד נשלב את עקרונות הגישה בעבודה עם הורים	עבודה עם הורים ב-AEDP	5
6.6	תרגול בזוגות, סימולציות בקבוצה	תרגול וסיום	6

40			סה"כ שעות אקדמיות
----	--	--	-------------------------

רשימת קריאה:

קריאת חובה:

- כהן, א. (2017). "טיפול בהורות": רצינול תיאורטי ומחקרי למעורבות הורים בטיפול בבעיות ילדים. בתוך א' כהן (עורכת), טיפול בהורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 12-46.
- כהן, א. (2017). "טיפול בהורות": טיפול אינטגרטיבי בהורות – תיאוריה, מחקר ועקרונות טיפוליים. בתוך א' כהן (עורכת), טיפול בהורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 47-116.
- נטע עופר זיו וניב גרוס (2017). טיפול בהורות באמצעות התערבויות חווייתיות ממוקדות רגש. בתוך א' כהן (עורכת), טיפול בהורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 173-222.
- Fonagy, P., Gergely, G., Jurist, E., Target, M. (2002). Affect regulation, mentalization and the development of the self. Other Press/
- Fosha, D. (2000). The transforming power of affect: A model for accelerated change. New York: Basic Books.
- Fosha, D. (2000). Meta-Therapeutic processes and the affect of transformation: Affirmation and the healing affects. Journal of psychotherapy integration 10(1), 71-97/
- **Fosha, D. (2007)**. Good Spiraling: The Phenomenology of Healing and the Engendering of Secure Attachment in AEDP. Connections and Reflections, the GAINS Quarterly, Summer 2007.
- Fosha, D. (2008). Transformance, recognition of self by self, and effective action. In K.J. Schneider (Ed), Existential-interactive psychotherapy: Guideposts to the core of practice, pp 290-320. New York: Routledge, 2008.
- Fraiberg, S., Adelson, E., Shapiro, V. (1975). Ghosts in the nursery. A psychoanalytic approach to the problems of impaired infant-mother relationships. Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 14(3), 387-421

קריאת רשות:

- אסתר כהן. (1981). אבחון קשיים בהורות ותכנון התערבויות מתאימות. אושיות, 4, 86-92.
- כהן, א. ועופר-זיו, נ. (2007). יחסי הורים – ילדים כהזדמנות הדדית למפגש התפתחותי משמעותי עם ה"אחר". בתוך א' כהן (עורכת), חוויית ההורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 469-432.
- ג. מנזנו, נ. זילקה, ופ. פלציו אספסה. פרק 1 ופרק 4 מתוך: תסריטים נרקסיסטיים של ההורות- הקליניקה של ההתייעצות ההורית. הוצאת תולעת ספרים. 1999/2005.
- ויניקוט: שנאה בהעברה הנגדית מתוך עצמי אמיתי עצמי כוזב, 1947 עמודים 62-75
- כשחרציות צומחות מבעד לסדקי הבטון. כינרת שפירא. פסיכולוגיה עברית. פברואר 2017
- Therese Benedek, M.D. Parenthood As A Developmental Phase- A Contribution to the Libido Theory.
- Bertrand Cramer .Mother/infant psychotherapy .Chapter 3. Infant-Parent psychotherapy: Selma Fraiberg's contribution to understanding the past in the present. Juliet Hopkins.
- Bertrand Cramer .Mother/infant psychotherapy .Chapter 7 .Helping children through treatment Of parenting: the model of mother/infant psychotherapy.
- Fosha, D. (2006). Quantum transformation in trauma and treatment: Traversing the crisis of healing change. Journal of Clinical Psychology/In Session, 62(5), 569-583.
- Fosha, D. (2009) Healing Attachment Trauma with Attachment (and then some!) In M. Kerman (Ed.) Clinical Pearls of Wisdom: 21 Leading Therapists Offer their Key Insights New York: Norton
- Fosha, D. (2002). The activation of affective change processes in AEDP. In J. J. Magnavita (Ed.). Comprehensive Handbook of Psychotherapy. Vol. 1: Psychodynamic and Object Relations Psychotherapies New York: John Wiley & Sons

שם הקורס: גישור וחשיבה גישורית בעבודת הפסיכולוג החינוכי

המרצה: ד"ר אלומה רייס, בוגרת המגמה לפסיכולוגיה חינוכית וקלינית של הילד באוניברסיטה העברית בירושלים. פסיכולוגית קלינית מומחית, דוקטור בפסיכולוגיה. מטפלת בעלת ותק במגזר הציבורי ובקליניקה פרטית. מטפלת בגישה אינטגרטיבית, המשלבת טיפול פסיכודינמי עם שיטות טיפול שונות ועכשוויות, וכן מנחה קבוצות טיפוליות. מגשרת מזה למעלה מעשרים שנה במגוון תחומי הגישור – המשפחתי, המשפטי, החינוכי, הקהילתי והארגוני. מנחה קורסי הסמכה לגישור, קורסי הסמכה לגישור בגירושין, ואת תוכנית הפרקטיקום להתנסות מודרכת בגישור. בעלת ניסיון רב בעבודה עם מערכת החינוך. מדריכה ביחידת הסיוע של בתי המשפט לענייני משפחה בירושלים. מרצה בתוכנית ללימודי תואר שני ביישוב סכסוכים, אוניברסיטת בר אילן. חברת סגל מכון "מפרשים", ללימודי פסיכותרפיה מבוססת אינטגרציה, המכללה האקדמית יפו תל אביב.

תיאור הקורס ומטרותיו: גישור הינו שיטה ליישוב סכסוכים, שבה גורם שלישי ניטרלי מסייע לצדדים למחלוקת להגיע להסכמות ביניהם ולפתרון המחלוקת באופן מיטבי. למגשר אין סמכות להחליט עבור הצדדים למחלוקת, אלא הוא מסייע להם, כמומחה למשא ומתן ולתקשורת במצבי קונפליקט. הגישור מהווה אלטרנטיבה לפתרון סכסוכים מחוץ לכותלי בית המשפט, אך הרבה מעבר לכך - הוא דרך חיים ותפיסת עולם. במובן זה, הגישור מציע כלי יעיל ופרקטי לניהול ממשקים בין אישיים, משפחתיים ותוך/בין ארגוניים, למניעת סכסוכים ולהתמודדות במצבי שינוי ומעבר.

הפסיכולוג החינוכי נמצא בצומת של ממשקים מערכתיים ובין אישיים רבים, ומחזיק בנקודות מבט מרובות - פרטנית ומערכתית, חינוכית, אבחונית וטיפולית. הוא מבצע התערבויות טיפוליות ברמת הפרט, המשפחה, הקהילה והמערכת החינוכית, וכן בממשקים השונים בין הפרט והמערכת ובין אגפי המערכת השונים, כמו גם בין גורמים נוספים (כגון רווחה ומתיא), שלכל אחד מהם "שפה" משלו.

כמו המגשר, גם הפסיכולוג החינוכי נמצא בתפקיד של מתווך ללא סמכות כפייה, אך עם אחריות ויכולת הנעה, בצמתי הממשק השונים, הזקוקים לסיוע על מנת לקבל החלטה מוסכמת המבוססת על שותפות ומחויבות כל הצדדים. עולם הגישור מציע חלופה שלישית ואופטימלית להתמודדות עם מחלוקת בין אישית, שלא בדרך של הימנעות וויתור או לחלופין בדרך של כפייה והכנעה. היכרות עם החשיבה והכלים מתחום הגישור מרחיבה את ההבנה ויכולה לצייד את הפסיכולוג החינוכי בכלים לליווי ברמת הפרט, המשפחה והמערכת ובמפגשים רווי המחלוקת ביניהם. מעבר לכך, תהליך הגישור מעודד ראיית תמונה רחבה יותר של המחלוקת, היפתחות לתפיסות אחרות ולפרשנות אחרת של אותה מציאות, התבוננות מערכתית תוך פרספקטיבה רחבה של הסתכלות ושל ציר הזמן, העצמה אישית ובמקביל הכרה בזולת. אבני יסוד אלו יכולים להעצים מטופלים ולקוחות, פרטניים ומערכתיים.

מטרות הקורס:

1. היכרות ראשונית עם עולם הגישור וקווי ההשקפה בינו ובין עולם הטיפול.

2. הקניית ידע תיאורטי וכלים יישומיים בתחום הגישור, הרלוונטיים להתערבויותיו של הפסיכולוג החינוכי.

3. תרגול של הטמעת חשיבה גישורית וכלים גישוריים במסגרת התערבויות טיפוליות במישור הפרטני, המשפחתי, המערכתי, והבין ארגוני, תוך הישענות על הצגת מקרים מעבודתם של משתתפי הקורס.

אופן הלמידה: הרצאה פרונטלית, התנסויות, צפייה בסרטונים.

הקורס מיועד: מתמחים ומומחים בפסיכולוגיה חינוכית.

דרישות הקורס: השתתפות בכל המפגשים, הגשת עבודה בסיום הקורס.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: הקורס יתקיים בזום

מועדי הקורס: 6 ימים מרוכזים בשעות 8:30-14:30. תאריכים: 6/9/22, 8/9/22, 15/9/22, 20/9/22, 22/9/22, 29/9/22.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
6.6	היכרות ופתיחה; מהו גישור? נקודות השקה בין עולם הגישור ועולם הטיפול, רלוונטיות החשיבה הגישורית לעבודת הפסיכולוג החינוכי מחלוקת ככלל ובעידן הפוסט מודרני בפרט, והקשר לתהליך החינוכי/ טיפולי סגנונות ניהול מחלוקת וביטויים בחדר הטיפול ובהתערבות המערכתית	פתיחה, גישור ומחלוקת	1
6.6	ניתוח קונפליקט בין אישי עקרונות וצעדים לניהול שיחת מחלוקת באופן בונה	ניהול מחלוקת בדרך אלטרנטיבית	2

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

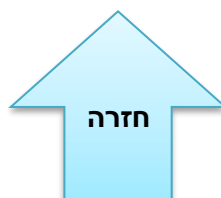
	תרגול התערבויות טיפוליות ומערכתיות		
6.6	תהליכים רגשיים אופייניים למחלוקת התערבויות טיפוליות מותאמות היבטים מגדריים ותרבותיים בניהול מחלוקת	תהליכים רגשיים אופייניים למחלוקת	3
6.6	דפוסי תקשורת במחלוקת והנעה לתקשורת בונה העברת מסר באופן קונסטרוקטיבי, למידה ותרגול בוויניטות טיפוליות התערבויות טיפוליות חינוכיות ומערכתיות - תקשורת בזמן מחלוקת	תקשורת בזמן מחלוקת	4
6.6	התערבות בממשק קונפליקטואלי במשולש תלמיד/ הורים/ מערכת הדרכת הורים וטיפול בהורות במצבי קונפליקט התערבויות ארגוניות ובין ארגוניות במצבי קונפליקט	ניתוח ותרגול ממשקים קונפליקטואליים	5
6.6	אופני התערבות טיפולית בחשיבה גישורית – דגמים שונים ניתוח ודיון משותף בעקבות MINI - CASES דילמות מקצועיות, אישיות ואתיות - הצגת דילמות מעבודת משתתפי הקורס, ניתוח ודיון משותף סיכום ואינטגרציה	התערבויות ודילמות טיפוליות, אינטגרציה	6
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

- מלאך-פיינס, א., גת, ח. וטל, י. (1999) הבדלי המינים בניהול מו"מ בתהליך גישור לגירושין, שיחות, כרך יג' מס' 3, 231-239.
- סטון, ד., פטון, ב. והין, ש. (2004) שיחות קשות: איך לדבר על מה שחשוב באמת, מודן.

- פישר, ר., יורי, ו. ופאטון, ב. (2011) כן! לשאת ולתת ולהגיע לסיכום חיובי, מטר.
- Balliet, D. & Van Lange, P. A. M. (2013) Trust, Conflict, and cooperation: A meta - analysis. *Psychological Bulletin*, 139:5, 1090-1112.
- Bush, R. A. B. & Folger, J. P. (2005) *The Promise of Mediation, The Transformative Approach to Conflict*. revised edition. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Folger, J. P. & Bush, R. A. B. (1996) Transformative mediation and Third-Party Intervention: Ten Hallmarks of a Transformative Approach to Practice, *Mediation Quarterly*, 13, 263 – 278.
- Halperin, E. (2013) Emotion, Emotion Regulation, and Conflict Resolution. *Emotion Review*, 6:1, 68-76.
- Jameson, J. K., Bodtker, A. M. & Linker, T. (2010) Facilitating Conflict Transformation: Mediator Strategies for Eliciting Emotional Communication in a Workplace Conflict. *Negotiation Journal*, 26:1, 25-48.
- Fisher, R., & Shapiro, D. (2005) *Beyond reason, using emotion as you negotiate*. London, Penguin Books.
- Nelson, N., Zarankin, A. & Ben-Ari, R. (2010). Transformative women, problem-solving men? Not quite. *Gender and mediators' perceptions of conflict and mediation*. *Negotiation Journal* 26:3, 287-308.
- Schneider, C. D. (2000) What it means to be sorry: The power of apology in mediation. *Mediation Quarterly*, 17:3, 265-280 .
- Shapiro, D. L. (2002) Negotiating Emotions. *Conflict Resolution Quarterly*, 20:1, 67- 82.

שם הקורס: תהליכים קבוצתיים – יישומים לעבודת הפסיכולוג החינוכי

המרצה: חלי ברק שטיין, פסיכולוגית חינוכית מומחית, מנחת קבוצות, מלווה צוותים חינוכיים וטיפולים בתחומי הדיאלוג הרגשי-האישי והקבוצתי. מחברת הספרים 'בגובה העיניים', 'תקשיבו לי רגע', ו'כשהילדים יוצאים מהבית'. מנהלת אתר מקצועי ובו מאמרים רבים, גם בתחום הקבוצתי www.helibarak.com.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס יתמקד בהבנה של תהליכים קבוצתיים בקבוצות פסיכו-חינוכיות ובקבוצות איתן עובד הפסיכולוג החינוכי ביומיום שלו, כך חדרי מורים, ועדות, כתות. המשתתפים יכירו תאוריות קבוצתיות מרכזיות ומושגים יישומיים שישפרו את יכולתם להבין ולהתערב בקבוצות. כך למשל, התאוריה של ביון (הקבוצה כשלם, קולות קבוצתיים), התאוריה של הפוקל קונפליקט של ליברמן וויטיקר, תאוריות של שלבים בקבוצה, והתנגדויות בקבוצה (לפי תאוריית הסומטיק אקספיריאנס, המסייעת להתמודדות עם הצפות בקבוצות, עם היחיד ובמערכות). הקורס ישים דגש על התאמה של תכנים מהעולם הקבוצתי, לעולמם הייחודי של הפסיכולוגים החינוכיים.

מטרות הקורס:

- רכישת ידע להבנת תהליכים קבוצתיים בקבוצות פסיכו-חינוכיות, בכתות, בצוותים חינוכיים ובמערכות חינוכיות כארגון.
- הבנת מהותם של תהליכים והתערבויות קבוצתיות בגישת "הקבוצה כשלם", בקבוצות קטנות ובקבוצות ארגוניות גדולות - חדרי מורים ובתי ספר.
- למידה של מושגים וטכניקות מגישת הסומטיק אקספיריאנס (פיטר לוין). יישומם להבנה והתערבויות קבוצתיות מווסתות במצבי לחץ במערכת החינוכית.
- אפשרות להשתמש בידע להנחיית קבוצות, להדרכת יועצות ומורים, ולהתערבויות מערכתיות במערכת החינוך.

אופן הלמידה: שילוב של למידה תאורטית, עם דיונים, ניתוחי מקרים, התנסויות והתבוננות על תהליכים 'בכאן ועכשיו' של הקבוצה הלומדת עצמה.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים/ מומחים/ מדריכים/ מנהלים.

דרישות הקורס: נוכחות, קריאת מאמרים במהלך הקורס, הגשת עבודה כתובה- ניתוח קבוצה בהתייחס לאחד ההיבטים שנלמדו בקורס. כך למשל: שלבים בקבוצה, קולות בקבוצה, התנגדויות בקבוצה, שימוש בהפעלות. התבססות על לפחות שני מקורות ביבליוגרפיים. היקף העבודה- עד חמישה עמודים.

היקף הקורס: 40 שעות

מיקום: הקורס יתקיים באופן היברידי, חלקו בזום וחלקו באוניברסיטה העברית בהר הצופים, בב"ס לחינוך.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

מועדי הקורס: 6 ימים מרוכזים בין השעות 9:00-15:00. תאריכים: 25/10/22, 15/11/22, 29/11/22, 13/12/22, 17/1/23, 31/1/23.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
6.6	הכרות, תיאום ציפיות, זהות פסיכולוג וזהות מנחה קבוצות. זיהוי דרך 'הכאן ועכשיו' של שלב טרום ופתיחת קבוצה, הבנת מושג 'הקבוצה כשלם- תוכן ותהליך'.	פתיחה – הקבוצה כשלם	1
6.6	המפגש הרגשי עם קבוצה. מאפייני קבוצות בכלל ובמערכת החינוך בפרט (קבוצות תוכן ותהליך) זהות מנחה	קבוצות בכל מקום	2
6.6	הקול הקבוצתי: המשמעות הדינמית של ילדים עם בעיות ההתנהגות ולקויות הלמידה. (הכלה לפי השינוי בחוק הח"מ) + תרגיל המכונית	תיאורית הפוקל קונפליקט	3
6.6	תאורית הסומטיק אקספיריאנס של פיטר לוין. הצפות בקבוצה ובמערכת. תובנות ואסטרטגיות, אינטגרציה עם הגישה של ביון.	הצפות בקבוצה לפי הסומטיק אקספיריאנס	4
6.6	הבנת התנגדויות בקבוצה ואסטרטגיות התערבות כמנחה שילוב סמכות וקרבה בקבוצה, תקשורת חיובית סוגסטיבית- תיקוף, גבולות וסוגסטיה	התנגדויות בקבוצה	5
6.6	שלבים קבוצה- התערבויות מנחה בשלבים שונים של הקבוצה, עם דגש על שלב סיום קבוצה במקביל לסיום שלנו. המשגה אינטגרטיבית של הנלמד. משוב.	סיום ואינטגרציה בקבוצה	6
40			סה"כ שעות אקדמיות

שם הקורס: קצר ודינאמי – הילכו שניהם יחדיו? טיפול דינאמי קצר מועד

המרצה: דר' יעקב יבלון, פסיכולוג קליני מדריך, מנהל שפ"ח גן רווה, פסיכולוג ראשי "מכון ארז".

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס יתמקד בעקרונות המנחים את הטיפול הדינאמי הקצר. בהכרת אבני הדרך ההיסטוריים של גישה זו, וכיצד התפתחו מהם העקרונות המנחים אותה כיום. ינתן דגש לגישות המובילות של הטיפול הדינאמי הקצר תוך סקירת המרכיבים המשותפים והייחודיים של כל גישה. הקורס יאפשר למידה ומעקב אחר הקווים המקשרים בין התיאוריה הבסיסית והגישות השונות לסט הטיפולי ולניהולו, תוך הבהרה כיצד עקרונות התיאוריה הדינאמית מותאמים למתחייב מסט זה. יושם דגש על יישום הגישה בתחום הטיפולי, אך כאמור תתאפשר גם למידה של יישומה במרחב עבודת הפסיכולוג החינוכי.

המאפיינים הייחודיים של הטיפול הדינאמי הקצר הינם:

- קיומו של מוקד טיפולי.
- תיחום בזמן של משך הטיפול.
- עמדה אקטיבית של המטפל.
- התאמת אוכלוסיית המטופלים.

הבנת יחסי הגומלין בין משתנים אלה וכיצד הרחבתם או צמצומם משפיע על הטיפול הדינאמי הקצר הינה חיונית. היכולת לתכנן ולהשתמש באופן דיפרנציאלי ומושכל במשתנים אלה, תוך הבנת ההשלכות הנובעות מאופן השימוש, הם המפתח לשימוש יעיל וגמיש בגישות השונות, ולהתאמת הסט הטיפולי וההדגשים הטכניים המתחייבים מכך. הכרה ושליטה במשתנים אלה יאפשרו למטפל לבחור עבורו ועבור המטופל את המסגרת הטיפולית המתאימה ולהרחיב את מגוון הטיפולים וההתערבויות שהוא יכול לבצע ברמת הפרט, המשפחה הקבוצה והמערכת.

מטרות הקורס: מאפייני עבודתו של פסיכולוג השפ"ח, מחייבים גם הבנה ושליטה בעבודה ממוקדת וקצרת מועד ביסודה. עד כמה גישה זו מותאמת ויעילה בעבודת הפסיכולוג? האם מסגרת העבודה קצרת המועד הינה אילוץ של מציאות חיצונית, או הינה בחירה מושכלת ואף מועדפת התואמת את "הקליניקה של הפסיכולוג החינוכי" המתקיימת במספר שדות פעולתו. כיצד ניתן לעשות שימוש בעקרונות הגישה של טיפול דינאמי קצר מועד בעבודה טיפולית, ייעוצית, הדרכתית ואף מערכתית. מה היתרונות שגישה זו מציעה כדי לייעל את עבודת הפסיכולוג בשפ"ח. כל אלה עומדים במוקד הקורס ללמידה, הטמעה ויישום.

אופן הלמידה: החלק הראשון של הקורס יהיה הרצאתי ויעסוק בתיאוריה ומסגרת החשיבה וההמשגה של הטיפול הדינאמי הקצר, והחלק השני ביישום הגישה לחדר הטיפולים ולעבודת פסיכולוג השפ"ח. המשתתפים יתבקשו לקרוא קבוצת מאמרים שישמשו כבסיס ללמידה התיאורטית והיו קרקע לדיון ולמידה משותפת, כמו גם להביא דוגמאות מעבודתם ביום יום (מתחום הטיפול/ייעוץ/הדרכה/עבודה מערכתית). דוגמאות אלה ישמשו ללמידה אישית

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

וקבוצתית ויחברו את הלמידה וההבנה התיאורטית עם יישום והטמעת עקרונות הטיפול הדינאמי הקצר לעבודתם.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים בסוף תהליך התמחות ולמומחים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, קריאת חומר, הצגת מקרה/הגשת עבודה מסכמת (ניתוח מקרה על פי הגישה).

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: בקמפוס בית הספר לחינוך, הר הצופים

מועדי הקורס: 6 ימים מרוכזים, בין השעות 09:00-15:00. תאריכים: 2/10/22, 18/9/22, 23/10/22, 6/11/22, 20/11/22, 27/11/22, ותאריך רזרבי: 11/12/22. הקורס כולו פרונטלי.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

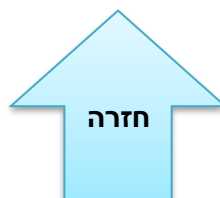
מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
6.6	היסטוריה והתפתחות הגישה על עקרונותיה. הגישות המובילות בטיפול הדינאמי הקצר התפתחותם ומאפייניהם	רקע וגישות כלליות	1
6.6	למידת המרכיבים הייחודיים של הגישה ואופן ניסוחם ועבודה עימם	מרכיבי הגישה	2
6.6	המשך למידת המרכיבים של הגישה ושימוש גמיש ומותאם בעקרונות המשותפים של הגישות המובילות.	מרכיבי הגישה - המשך	3
6.6	למידת מודל העבודה הממוקדת ויישומה בטיפול עם ילדים, הורים ומתבגרים.	מודל העבודה ויישומים	4
6.6	הדגשים של יישומים ספציפיים נוספים של הגישה במסגרת "בקליניקה של הפסיכולוג החינוכי" בתחום המערכת.	יישומים נוספים	5
6.6	הצגת מקרים של הלומדים ולמידה דרכם את יישום הגישה	מהתיאוריה לפרקטיקה	6

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

40			סה"כ שעות אקדמיות
----	--	--	-------------------------

בנוסף לתקיים קבוצת הדרכה בזום, לבוגרי הקורס או קורסים קודמים של ד"ר יבלון - 6
מפגשים של 3 שעות אקדמיות (בין השעות 12:00-14:15). בתאריכים 4/12/22,
18/12/22, 1/1/23, 15/1/23, 29/1/23, 12/2/23. הקבוצה ללא עלות.

שם הקורס: טיפול בילדים ומתבגרים בגישת ACT

המרצה: גלי מרקו מויאל, פסיכולוגית חינוכית מומחית בהסמכה להדרכה, מוסמכת פסיכותרפיה קוגניטיבית (CBT), מטפלת EMDR, מטפלת משפחתית זוגית. עובדת בשפ"ח גדרה, בעלת קליניקה פרטית- מטפלת בעיקר במבוגרים, ילדים, מתבגרים ומדריכה הורים.

תיאור הקורס ומטרותיו: ACT (Acceptance and Commitment Theory), או בעברית - טיפול קבלה ומחויבות, היא אחת הגישות הבולטות בגל השלישי. במרכז עומדת השאיפה לפתח גמישות פסיכולוגית אצל המטופל, כדרך להתמודדות עם מגוון רחב של תסמינים ולהגברת רווחה נפשית.

בבסיס הגישה עומדים שישה תהליכים, הפועלים להגברת הגמישות הפסיכולוגית. בין התהליכים המרכזיים: מיינדפולנס, קבלה, ערכים ומחויבות לפעולה. גישת ACT מסתמכת על עקרונות התנהגותיים. על פי הגישה כל התנהגות מתרחשת בתוך הקשר (context) ולפיכך כאשר אנו מטפלים בילדים, קיימת חשיבות רבה להבנה של סביבתם, ובפרט הסביבה המשפחתית. גישת אקט מספקת שדה של עבודה רגשית חווייתית ומעמיקה בתוך החדר, תוך חקירה עצמית והתבוננות ויחד עם זאת מכוונת לפעולה ומניעה לשינוי במציאות חייהם של הילדים והמתבגרים הנמצאים בטיפולנו. בקורס יילמד הבסיס התיאורטי של הגישה ותעשה העמקה בטיפול פסיכולוגי על פי הגישה, בטיפול בילדים ומתבגרים. יבחן ההקשר המשפחתי בו נוצרת התנהגות, והאופן בו הורים עשויים לתרום לתהליך הטיפול.

מטרת הקורס הינה לאפשר היכרות עם גישת ACT - רעיונות מרכזיים והמודל הקלאסי של הגמישות, למידת המשגה ודרך התבוננות על מיקרים קליניים מתוך הבנה ACTית, הקניית כלים פרקטיים ליישום כל אחד מששת תהליכי ACT באופן ישיר עם ילדים/מתבגרים, העשרת היכולת הרפלקטיבית של המשתתפים ביכולת להתבונן על עצמם כמטפלים מתוך התבוננות ACTית בהתמודדות עם מטופלים שונים. נלמד כיצד הגישה מספקת למתבגרים ומתבגרות מענה המותאם לסוגיות ההתפתחותיות ורגשיות המעסיקות אותם.

אופן הלמידה: הקורס יועבר באופן דידקטי-חווייתי, תוך שילוב תרגילים וכלים השאובים מהגישה ומותאמים לילדים ובני נוער, יינתנו דוגמאות מתוך העבודה הקלינית ויעשה תרגול באופן פרטני ובקבוצות קטנות. הלימוד הינו פרונטלי (ויתקיים חלקו באופן פרונטלי ישיר וחלקו בזום), ומשלב למידה תיאורטית וחווייתית. המשתתפים יתנסו בתרגול התהליכים הנלמדים על עצמם וסימולציות קבוצתיות סביב מקרים טיפוליים ומיומנויות טיפוליות. הקורס יהווה סביבה לעבודה וחשיבה על מקרים טיפוליים שהמשתתפים יביאו משדה הטיפול. הגישה מערבת כלים רגשיים, חווייתיים ומשחקיים ועל כן מהנה לתרגול ולמידה.

הקורס מיועד: למתמחים, מומחים ומדריכים. הקורס מתאים למי שיש לו ניסיון טיפולי בילדים ובני נוער של שנתיים ויותר, בעלי ידע קודם בגישת אקט וגם לאלו שלא נחשפו לגישה.

דרישות הקורס: השתתפות מלאה

היקף הקורס: 40 שעות

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

מיקום: הקורס יתקיים חלקו בזום וחלקו באופן פרונטלי בקמפוס בית הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית בהר הצופים.

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים, בין השעות 09:00-15:00. יערכו שלושה מפגשים פרונטליים בתחילת וסיום הקורס, שאר המפגשים הינם מקוונים. תאריכים: **8/9/22** (פרונטלי), **12/9/22** (פרונטלי), **22/9/22** (זום), **29/9/22** (זום), **6/10/22** (זום), **20/10/22** (פרונטלי).

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
7.5	התפתחות CBT וצמיחת גישת ACT ACT - רעיונות מרכזיים ולימוד הגמישושה- תהליכי הליבה של הטיפול האקטי. אינטייק ושימוש בטכניקת "נקודת בחירה" ו"המטריקס"	רקע כללי על הגישה	1 פרונטלי
7.5	ייחודיות העבודה עם מתבגרים וילדים, מאפייני האוכלוסיה וחשיבות העבודה עם הורים. נתמקד בתהליך הליבה הנוגע לערכים.	יישום גישת אקט בעבודה טיפולית עם ילדים ומתבגרים	2
6	נתמקד בשני תהליכי ליבה: • פעולה מחוייבת מונחית ערכים • קבלה של חוויות פנימיות	המשך עבודה יישומית	3
6	נתמקד בשני תהליכי הליבה: • חמלה • הפרדה קוגניטיבית לימוד ניתוח פונקציונאלי והתנסות בהמשגת מיקרים מהשדה הטיפולי	המשך יישומים ותהליכי ליבה	4
6	נתמקד בתהליך הליבה האחרון-	מיינדפולנס, אינטגרציה וסיכום	5

	<ul style="list-style-type: none">מיינדפולנס - תרגול חוותי של המשתתפים, חשיבה על התאמת התרגול למטופל ותרגול בקבוצות. <p>חלק 3- אינטגרציה וסיכום</p> <p>הדרכת הורים ומעורבות הורים בתהליך הטיפולית</p>		
7	<p>מוקדים לעבודה טיפוליות סביב פסיכופתולוגיות וקשיים שכיחים בקרב מתבגרים: חרדת מבחנים, קשיים חברתיים, דיכאון ואובדנות ודימוי עצמי נמוך.</p> <p>ואיך עושים את זה? אינטגרציה ובניית התהליך הטיפולי תוך תנועה על הגמישושה. הערכת השגי הטיפול וסיום טיפול.</p> <p>התבוננות רפלקטיבית על תהליכים חווה המטפל בטיפול לפי עקרונות השיטה</p> <p>סיכום ומשוב</p>	יישומים פרקטיים של ACT בעבודה עם מתבגרים	6 פרונטלי
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

- Coyne L. , McHugh L., Martinez E. (2011). *Acceptance and Commitment Therapy (ACT): Advances and Applications with Children, Adolescents, and Families*, VOLUME 20, ISSUE 2, 379-399, APRIL 01.
- Fang S, Ding D. (2020). A meta-analysis of the efficacy of acceptance and commitment therapy for children. **Journal of Contextual Behavioral Science (JCBS) Volume 15, January 2020, 225-234**
- Greco, L., Baer, R. A., & Smith, G. T. (2011). Assessing mindfulness in children and adolescents: Development and validation of the child and adolescent mindfulness measure (CAMP). *Psychological Assessment*, 23, 606-614.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- Kelly G. Wilson & Amy R. (2002). *ACT for LIFE Protocol Lifting Individuals for Future Endeavors (10 Weeks- 21 Group Sessions)*. Murrell University of Mississippi Version 8-9-02
- Oliver J. (2020). *Self-Esteem: Using Acceptance and Commitment Therapy to Move Beyond Negative Self-Talk and Embrace Self-Compassion*. New Harbinger Publications.
- Murrell R., Wilson K. (2002). ACT for Kids: Acceptance and Commitment Therapy Adapted for Children. Working Version (August 13, 2002). Psychology Department, University of Mississippi, 1 -6.
https://contextualscience.org/files/Working_Protcol_Kids.pdf
- Russ H.(2019). ACT Made Simple And Easy-To-Read Primer on Acceptance and Commitment Therapy. New Harbinger Publications.
- Sacha R. (2010). *Doing ACT with Children and Families, Presenter*.
https://contextualscience.org/video/doing_act_with_children_and_families
(ובינר)
- Sheri L. Turrell M. (2016), ACT for Adolescents: Treating Teens and Adolescents in Individual and Group Therapy. New Harbinger Publications.
- Wassner J., Fleming G. (2010). Mindtrain- ACT treatment manual for therapists working with anxious children
<https://www.dropbox.com/sh/20ffnay3pt2kh5u/AADIHF8PI2sMuTHORZxH7f0Xa?dl=0&preview=Mindtrain+ManualPDF.pdf>
- Tamar D. Black (2022). ACT for Treating Children : The Essential Guide to Acceptance and Commitment Therapy for Kids
- הירש ע. (2019). גמישות פסיכולוגית הורה-ילד: מודל טיפולי של הדרכת הורים בגישת ACT, <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3773>.
- יובל, י. (2011). קבלה ומחויבות: תיאוריה ופרקטיקה. בתוך צ' מרום, א' גלבוע-שכטמן, נ' מור וי' מאירס (עורכים), טיפול קוגניטיבי התנהגותי במבוגרים: עקרונות טיפוליים (עמ' 353-384). דיונון.
- נוימן א. (2019). מלכוד העצמי CBT - והערכה עצמית למתבגרים, מדריך למטפלים. ספרי ניב.

שם הקורס: "פסיכולוגיה דחופה" – התמודדות עם מצבי חירום, אלימות,

פגיעות מיניות ואובדנות

המרצות:

טליה הנמן, פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה. עובדת בשפ"ח ירושלים.

מילכה הדר, פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה, שפ"ח מעלה אדומים, רכזת פיתוח מקצועי בשפ"ח, אגף פסיכולוגיה.

שפרה קלמנוביץ, פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה, מנהלת תחנת רמות, שפ"ח ירושלים.

מרים ליכטנברג, פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה, תחנת רמות, שפ"ח ירושלים.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס מיועד לאפשר הכרות עם עקרונות היסוד של ההתמודדות במצבי החירום, הגברת תחושת המסוגלות והפחתת חרדה מההתמודדות עם מקרים המגיעים לפתחו של כל פסיכולוג חינוכי. הלמידה תיעשה במגוון אופנים, כולל התנסויות חווייתיות ישירות.

הקורס ייערך במתכונת של 6 ימים מרוכזים. היום הראשון יעסוק בהתמודדות עם מצבי חירום וטראומה: נכיר מושגי חוסן וטראומה, שגרה וחירום, משאבים, פוסט טראומה וצמיחה מטראומה. נכיר מודלים להתערבויות במסגרות החינוך בטווח הקצר והארוך, ברמה הפרטנית והמערכתית וכן יובאו שיטות טיפול והתערבות עם נפגעי טראומה ופוסט טראומה.

היום השני וחלק מהשלישי יעסוק בפגיעות מיניות – נדבר על התפתחות מינית בריאה, על התופעה של פגיעה מינית, זיהוי איתור ועקרונות טיפול במקרי פגיעה מינית בילדים מגלאי גן ועד גיל ההתבגרות. בעיקר בעקרונות התערבות ראשונית סביב שלב החשיפה של פגיעות מיניות. כל זה בהקשר של התגובות שלנו ושל המערכת כולה סביב העיסוק בנושא של מיניות ושל פגיעות מיניות.

חלק מהיום השלישי והיום הרביעי יוקדשו לאובדנות – נדבר על תופעת האובדנות בקרב ילדים ובני נוער, נלמד את גורמי הסיכון וסימני הזיהוי ונחשוב מהי ההתערבות הראשונית בתלמיד האובדני ובמשפחתו וכן ההתערבות הדרושה במערכת באירוע אובדנות. וכן תילמד הערכת סיכון.

היום החמישי יעסוק בהתמודדות עם מצבי אלימות-נעסוק בהבנה תיאורטית של התנהגות אלימה, ובעקרונות ההתערבות עם הפרט ועם המערכת במצבי אלימות שונים. כמו כן נבדוק בצורה חווייתית איפה פוגשת אותנו האלימות.

היום השישי יוקדש לאינטגרציה – החלק הראשון יעסוק בנו כמטפלים באירועי חירום איך נוכל "להציל את המציל" – מוקדי חוסן וכח שלנו כפסיכולוגים המטפלים. לאחר מכן ננסה ליישם את הנלמד בקורס תוך השתתפות בסימולציות על המקרים השונים שנלמדו ונסכם בהבניה של עקרונות ההתערבות הכלליים במקרי חירום.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

בכל הימים יושם דגש על הבנה תיאורטית של מצבי החירום השונים לצד התמודדות רגשית עם הנושא, הפעלה חווייתית ומתן עקרונות וכלים להתמודדות.

אופן הלמידה: פרונטלי, כולל התנסויות וסימולציות.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים החל מהשנה השנייה להתמחות.

דרישות הקורס: השתתפות מלאה בכל המפגשים ועבודת סיום שתציג התמודדות בשטח עם מצב של "פסיכולוגיה דחופה" על פי הנלמד בקורס.

היקף הקורס: 40 שעות

מיקום: באוניברסיטה העברית בהר הצופים בבי"ס לחינוך

מועדי הקורס: 6 ימים מרוכזים, בין השעות 9:00-15:00. תאריכים: 2/2, 6/2, 12/2, 22/2, 2/3, 9/3 ולא כפי שנכתב. **שכר לימוד:** 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
6.6	נכיר מושגי חוסן וטראומה, שגרה וחירום, משאבים, פוסט טראומה וצמיחה מטראומה. נכיר מודלים להתערבויות במסגרות החינוך בטווח הקצר והארוך.	חירום טליה היימן	1
6.6	התפתחות מינית תקינה זיהוי, איתור והתערבות ראשונית סביב שלב החשיפה של פגיעות מיניות.	פגיעות מיניות שיפרה קלמנוביץ'	2
1.6	עקרונות טיפול במקרי פגיעה מינית בילדים מגלאי גן ועד גיל ההתבגרות	פגיעות מיניות 2 שיפרה קלמנוביץ'	3
5	גורמי סיכון וסימני זיהוי.	אובדנות מרים ליכטנברג באר	

6.6	ההתערבות הראשונית בתלמיד האובדני ובמשפחתו וכן ההתערבות הדרושה במערכת באירוע אובדנות כולל הערכת סיכון	אובדנות מרים ליכטנברג באר	4
6.6	נעסוק בהבנה תיאורטית של התנהגות אלימה, ובעקרונות ההתערבות עם הפרט ועם המערכת במצבי אלימות שונים	אלימות מילכה הדר	5
6.6	החלק הראשון יעסוק בנו כמטפלים באירועי חירום איך נוכל "להציל את המציל" – מוקדי חוסן וכח שלנו כפסיכולוגים המטפלים. לאחר מכן ננסה ליישם את הנלמד בקורס תוך השתתפות בסימולציות	אינטגרציה טליה היינמן מרים ליכטנברג באר שיפרה קלמנוביץ מילכה הדר	6
40			סה"כ שעות אקדמיות

שם הקורס: עבודה טיפולית עם מתבגרים

המרצה: עדנה רשף, פסיכולוגית קלינית וחינוכית מומחית, בוגרת בה"ס לפסיכותרפיה של אוניברסיטת תל-אביב והתכנית ההתייחסותית, מוסמכת בהיפנוזה ו-EMDR מטפלת בקליניקה פרטית.

תיאור הקורס ומטרותיו: גיל ההתבגרות הוא שלב בין ילדות לבגרות שמאופיין בשינויים דרמטיים רבים: פיזיים, מיניים, רגשיים קוגניטיביים וחברתיים. תהליכי ההתבגרות כוללים מטלות התפתחותיות שונות: השגת עצמאות יחסית תוך כדי יציאה מתלות מרבית בהורים, השגת יחסי אהבה ויכולת לאינטימיות, תחילת יכולת תכנון העתיד ותהליכי עיצוב זהות אישית. השינויים הללו יוצרים מיזוג שיכול ליצור קשיים חמורים בקצה האחד של הרצף ואתגרים מרגשים של גדילה בקצהו השני.

בתהליך ההתבגרות לא פעם מתעוררים קונפליקטים ומשברים המלווים בחרדה וגוררים אחריהם לחצים, אימים, הסתגרות ושימוש בכוח פיזי, בריחה מהבית, התמכרויות, הפרעות אכילה, דיכאון, ויחסי מין מוקדמים. במהלך הקורס נדון בגבול בין נורמליות לפתולוגיה בגיל זה. כמו כן נבחן את הקשר הטיפולי הייחודי הנוצר בעבודה עם מתבגרים והוריהם. מהי מקומה של המשפחה בתהליך זה בתקופתנו ומערכת החינוך. נדון בתהליכי העברה והעברה נגדיים: למטפל במתבגרים יש לא פעם בעיה קבועה שנוגעת לשאלת ההזדהות הלא מודעות שלו. הוא עלול להזדהות עם המתבגר כנגד הוריו, או עם ההורים כנגד המתבגר או עם העמדות ההוריות ההגנתיות כלפי המתבגר. כמו כן עוצמת הטלטלות הנפשיות הנעות בין גרסיות להתקדמויות רגשיות המלוות בחרדה כל אלה עלולים לעורר במטפל את חרדותיו הלא מודעות שלו עצמו. נדון בצורך של המתבגר במבוגר ששורד את ההרסנות ההתבגרותית שלו בלי להיות נקמן או נוטש.

מטרות הקורס:

- העמקת ההבנה התאורטית והטיפולית בעבודה עם מתבגרים, תקופת ההתבגרות ושלביה- סוגיות התפתחותיות של גיל ההתבגרות על פי התאוריות הפסיכואנליטיות הקלאסיות והמודרניות
- פתולוגיות של גיל ההתבגרות- גבול בין נורמליות לפתולוגיה
- הבניית תהליכי התערבות בטיפול עם המתבגר, הוריו והצוות החינוכי.

אופן הלמידה: במפגשים יתקיים שילוב בין למידה תאורטית, קריאת מאמרים, התנסויות חווייתיות, סרטים והצגת מקרים מהשטח ועיבודם במשותף.

הקורס מיועד: למתמחים ומומחים שמטפלים במתבגרים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, עבודה טיפולית עם מתבגר. הצגת ההתערבות במסגרת הקורס, תוך התייחסות לחומרים שנלמדו במהלך הקורס ולביבליוגרפיה המתאימה.

היקף הקורס: 40 שעות

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

מקום: הקורס יתקיים באופן היברידי, חלקו באוניברסיטה העברית בהר הצופים, בבי"ס לחינוך, וחלקו בזום.

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים, בין השעות 09.00-15.00. תאריכים: 1/2/23 (פרונטלי), 8/2/23 (זום), 15/2/23 (זום), 22/2/23 (זום), 1/3/23 (זום), 15/3/23 (פרונטלי).

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
6.6	נתמקד במאפייני הגיל דרך תאוריות אנליטיות קלאסיות וכלה בגישות פסיכואנליטיות מודרניות ועבודה חוייתית	הכרות ומבוא תאורטי על גיל ההתבגרות	1
6.6	התאמת הטיפול למתבגר- טיפול קצר מועד, טיפול בינאישי, טיפול בראייה התייחסותית, עבודה מערכתית	המאפיינים הייחודיים בטיפול במתבגרים	2-3
6.6	עבודה טיפולית עם מתבגרים והוריהם, עבודה עם קונפליקטים, דיאלוג, דפוסים מעגליים	הורים הורות ומתבגרים	4
6.6	גבול בין נורמליות לפתולוגיה	התבגרות ופגיעה עצמית	5
6.6	הצגת מקרים של הלומדים וישום ההמשגות שנלמדו בקורס, אתיקה וסיום	מהתיאוריה לפרקטיקה	6
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימה קריאה:

קריאת חובה:

- פרויד, א. (1987). האני ומנגנוני ההגנה. ת"א: דביר פרק 12 ע"מ 101-112
- ויניקוט ד.ו. (1995) משחק ומציאות. עם עובד ע"מ 135-163
- Blois, p. (1967). The Second Individuation Process of Adolescence. In Blois p. (1979), 'The Adolescent Passage'; International Universities Press, N.Y.
- Offer D (1991). Adolescent Development: A Normative perspective Pg 181-194.
- טריאסט י. (2000). על הפונקציה ההורית של המטפל בעבודה עם מתבגרים. הורים הורות ומתבגרים. לקט הרצאות, מכון סאמיט
- ארליך ש, (1998) "המתבגר בחדר הטיפול- אחד לאחד ושניים מול כולם" לקט הרצאות מיום העיון מכון סאמיט.
- שפיר ג. (1998). טיפול דינמי קצר מועד במתבגרים. ייחודיות המפגש הטיפולי עם המתבגר. לקט הרצאות, מכון סאמיט.
- בנג'מין ג', הכרה והרס: מתווה של אינטרסוביקטיביות, ס. מיטשל, ל. ארון, [עורכים] צמיחתה של מסורת. עמ' 228-261
- Interpersonal psychotherapy for depressed adolescents. (2011). Laura Mufson
- שטוקמן ד. ותשבי א. (2004). האל הנער הזה התפללתי? שיחות י"ח
- Briggs.S (2008) Working with Adolescents and Young Adults. Parenting Adolescents Chap 4.
- גביעון י. (2012). התנהגות של הרס עצמי, גיל ההתבגרות וטראומה. שיחות כ"ו, 3.
- כהן א. (2007). Enactments : השפה הטיפולית עם מתבגרים שנחשפו לטראומות. שיחות כ"א, .
- גליק ל. (2010). 'כתוב בעור': מאפיינים התמכרותיים בפגיעה עצמית חזרתית. שיחות כ"ד, 2, 157-164.
- שטיינברג ד. (2005) " יש לי רק את הסכין לחתוך את הבדידות" לקט הרצאות מיום עיון מכון סאמיט.
- שפיר ג. (2006) "סוגיות אתיות בטיפול במתבגרים" לקט הרצאות מיום עיון מכון סאמיט.

קריאת רשות:

- מוס, ר.א. (1988). תיאוריות על גיל ההתבגרות. תל אביב: ספריית הפועלים.
- פרויד, א. (1987). האני ומנגנוני ההגנה. ת"א: דביר.
- ויניקוט ד.ו. (1995) משחק ומציאות. עם עובד.
- אורבך י. (1987). ילדים שאינם רוצים לחיות אוניברסיטת בר-אילן.
- תקשורת טיפולית עם מתבגרים (2005). לקט מאמרי יסוד.
- ג'סיקה בנג'מין (1988) "כבלי האהבה". כנרת, זמורה ביתן דביר.
- אריקסון, א. (1950). "ילדות וחברה". ספריית הפועלים

שם הקורס: מדיטציה, מיינדפולנס ומודעות – התבוננות בשדה הפסיכולוגי

המרצים:

ד"ר יוסי ארנרניך, פסיכולוג חינוכי מומחה ומדריך. מטפל ומדריך בביופידבק ונורופידבק, יו"ר האגודה הישראלית לפסיכופיזיולוגיה יישומית וביופידבק. מורשה להפנוט ומטפל ב-ego states, מטפל ACT, DBT, CFT. עוסק בהכשרת מטפלים בביופידבק ושיטות משלימות.

אדר לביא, פסיכולוג חינוכי ומדריך, מטפל ומדריך בביופידבק (אגודה הישראלית לפסיכופיזיולוגיה יישומית) מטפל בשיטת SE ומורשה להפנוט. עוסק כיום בהדרכת מתמחים, מטפל בהפרעות חרדה וטראומה, מנחה סדנאות והשתלמויות ומכשיר מטפלים בביופידבק ובשיטות נלוות.

תיאור הקורס ומטרותיו: לקורס זה שתי כנפיים: כנף אחת היא התנסות חווייתית במדיטציות, והכנף השנייה הנה למידה של גישות וכיצד ניתן ליישם מיינדפולנס וחמלה בחיינו האישיים והמקצועיים. מטרת הקורס היא להתנסות בגישות מתבוננות (מדיטציה קשיבות וחמלה), להציג מודל טיפולי וייעוצי של התערבות, ולאפשר למשתתפים לשלב גישות של מיינדפולנס בחיי היום יום ובעבודה המקצועית.

אופן הלמידה: הקורס יערך במתכונת של סדנה בת שישה ימים, ויהיה בה שילוב בין הקניית דע הדגמה והתנסות בתרגול בזוגות.

הקורס מיועד: למתמחים, מומחים ומדריכים, אין צורך בהיכרות קודמת עם מיינדפולנס.

דרישות הקורס: השתתפות מלאה בכל הימים. המשתתפים יתבקשו להתנסות בתרגול עצמי של מדיטציה ובשימוש בשיטות אלה עם לקוחות, ולהגיש עבודה שתתאר את ההתנסות.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: באוניברסיטה העברית בהר הצופים, בבי"ס לחינוך

מועדי הקורס: 6 ימים מרוכזים, בין השעות 09:00-15:00. תאריכים: 8/2/23, 6/2/23, 22/2/23, 20/2/23, 15/2/23, 13/2/23

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
6.6	1. הפילוסופיה מאחורי מיינדפולנס	מיינדפולנס	1
	2. הפסיכופיזיולוגיה של מיינדפולנס		

	3. תרגול מיינדפולנס		
6.6	<p>1. חסד וחמלה והפילוסופיה של הסבל</p> <p>2. חמלה וביקורת עצמית</p> <p>3. גישת ACT לסבל</p> <p>4. התנסות במדיטציות חמלה ו- loving kindness</p>	סבל, חסד וחמלה	2
6.6	<p>1. הכרת הטוב/הוקרה (gratitude): תאוריה ומחקר</p> <p>2. ACT matrix והאני המתבונן</p> <p>3. יישומי הכרת הטוב: מדיטציה וטכניקות נוספות</p>	הכרת הטוב	3
6.6	<p>1. איקידו מילולי – מבנה פגישת יעוץ/טיפול</p> <p>2. המטריצה של החמלה</p> <p>3. יישומי מטריצת ACT בעבודה קבוצתית</p>	יעוץ ומבוסס ACT	4
6.6	<p>1. נשימה (pranayama)</p> <p>2. נשימה והקשבה ללב: פסיכופיזיולוגיה יישומית</p> <p>3. חמלה וקשב לב</p> <p>4. שילוב חמלה בקונסולטציה והדרכה</p> <p>5. תרגולי נשימה</p>	נשימה לנשמה	5
6.6	<p>1. תשישות החמלה</p> <p>2. Emotional labor</p> <p>3. Therapist self-care</p> <p>4. הקליינט המתגר</p>	תובנה ורגעים קשים	6
40			סה"כ שעות אקדמיות

שם הקורס: מבוא ללוגותרפיה – טיפול באמצעות מציאת משמעות

המרצה: נעמי (יפה) עיני, פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה, לוגותרפיסטית קלינית, בוגרת ב"ס מנדל למנהיגות חינוכית, דוקטורנטית לפסיכולוגיה באוניברסיטת בר אילן.

תיאור הקורס ומטרותיו: הדחף והרצון העמוק ביותר של האדם, על פי ויקטור פראנקל, הוא שאיפה למשמעות. הבנה זו היא המפתח לחיים מעורבים ומספקים והיא הכוח המאפשר לנו להתמודד גם עם סבל ומצוקה, קשים ככל שיהיו.

בקורס המבוא ללוגותרפיה, נערוך היכרות עם רוח האדם והמפתחות הטמונים בה לתהליך של ריפוי, תקווה, גילוי וצמיחה. הסדנא תקנה ידע תיאורטי בסיסי אודות גישת הלוגותרפיה שפיתח הוגה הדעות, הנירולוג והפסיכיאטר ויקטור פרנקל (1905-1997), תשרטט את התפתחותה בהשראת ענקים כמו פרויד ואדלר ותציע מבט אבחוני ודרכי התערבות טיפוליות ברות יישום עבור כל מטופל באשר הוא. מיקוד ספציפי יעשה סביב יישומים רלבנטיים של גישת הלוגותרפיה בשדה הפסיכולוגי-חינוכי.

מטרות הקורס: חשיפה לפילוסופיה ולתשתית הרעיונית בבסיס גישת הלוגותרפיה והקניית כלים ומושגים ישימים הנגזרים ממנה, כגון: המשולש הטראגי, המימד הנואטי-רוחני, ערכי המשמעות, שיח סוקראטי, כוונה פרדוקסאלית, ציר המשמעות, רמזי משמעות, דה רפלקסיה, ועוד. יישום של כלים ומושגים אלה יודגם בזירה הפסיכולוגית חינוכית (החל מתיעודף משימות וקבלת החלטות ועד שאלות ואסטרטגיות בחדר הטיפול, במפגשי הדרכה ועוד).

אופן הלמידה: הסדנא תשלב למידה פעילה, כתיבה, צפייה בסרטונים (גם של פראנקל עצמו), לצד עבודה אישית, זוגית וקבוצתית. במהלכה יוזמנו המשתתפים להתנסות בכלים לוגותרפיוטיים.

הקורס מיועד: למומחים ומדריכים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, קריאת חומר והגשת תרגילים.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות

מקום: הקורס יתקיים באופן היברידי. 4 ימים יתקיימו בבית הספר לחינוך בקמפוס הר הצופים של האוניברסיטה העברית, ויומיים בזום.

מועדי הקורס: 6 מפגשים מרוכזים, בין השעות 9:00-15:00.

בתאריכים: **2/2/23 (פרונטלי)**, **6/2/23 (בזום)**, **7/2/23 (פרונטלי)**, **16/2/23 (פרונטלי)**,
1/3/23 (בזום), **2/3/23 (פרונטלי)**.

שכר לימוד: 765 ₪

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

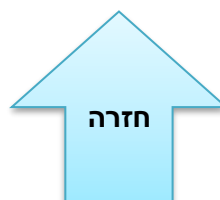
מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
6	מבוא התפתחות תיאורטית – פרויד, אדלר, פראנקל 3 עמודי הלוגותרפיה הרוח האנושית	1
7	ריק קיומי וציר המשמעות קבלת החלטות וניהול קונפליקטים ערכי המשמעות	2
7	המשולש הטראגי: אשמה, סבל, מוות רמזי משמעות	3
6	חירות ואחריות כוח ההתרסה הומור	4
7	שאלוני משמעות טכניקות טיפוליות ניתוח שיחות טיפוליות	5
7	חינוך ומשמעות לוגותרפיה בשבילי החיים סיכום	6
40 שעות אקדמיות		סה"כ

רשימת קריאה:

- גוטמן, ד. (1999). לוגותרפיה למטפל: עבודה סוציאלית משמעותית. הוצאת דיונון, אוניברסיטת תל אביב.
- ויורסט, ג. (1988). החיים: אבדות הכרחיות ויתורים גורליים. הוצאת זמורה ביתן.
- פאברי, ג' (1982). המשמעות של חיך, הוצאת ספריית פועלים.
- פראנקל, ו. (1970). האדם מחפש משמעות: ממחנות המוות אל האקזיסטנציאליזם. הוצאת דביר.
- פראנקל, ו. (1985). השאיפה למשמעות (תרגום: שאול ברוידא). ירושלים: הוצאת דביר.
- פראנקל, ו. (2010). הרופא והנפש: יסודות הלוגותרפיה והאנליזה האקזיסטנציאליסטית (תרגום: דוד גוטמן). תל אביב: הוצאת דביר.
- רוסו-נצר, פ. מעוז ישראל, ד. (2021). משמעות מחפשת אדם, הוצאת שתים.
- רובין, ש. מלקינסון, ר. ויצטום, א. (2016). הפנים הרבות של האובדן והשכול תיאוריה וטיפול. הוצאת פרדס, חיפה.
- Doka, K. J. (2002). *Disenfranchised grief: New directions, challenges, and strategies for practice* (pp. 187-198). Champaign, IL: Research Press.
- George, L. S., & Park, C. L. (2017). The multidimensional existential meaning scale: A tripartite approach to measuring meaning in life. *The Journal of Positive Psychology*, 12(6), 613-627.
- Neimeyer, R. A., Harris, D. L., Winokuer, H. R., & Thornton, G. F. (Eds.). (2011). *Grief and bereavement in contemporary society: Bridging research and practice*. Routledge.
- Rubin, S. (1981). A two-track model of bereavement: Theory and application in research. *American Journal of Orthopsychiatry*, 51, 101-109
- Shalev, R. (2009). *Bereaved parents: Change of self, future orientation, functioning and adaptation to loss*. Unpublished doctoral dissertation, University of Haifa, Haifa, Israel.

מחוז ירושלים

קורסי קיץ

שם הקורס: סוגיות בטיפול בקהילה הגאה בשדה הפסיכולוגיה החינוכית

רכזת הקורס והמרצים:

רוני גורסקי, פסיכולוגית חינוכית מומחית. בעלת הכשרה בטיפול מיני (במרכז הרפואי "שיבא" בתל השומר) ובטיפול זוגי בגישת EFT. מייסדת, ולשעבר חברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. בעלת קליניקה פרטית. בעבר, מקימה ורכזת יחידת להט"ב ומגדר בשפ"ח רמת גן, מנחת קבוצות לנוער ומבוגרים, פעילה בוועד המתמחים בפסיכולוגיה חינוכית, ועד המתמחים המשותף בפסיכולוגיה, וממייסדות התנועה למען הפסיכולוגיה הציבורית.

גלית אגם, פסיכולוגית חינוכית מומחית, מדריכה. רכזת הדרכה וראש צוות בשפ"ח חיפה, מייסדת וחברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. בעבר, מרצה ומנחת סדנאות באוניברסיטת חיפה למורים על ההיבטים הפסיכולוגיים של עבודת ההוראה ע"פ פסיכולוגיית העצמי. אבחון וטיפול בלקויות למידה והדרכה לצוות ולתרפיסטים במרכז לקידום הלמידה.

ורד אמיתי שלח, פסיכולוגית חינוכית מומחית בשפ"ח ראשון לציון. מרכזת תחום להט"ב בשפ"ח, חברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. מטפלת גם בשירות הפסיכולוגי המשלים (שפ"מ).

דנה בכר, פסיכולוגית קלינית מומחית. חברת הצוות הטיפולי בבית הפתוח לגאווה וסובלנות בירושלים, ממקימות המערך הטיפולי ולשעבר הפסיכולוגית הראשית של הצוות. חברה בצוות המטפלים הזוגיים מטעם המכון של זאב ברגמן לשעבר. בעלת קליניקה פרטית. בעבר טיפלה ביחידת המבוגרים במכון סאמיט, בתחנת ברה"נ בקרית יובל בירושלים, בשירותי הייעוץ בטכניון, בתחנת אחד העם לטיפול במשפחות, ילדים ונוער ובמרכז מפנה לטיפול משפחתי זוגי.

רפאל דן, פסיכולוג חינוכי מומחה בשפ"ח בת-ים. מרכז את תחום הלהט"ב בשפ"ח, מייסד וחבר פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. בעל קליניקה פרטית, מנהל ארצי של הקליניקות לייעוץ וטיפול של אגודת הלהט"ב. בעבר שילב עבודת פסיכולוגיה עם חקר המוח במרכז הרפואי רבין, בית חולים בלינסון ועבד בבית דרור (בית זמני לנוער הומוסבי טרנסג'נדר ביסקסואל) עם נוער להט"ב.

ד"ר לירן זליגמן, פסיכולוג חינוכי מומחה. מנהל שפ"ח כפר שמריהו. מייסד וחבר פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. מרצה בבית הספר ללימודי ההתנהגות המרכז האקדמי פרס, בעל קליניקה פרטית.

רועי טל, פסיכולוג בהתמחות חינוכית בשפ"ח חולון. רכז תחום הלהט"ב בשפ"ח, מייסד וחבר פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. בעבר, מנחה קורסים אקדמיים בפסיכולוגיה קוגניטיבית בקורס "אשנב לאקדמיה" מטעם האוניברסיטה הפתוחה, מנחה קבוצות בתחום

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

תאטרון קהילתי וחברתי מטעם עיריית ראש"צ וניצן תל אביב, פסיכולוג תעסוקתי, אמן על העברת ימי הערכה לסוהרים בשירות בתי הסוהר.

גיא יקר, פסיכולוג חינוכי מדריך ופסיכולוג שיקומי מומחה. סגן מנהלת תחנת צפון, רכז מרכז הלהט"ב בשפ"ח תל אביב יפו, חבר פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. חבר בוועד החטיבה החינוכית בהפ"י. בעל קליניקה פרטית בתל אביב.

שלי נתן, עובדת סוציאלית קלינית M.S.W., פסיכותרפיסטית, מדריכה. לשעבר מנהלת מערך הטיפול והייעוץ הפסיכו-סוציאלי באגודה למען הלהט"ב. בעלת קליניקה פרטית. עוסקת בנוסף לטיפול ישיר גם בהדרכה ופיתוח שרותים טיפוליים ללהט"ב, הדרכה ופיתוח מקצועי של צוותים ומנהלים במסגרות חינוכיות/טיפוליות לילדים, נוער וצעירים במצבי סיכון.

חמוטל רבר, פסיכולוגית שיקומית מומחית במדור לחינוך מיוחד בשפ"ח תל אביב יפו. רכזת מרכז הלהט"ב בשפ"ח תל אביב יפו, מייסדת וחברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. בעלת ניסיון והיכרות עם נוער להט"ב מתוך התנדבות בארגוני הקהילה הגאה (איגי, הבית הפתוח). מטפלת בילדים ונוער עם צרכים מיוחדים ובהוריהם בשפ"ח ובעלת קליניקה פרטית. בעבר פסיכולוגית במחלקת שיקום ילדים, בית החולים אדמונד ולילי ספרא לילדים, תל השומר.

יעל שנקר, פסיכולוגית קלינית מומחית. מתמחה בטיפול מיני. בוגרת הכשרה בטיפול ב- ACT. בעלת קליניקה פרטית. בעבר עבדה בגני תקשורת של העמותה לילדים בסיכון, במרכזת לבריאות הנפש אברבנאל ובשפ"ח רמת גן.

שקמה שחק, פסיכולוגית חינוכית מומחית בשפ"ח פרדס חנה. מרכזת את תחום הלהט"ב בשפ"ח, מייסדת וחברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. בעלת קליניקה פרטית, בוגרת תוכנית תלת שנתית לטיפול קוגניטיבי התנהגותי בתל השומר ומתרגלת בתוכנית. חברה במכון "שיטות".

תיאור הקורס ומטרותיו: הירידה ההדרגתית בגיל התחלת גיבוש הנטייה המינית ובגיל היציאה מהארון, ובמקביל ריבוי תופעות להט"ב בפוביות במסגרות החינוכיות מגבירים את הצורך להתייחס לנוער הגאה בתחום תפקידנו כפסיכולוגיות ופסיכולוגים חינוכיים, הן ברמת האיתור והטיפול הפרטני, הן ברמה המערכתית עם הצוותים החינוכיים. כמו כן, בשנים האחרונות עם התרחבות מגוון משפחות הקשת, כפסיכולוגיות ופסיכולוגים חינוכיים עלינו לתת מענה מתאים מתוך הכרות עם הסוגיות הייחודיות האופייניות למגוון המשפחות.

בני ובנות נוער ובוגרים ובוגרות להט"ב נתונים בסיכון גבוה יותר להתפתחות פסיכופתולוגיות (חרדות, דיכאון, אובדנות ועוד). מחקרים עדכניים מראים כי שיעור המצוקה הגבוה נעוץ באי הקבלה של הסביבה. לפסיכולוגים ולפסיכולוגיות החינוכיות תפקיד משמעותי בעבודה במסגרות החינוך עם הצוותים החינוכיים ובחדר הטיפולים עם המשפחות, הילדים והילדות. ביכולתנו לאתר, למנוע, לטפל ולהפחית מצוקה סביב סוגיות הקשורות בזרות מגדרית ונטייה מינית. הקורס מקנה בסיס ידע מקצועי בנושאי זהות מגדרית ונטייה מינית, סוגיות בעבודה טיפולית עם הקהילה הגאה ודגש על העבודה שלנו כפסיכולוגיות ופסיכולוגים חינוכיים במסגרות החינוך סביב נושאי להט"ב ומגדר.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

אופן הלמידה: הקורס יועבר בדרך של הרצאות אורח של מספר מרצות ומרצים.

הקורס מיועד: למתמחות ומתמחים בעלי שנתיים ניסיון ומעלה, מומחיות ומומחים, מדריכות ומדריכים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה ופעילה.

היקף הקורס: 40 שעות. 7 מפגשים מרוכזים, בימי שני, וחמישי לסירוגין, מפגש אחד ביום ראשון. 4 מפגשים באופן פרונטאלי בין השעות: 09:45-15:15, 3 מפגשים באופן מקוון בזום בין השעות: 09:45-14:45 (המפגשים לא יוקלטו).

מקום היברידי – מקוון בזום + מפגשים פרונטליים בבי"ס לחינוך, קמפוס הר הצופים של האוניברסיטה העברית בירושלים.

מועדי הקורס: 03/07/23 (פרונטלי), 10/07/23 (פרונטלי), 13/07/23 (זום), 17/07/23 (פרונטלי), 20/07/23 (זום), 23/07/23 (זום), 24/07/23 (פרונטלי), ותאריך רזרבי: 25/07/23 (יום שלישי).

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
6	היכרות; מושגים בסיסיים; גורמי סיכון וחוסן	היכרות	1
6	גיוון מגדרי אצל ילדים. ות ומתבגרים. ות- איתור, אבחון, טיפול; היסטוריה של המאבק הגאה	גיוון מגדרי – אבחון, טיפול והיסטוריה	2
5.33	להט"ב בראיה פסיכואנליטית-חלק א-גברים; גיבוש זהות להט"ב	להט"ב בראיה פסיכואנליטית – חלק א'	3
6	סוגיות טיפוליות במשפחות להט"ב; להטב בראיה פסיכואנליטית-חלק ב-נשים; אקלים חינוכי- גנים, יסודי	להט"ב בראיה פסיכואנליטית – חלק ב'	4
5.33	סוגיות טיפוליות עם הורים ללהט"ב; סוגיות טיפוליות עם מתבגרות. ים; להט"ב וצרכים מיוחדים	סוגיות טיפוליות	5
5.33	תהליכי סוציאליזציה ותרבות הקהילה, היכרות עם ארגוני הקהילה; דת ולהט"ב	סוציאליזציה וארגונים	6

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

6	סוגיות אתיות בטיפול בקהילה הגאה; להט"ב בשפ"ח ויצירת מרחב בטוח קהילתי יישובי; אקלים חינוכי- חטיבת ביניים ותיכון; סיכום הקורס	אתיקה ומרחב בטוח	7
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה (רשות):

- אבישר, נ. (2011). התפתחות הנרטיב הפוליטי בפסיכותרפיה משנות השמונים המאוחרות ועד ימינו. שיחות, כרך כ"ה, חוברת מס' 2, 118-127.
- במברג, א. ותשבי, א. (2017), "דברים שרואים משם לא רואים מכאן" - טיפול בהורים למתבגרים בראייה התייחסותית. בתוך: כהן, א. טיפול בהורות, הוצאת אח, 223-272.
- ליס, ר. (2015). ממודל האבל למודל רמות מודעות הורית- סיוע להורים בתהליך התמודדותם עם נטייתם המינית הגאה של ילדיהם. בתוך: פסיכואקטואליה, גיליון אפריל, 39-46.
- מירום, ר. (2015). מיניות, זוגיות ונכות פיזית: מבט הוליסטי. בתוך: חובב, מ., דבדבני, א., פלדמן ק. מהדרה להכלה: החיים בקהילה של אנשים עם מוגבלויות בישראל. הוצאת כרמל. 266-281.
- פזמוני לוי, א., שילה, ג. ורוגל א. (2016). מחקר אקלים בתי ספר. איגי- ארגון נוער גאה.
- פרויד, ז. (1920). על הפסיכוגנזה של מקרה הומוסקסואליות נשית. בתוך: מיניות ואהבה, עורך ראשי: ברמן, ע. הוצאת עם עובד, 2002, 164-182.
- שילה ג., עייק א., סלייטר א., הרץ ש. וקצף ע. (2011). אבני דרך בהתפתחות זהות של לסביות, הומואים ובי-סקסואלים בישראל. דו"ח מחקר, ארגון חוש"ן.
- Messler Davies, J. (2015). From Oedipus Complex to Oedipal Complexity: Reconfiguring (Pardon the Expression) the Negative Oedipus Complex and the Disowned Erotics of Disowned Sexualities. Psychoanalytic Dialogues, 25(3), 265-283.

שם הקורס: קשב בבקשה! אבחון, טיפול ויעוץ לבעיות קשב וריכוז

המרצה: שימי גלעד, פסיכולוג חינוכי מומחה (בשלב סיום של הסמכה להדרכה בשפ"ח ירושלים), מוסמך לשימוש בהיפנוזה טיפולית. בשנים האחרונות חוקר את התחום הרחב והמורכב של הפרעות קשב. כחלק מכך, כתבתי מדריך מקיף לפסיכולוגים בנושא וכן מאמר על אבחון הפרעת קשב בגיל צעיר אותו גם הצגתי בכנס BCCCD 19 בבודפשט יש לי נסיון רב בהעברה של הרצאות וסדנאות לצוותי חינוך (מורות, גננות), הורים, פסיכולוגים ועוד. בשנה האחרונה הובלתי קבוצת פיתוח בנושא קשב וריכוז בשפ"ח ירושלים.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס יעסוק בתחום תפקודי הקשב והפרעות הקשב בזווית רחבה ומעמיקה. הקורס יכלול מידע תאורטי ומעשי בנוגע לאבחון של הפרעת קשב וכן סוגי התערבויות שונים (פרטני, ייעוץ להורים, ייעוץ לצוותי חינוך). כחלק מהקורס נלמד באופן שיטתי על פרמטרים שונים של תפקודי הקשב לפי גישות שונות, על סוגי טיפולים שונים והמחקר בנוגע ליעילותם. המשתתפים יכירו כלים מרכזיים וגישות שונות ויקבלו כלים מעשיים שימשו אותם בעבודתם ב"שטח". במסגרת הקורס יוכשרו ויתנסו המשתתפים בשימוש במבדק ממוחשב (מוקסו) וכן יתרגלו בנייה ושימוש של תוכניות התערבות אינטגרטיביות המשלבות אלמנטים דיאלוגיים, התנהגותיים, אימוניים וייעוציים.

מטרות הקורס: גיבוש הבנה מעמיקה של תחום תפקודי הקשב והריכוז מזווית תאורטית ומעשית. השאיפה היא שבוגרי הקורס יוכלו לערוך אבחון מושכל של הפרעת קשב ולתת מידע אמין ומעשי לילדים, הורים וצוותי חינוך. בנוסף, יוכלו להוביל התערבויות בשטח: טיפול פרטני, הדרכת הורים וקונסולטציה לצוות.

אופן הלמידה: הקורס יחולק למספר חלקים שבכל אחד יהיה חלק תאורטי הרצאתי, חלק התנסותי וחלק מעשי. לדוגמא: בתחום האבחון השלב הראשון יהיה תאורטי (סקירה של פרמטרים אבחוניים, שיקולי דעת מקצועיים וכלים מעשיים באבחון הפרעת קשב), בהמשך, התלמידים יתנסו בפועל בכלים במסגרת הקורס (למשל יעבירו לעצמם מבדק ממוחשב) ולאחר מכן יתבקשו ליישם את הכלים שנלמדו בעבודתם בשטח (למשל להשתמש בכלים והמשגות שנלמדו בתהליך דיאגנוסטי בעבודתם השוטפת).

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים ולמומחים שרוצים ללמוד את הנושא מהבסיס.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: בית הספר לחינוך, קמפוס הר הצופים של האוניברסיטה העברית.

מועדי הקורס: 6 ימים מרוכזים, בין השעות 09:00-15:00. תאריכים: 2/7/23, 3/7/23, 5/7/23, 9/7/23, 10/7/23, 12/7/23.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
6.6	<p>חלק ראשון: רקע תאורטי – תפקודי קשב והפרעת קשב. אטיולוגיה ופרמטרים מרכזיים של ההפרעה. סוגיות עדכניות בתחום: שכיחות הפרעת קשב וממשקים עם ההתפתחויות הדיגיטליות בחברה. חלק שני: עקרונות וכלים מרכזיים בתהליך האבחוני לימוד של כלי אבחון מרכזיים ותרגול שלהם (שאלונים מבוססי DSM, אכנבך, קונרס. הסתכלות על תפקודים קשביים בזמן ביצוע משימות אבחון, בדיקת גבולות ו- RTI כחלק מתהליך האבחון, מבדקי קשב וריכוז ספציפיים כגון Trail, number cancelling, making, "הלום 592"). משימה: תרגול של העברת הכלים בשטח וניתוח של התוצאות.</p>	1
6.6	<p>חלק ראשון: ניתוח המשימה מהמפגש הראשון וחשיבה משותפת על המקרים. תרגול של ניתוח דפוסי תוצאות דיאגנוסטיים עם מספר תיאורי מקרה שאביא חלק שני: לימוד של מבדק המוקסו ותרגול של העברה וניתוח תוצאות</p>	2
6.6	<p>חלק ראשון: טיפולים תרופתיים ולא תרופתיים להפרעת קשב – סקירה של המידע הקיים. חלק שני: עקרונות בהתערבות עם הורים לילדים עם קשיים בתפקודי הקשב הכרות עם גישת KID SKILLS וכן למידה אינטגרטיבית של כלים מגישות של סמכות הורית ושל טיפול בילד באמצעות ההורים. משימה: לבנות תוכנית התערבות להורים בשטח או על פי תיאורי מקרה שאביא.</p>	3
6.6	<p>המשך לימוד עקרונות בהתערבות עם הורים לילדים עם קשיים בתפקודי הקשב.</p>	4

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	דיון בנוגע לתוכניות שנבנו - ניתוח המשימה מהמפגש הקודם וחשיבה משותפת על המקרים. תרגול באמצעות משחקי תפקידים.	
6.6	חלק ראשון: עקרונות בעבודה עם צוותי חינוך בדגש על בנייה של תוכניות עבודה משותפות עם צוות חינוכי ועל הדרכה מידעית לצוותים. כל משתתף יקבל "ערכת" הדרכה לצוות חינוכי (מצגת ודפים נלווים) שיאפשרו להם להביא את המידע למסגרות החינוך בהן הם עובדים. חלק שני: עקרונות בעבודה פרטנית עם תלמידים עם קשיים בתפקודי הקשב – יינתנו כלים מעשיים דיאלוגיים, התנהגותיים ואימוניים. משימה: בניית תוכנית עבודה פרטנית עבור תלמיד בשטח / תיאור מקרה שאתן.	5
6.6	חלק ראשון: ניתוח המשימה מהמפגש הקודם וחשיבה משותפת על המקרים. המשך - עקרונות בעבודה פרטנית עם תלמידים עם קשיים בתפקודי הקשב – יינתנו כלים מעשיים דיאלוגיים, התנהגותיים ואימוניים. מתן מענה לשאלות ונושאים נוספים שעלו + סיכום הקורס.	6
40		סה"כ שעות אקדמיות

מחוז דרום

קורסים במהלך השנה

שם הקורס: קורס מתקדם באבחון רגשי

המרצה: יעל גלין לונציץ, מומחית חינוכית ובהסמכה להדרכה שיקומית. בוגרת תואר שני במגמה הקלינית שיקומית בבר אילן. מנהלת את תחום האבחון במכון מסילות המוכר להתמחות קלינית ומדריכה צוות של מאבחנים חינוכיים, קליניים ושיקומיים. במקביל מנהלת את יחידת אבחון ילדים בביה"ח אסותא אשדוד. בנוסף בארבע השנים האחרונות מדריכה סטודנטים לתואר שני בפסיכולוגיה חינוכית על אבחון במסגרת המרכז האקדמי פרס (פסיכודיאגנוסטיקה ולקויות למידה), סטודנטים לתואר שני בפסיכולוגיה קלינית של הילד במסגרת המכללה האקדמית ת"א יפו (פסיכודיאגנוסטיקה א' ו ב') וכן מרצה באותה מסגרת בקורס אבחון דיאגנוסטי למתקדמים (פסיכודיאגנוסטיקה ג').

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס יתמקד בחידוד יכולת האבחון של ההיבטים הרגשיים. נתמקד בהעמקת יכולת העברה והניתוח של המבחנים השלכתיים בהתאם לממצאים עדכניים בספרות והרחבת השימוש בכלים השלכתיים (בנדר גשטלט, HTP, TAT, רוראשך*) ולא השלכתיים (שאלונים וראיון קליני) בהתאם לשאלות שעולות באבחון ולסיבת ההפניה. כמו כן, ניתן דגש לאינטגרציה והשפעות ההדדיות בין החלקים הקונטיביים לרגשיים.

בחלק השני, נעסוק באינטגרציה של המידע ונתרגל את כתיבת הפסקה הרגשית, באופן שתהיי עשירה, תיתן מקום למורכבות הרגשית ותהיי תקשורתית וקריאה. חלק זה יעסוק גם בשאלות אתיות ומעשיות הנוגעות לחלק הרגשי.

* בקורס נלמד את החשיבה "הרורשאכית", העברת המבחן בגישת R-PAS והיבטים מסוימים בציון ובפירוש אשר רלוונטיים גם לשימוש בכלים אחרים. הרורשך הינו כלי השלכתי בעל נתוני המהימנות והתוקף גבוהים, המספק מידע עשיר על הנבחן ומתאים במיוחד במצבים בהם קיימת מורכבות רגשית ושאלות אבחנתיות. הכרת הכלי תעשיר את היכולת האבחונית, אך השימוש בכלי דורש הדרכה נוספת, אשר יתאפשר במסגרת קורס המשך המתוכנן לשנה הבאה.

אופן הלמידה: הלמידה תתקיים באופן פרונטלי במפגשים של 4 שעות אקדמיות.

הקורס מיועד: למתמחים בפסיכולוגיה חינוכית משנה רביעית, מומחים ומדריכים.

דרישות הקורס: קורס דיאגנוסטיקה בסיסית, ניסיון בהעברת הסוללה הרגשית.

היקף הקורס: 40 שעות

מקום: מכללת ספיר

מועדי הקורס: ימי שלישי פעם בשבועיים בשעות 14:00-17:15. תאריכים:

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

8/11/22, 15/11/22, 29/11/22, 13/12/22, 27/12/22, 10/1/23, 24/1/23, 21/2/23,
21/3/23, 4/4/23, ותאריך רזרבי: 11/4/23.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
2	בנדר- העברה וניתוח עפ"י HUTT ועפ"י קופיץ, סקירה של מחקר ותוקף, תוך דגש על הגישה התפתחותית.	ניתוח ופירוש מבחנים ההשלכתיים	1
2	HTP ניתוח עפ"י מאקובר, מחקר תוקף ודיון ביקורתי. תוך דגש התפתחותי.		1
4	TAT- שימוש בסולמות מובנים, וניתוח תוכני עפ"י בלאק, ניתוח עפ"י סקורס, דיון בסוגיות תרבותיות ומחקר תוקף.		2
2	רוברטס – הצגת הכלי, מהימנות, שימוש בסולמות מובנים וניתוח תימתי.	שאלונים	3
2	הצגת מקרה ותרגול ניתוח תוך שימוש אינטגרטיבי בחומרים השונים		3
2	הצגת שאלוני דיווח מתוקפים (אכנבך, שאלוני דיכאון, חרדה, טראומה, תקשורת ושאלונים ספציפיים) ודיון בשימוש בהם.		4
2	הצגת הכלי בגישת ארפס. סקירת מחקרי התיקוף של הכלי והעברה. תרגול העברה.	רורשאך Rorschach test (עפ"י ארפס)	4
4	מבוא לצינון ופרשנות כמותית ודינמית כולל תרגול.		5
2	זיהוי של היבטים דחפיים (תוקפנות ומיניות), חרדות ומערך ההגנות של המאובחן מתוך המבחנים השונים.	דחפים, חרדות והגנות	6
2	זיהוי היבטים בעצמי (לכידות וקוהסיביות, ערך עצמי, תפיסה עצמית) ובאפקט (דיכאון, 'שיי ויסות רגשי וכו') של המאובחן מתוך המבחנים השונים.	העצמי והאפקט	6

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

2	זיהוי היבטים בינאישיים (קשרים עם קבוצת השווים, עם דמויות סמכות ועם הדמויות המטפלות) ויחסי אובייקט (תפיסת אובייקט שלמה או מפורקת, אובייקטים מופנמים, טיב יחסי האובייקט) של המאובחן מתוך המבחנים השונים.	יחסי אובייקט וקשרים	6
2	הצגה של חומרי הגלם הרגשיים ודיון בהם וכן הצגה של הפסקה הרגשית- נערה עם פוסט טראומה מורכבת	הצגת מקרה	7
2	הצגה של חומרי הגלם הרגשיים ודיון בהם וכן הצגה של הפסקה הרגשית- ילד עם בעיית התנהגות ו- ADHD	הצגת מקרה	7
2	הצגה של חומרי הגלם הרגשיים ודיון בהם וכן הצגה של הפסקה הרגשית- ילד עם טראומה התקשורתית	הצגת מקרה	8
2	הצגה של חומרי הגלם הרגשיים ודיון בהם וכן הצגה של הפסקה הרגשית- נער בדיכאון.	הצגת מקרה	8
2	השפעה של אינטליגנציה נמוכה, קשיי שפה, קשיי קשב, הפרעות למידה ותפקודים ניהוליים על העולם הרגשי והביטוי לכך במבחנים השונים.	קוגניציה ורגש	9
2	השפעה של דיכאון, חרדה, טראומה וקשיים בתפיסת המציאות על האינטליגנציה, הלמידה ותחומי התפקוד.		9
2	אינטגרציה, כתיבה וסוגיות אחרות.	הפיסקה הרגשית	10
	סיכום	סיכום	10
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

נושא 1: ניתוח ופירוש מבחנים השלכתיים

קריאת חובה:

- Smith, S., R., & Handler, H., (2006). (Eds). *The Clinical Assessment of Children and Adolescents: A Practitioner's Handbook*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Association. FH 1
- Weiner, I. B., & Greene, R. L. (2008) *Handbook of Personality Assessment*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons. CH13
- Brannigan, G. G. (2003). *Bender Visual-Motor Gestalt Test*. John Wiley & Sons, Inc.
- Bellak, L., & Abrams, D. M. (1997). *The T.A.T., C.A.T., and S.A.T. in Clinical Use*. (6th ed.). Boston MA: Allyn & Bacon.

Smith, S., R., & Handler, H., (2006). (Eds). *The Clinical Assessment of Children and Adolescents: A Practitioner's Handbook*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Association 12 CH

קריאת רשות:

- Hutt, M. L. (1985). *The Hutt adaptation of the Bender Gestalt Test*. (4th ed.). NY: Grune & Stratton.
- Motta, R. W., Little, S. G., & Tobin, M. I. (1993). The use and abuse of human figure drawings. *School Psychology Quarterly*, 8(3), 162-169.
- Thomas, A. D., Getz, J. W., Smith, J. D., & Rivas, E. (2014). Anorexic House-Tree-Person drawings: Profile and reliability. In L. H. A. D. Thomas (Ed.), *Drawings in assessment and psychotherapy: Research and application* (pp. 77-94). New York, NY: Routledge/Taylor & Francis Group.
- Stein, M. B., Slavin-Mulford, J., Sinclair, S. J., Siefert, C. J., & Blais, M. A. (2012). Exploring the construct validity of the social cognition and object relations scale in a clinical sample. *Journal of Personality Assessment*, 94(5), 533-540.
- Jenkins, S.R. (2007). *A Handbook of Clinical Scoring Systems for Thematic Apperceptive Techniques*. Routledge.
- Siefert, C. J., Stein, M. B., Slavin-Mulford, J., Sinclair, S. J., Haggerty, G., & Blais, M. A. (2016). Estimating the effects of Thematic Apperception Test card content on SCORS–G ratings: Replication with a nonclinical sample. *Journal of Personality Assessment*, 98(6), 598-607.

נושא 2: שאלונים

- אוגדן השאלונים בעריכת החטיבה הקלינית.
- שאלון אכנבך - Achenbach's Child Behavior Checklist
- שאלון בריף - Behavior Rating Inventory of Executive Function Preschool Version
- McCredie, M. N., & Morey, L. C. (2019). Convergence between Thematic Apperception Test (TAT) and self-report: Another look at some old questions. *Journal of Clinical Psychology*, 75(10), 1838-1849.

נושא 3: מבחן רוראשך Rorschach test

קריאה חובה:

- Meyer, G. J. (2017). What Rorschach performance can add to assessing and understanding personality. *International Journal of Personality Psychology*, 3, 36-49.
- Meyer, G. J., Viglione, D. J., Mihura, J. L., Erard, R. E., & Erdberg, P. (2011). *Rorschach Performance Assessment System: Administration, coding, interpretation, and technical manual*. Toledo, OH: Author.
- Mihura, J. L., & Meyer, G. J. (2018). Using the Rorschach Performance Assessment System (R-PAS®; Chapter 1, pp. 3-22). New York: Guilford
- Mihura, J. L., Meyer, G. J., Dumitrascu, N., & Bombel, G. (2013). The validity of individual Rorschach variables: Systematic reviews and meta-analyses of the comprehensive system. *Psychological Bulletin*, 139, 548–605.

קריאה רשות:

- Tibon-Czopp, S., & Weiner, I. B. (2016). *Rorschach assessment of adolescents: Theory, research, and practice*. Springer.
- Schafer, R. (2002). *Psychoanalytic Interpretation in Rorschach Testing: Theory and Application*. New York: Grune & Stratton.
- [Huprich](#), S. K. (2005). *Rorschach Assessment of the Personality Disorders*. Lawrence Erlbaum Associates.

*יתכנו עדכונים ברשימת הספרות.

